

บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดเลย

ชญากนก จันทะฟอง
6420831032017
168 หน้า (5 เล่ม)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดเลย

ชญากนก จันทะฟอง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

THE ROLE OF WOMEN LEADERS IN POLITICAL GOVERNANCE : A CASE STUDY IN LOEI PROVINCE

CHAYAKANOK JANTAFONG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTLAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCE
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดเลย**
ชื่อนักศึกษา	:	**นางสาวชญากนก จันทะฟอง**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**ดร. วีรนุช พรมจักร์**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุขพัฒน์ อนนท์จารย์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....

(ดร. วีรนุช พรมจักร์)

กรรมการ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรพล พรมกุล)

กรรมการ .....

(ดร. อาทิตย์ แสงเฉวก)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	The role of political women leaders. Case Study in Loei Province
Student's Name	:	Chayakanok Jantafong
Degree Sought	:	Master of Political Science
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Dr. Weeranuch Promjak

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master Degree of Political Science.

Dean of Faculty of Social Sciences ..... PM. Surakrai Ji .....

(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri)

Thesis Committee :

Chairman .....

(Assoc. Prof Dr. Sukhapat Anonjarn)

Member (Advisor) ..... Weeranuch P. .....

(Dr. Weeranuch Promjak)

Member .....

(Asst. Prof. Dr. Suraphon Promgun)

Member ..... Artit Saengchawek .....

(Dr. Artit Saengchawek)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดเลย**
ชื่อนักศึกษา : **ชญากนก จันทะฟอง**
ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช : 2566
อาจารย์ที่ปรึกษา : **ดร. วีรนุช พรมจักร์**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย 2) บทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในจังหวัดเลย และ 3) ปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดย สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำสตรี จำนวน 12 คน นำเสนอข้อมูลโดยใช้หลักพรรณนาวิธี

ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลย พบว่า ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้งและเลือกตั้ง มีบทบาทมากขึ้นใน สังคมไทย ในทุกครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง ผู้หญิงได้พิสูจน์ตัวเองจนทำให้สังคมยอมรับถึงเรื่องของความสามารถ ศักยภาพ ความรับผิดชอบ คุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทนมีความสารมารถ คุณสมบัติที่ดีที่อยากทำงานให้ผู้หญิงมีครบ แต่ด่านที่ยากที่สุดคือ การพิสูจน์ว่าผู้หญิงจริง และในช่วงเวลาหลายปีที่มาผ่านพิสูจน์ได้ว่าผู้หญิงมีความสามารถมากขึ้น และมีอัตราส่วนในพื้นที่ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

2) บทบาททางการเมืองของผู้นำสตรี ในจังหวัดเลย พบว่ามีการลงสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้บริหารท้องถิ่น, บทบาทการร่วมรณรงค์ หาเสียงเลือกตั้งในทุก ๆ ระดับที่เกิดขึ้นใน, บทบาทการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ในทุกระดับ การเข้าร่วมกับกลุ่มทางการเมืองในระดับชุมชน หรือบทบาทในการพูด ถกเถียงหรือวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์หรือบุคคลทางการเมือง โดยสรุปแล้ว บทบาททางการเมือง ผู้นำสตรีทุกคนได้ให้ความสำคัญมากที่สุด ก็คือบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิทธิ และหน้าที่ของตนเองในระดับต่าง ๆ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้

3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททาง ผู้นำสตรีในเขตจังหวัดเลย พบว่า ยังมีการยึดติดกับค่านิยมหรือความเหลื่อมล้ำทางเพศแบบดั้งเดิม กล่าวคือ คนทั่วไปมักมองว่าสตรีเป็นเพศมีความอ่อนแอกว่าเพศชาย ไม่มีความเหมาะสมในตำแหน่งของผู้นำ รวมถึงบทบาทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ผู้นำสตรีจึงต้องใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้มากที่สุด ในการคิดทำแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ ผู้นำสตรีจะต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ติดตามข่าวสารบ้านเมืองที่เกิดขึ้น นำมาปรับปรุงและประยุกต์ใช้ในการทำงาน ผู้นำสตรีจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต

มีคุณธรรม จริยธรรม ตรงต่อเวลา มีความจริงใจสูง และที่สำคัญต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน จึงจะทำให้มีบทบาททางการเมืองมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ: ผู้นำ, บทบาทผู้นำสตรี, การเมือง

ABSTRACT

Thematic Topic	:	**The Role of women Leaders in Political Governance : A Case Study in Loei Province**
Student's Name	:	**Chayakanok Jantafong**
Degree Sought	:	**Master of Political Science**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**Dr. Weeranuch Promjak**

This thesis aims to study 1) the state of political expression of women leaders in Loei Province, 2) the political roles of women leaders in Loei Province, and 3) problems and obstacles in the political roles of women leaders in Loei Province. It is a qualitative research. The tool was a structured interview by In-depth interviews for the target group, including 1 2 female leaders, presented information using descriptive principles.

The results showed that

1) The role of political women leaders A case study in Loei Province found that female leaders appointed and elected have a greater role in Thai society. Every family has changed. Women have proven themselves to be socially acceptable in terms of competence, potential, responsibility. Integrity and have patience and competence I have all the good qualities I want to work for women. But the most difficult stage is proving that women are real And over the years it has proven that women are more capable. And the ratio in the political area is increasing.

2) The political role of women leaders in Loei Province found that there were candidates for election as members of the House of Representatives. or local administrators, campaign roles Election campaigns at all levels take place in, voting roles at all levels, involvement with political groups at the community level. or role in speech Debate or criticize political events or figures. In summary, political roles of all the women's leaders, the greatest emphasis is on the roles involved in securing rights. and their duties at different levels according to the constitutional law

3) Problems and obstacles in performing the roles Women leaders in Loei Province found that they still adhere to traditional values or gender inequality, that

is, people tend to think that women are weaker than men. not suitable for leadership position as well as other roles related to politics Women leaders must use their own knowledge as much as possible. in thinking, solving problems Consciously, women leaders must constantly develop their competencies. Follow the news town that happens brought to improve and apply to work Women leaders must be honest, moral, ethical, punctual, and sincere. And most importantly, the interests of the public must be taken into account rather than personal interests. thus making political roles more efficient and effective

Keywords: leaders, roles of women leaders, politics

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.วีรนุช พรมจักร อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และดร.อาทิตย์ แสงเฉวก อาจารย์ประจำหลักสูตร ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องตลอดจนได้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ รองศาสตราจารย์ ดร. ภาสกร ดอกจันทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเชษฐ์ โทอื้น อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โสธร และ ดร. กรรณิกา ไวโสภา อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้นำสตรีที่มาจากการแต่งตั้ง และเลือกตั้ง ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้สัมภาษณ์ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์สารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกในคุณูปการของครูบาอาจารย์ บุพการี บูรพาจารย์ ครอบครัว และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จ

ชญากนก จันทะฟอง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... **จ**

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... **ช**

กิตติกรรมประกาศ ..... **ฌ**

สารบัญ ..... **ญ**

สารบัญตาราง ..... **ฏ**

สารบัญภาพ ..... **ฒ**

บทที่ 1 บทนำ **1**

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 6

1.3 ขอบเขตงานวิจัย 6

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย 7

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย 7

บทที่ 2 บททบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **8**

2.1 แนวความคิดสตรีนิยม 9

2.2 แนวคิดผู้นำสตรี 22

2.3 บทบาทหน้าที่สตรียุคใหม่ 33

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 52

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย 57

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย **59**

3.1 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 59

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้เครื่องมือ 60

3.3 ประชาชากรกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย 60

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล 61

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 62

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 63

4.1 สภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย พบว่าการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม 63

4.2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย ผู้นำสตรีแสดงบทบาททางการเมือง 67

4.3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมืองในจังหวัดเลย มีปัจจัยอะไรบ้างเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมือง 71

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 76

5.1 สรุปผลการศึกษา 76

5.2 อภิปรายผล 77

5.3 ข้อเสนอแนะ 80

บรรณานุกรม 81

ภาคผนวก 87

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย 88

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเครื่องมือ 90

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย 94

ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 107

ภาคผนวก จ ภาพถ่ายประกอบในการดำเนินการวิจัย 112

ประวัติผู้วิจัย 121

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งตามพื้นที่สัดส่วนของแต่ละอำเภอ	64
4.1	แสดงจำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรต้น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เลือกตั้ง	74
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย โดยรวมและรายด้าน	76
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้าน	77
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย ด้านนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง	78
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย ด้านวิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	79
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย ด้านระบบการจัดการเลือกตั้ง และด้านอื่นๆ	80
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล T-Test ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย จำแนกตัวแปรตามเพศ	81
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล T-Test ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย จำแนกตัวแปรตามอายุ	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล T-Test ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย จำแนกตัวแปรตามระดับการศึกษา 83

4.10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำแนกตัวแปรตามระดับการศึกษา 86

4.11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย ด้านนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง จำแนกตัวแปรตามระดับการศึกษา 87

4.12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย ด้านวิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำแนกตัวแปรตามระดับการศึกษา 88

4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล F-Test ของการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย จำแนกตัวแปรตามอาชีพ 89

4.14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำแนกตัวแปรตามอาชีพ 91

4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล F-Test ของการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย จำแนกตัวตามแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เลือกตั้ง 92

4.16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficients) ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในรูปของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) 94

4.17 ลำดับตัวแปรพยากรณ์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปร Stepwise Multiple Linear Regression 95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.18 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคนรุ่นใหม่ในเขตจังหวัดเลย ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open ended Question) ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ..... 96

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 58

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาสตรีในภูมิภาคเอเชียตามวาระการพัฒนาโลกจากการรายงานในประเด็นช่องว่างระหว่างเพศของชายและหญิง ประจำปี ค.ศ. 2011 โดยที่ประชุมเศรษฐกิจโลก (เวทีโลก) (World economic forum) ระบุว่า ภูมิภาคเอเชียเป็นภูมิภาคที่เป็นตัวแปรสำคัญ ต่อการกำหนดทิศทางประชาคมโลกโดยมีการพัฒนาบทบาทของสตรีในบริบททางการเมือง กล่าวคือ มีประเทศในแถบเอเชียแปซิฟิก ได้แก่ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา และมองโกเลีย ถือว่าผู้หญิงมีบทบาทความเป็นผู้นำ ที่แข็งแกร่งที่สุด แต่ยังมีบางประเทศ เช่น ปากีสถาน เนปาล อินเดีย เกาหลีใต้ และกัมพูชา ยังเป็นประเทศที่มีผู้นำหญิงน้อยที่สุด ส่วน สิงคโปร์ มองโกเลีย มาเลเซียและไทย ถือว่าติดอันดับ ในฐานะประเทศสตรีเสรีมีผู้นำหญิงร่วมอยู่ในคณะกรรมการบริหารของบริษัทเอกชนและภาครัฐ มีความเท่าเทียมในการว่าจ้างและจ่ายเงินเดือน รวมถึงมีการพัฒนาศักยภาพสตรีควบคู่ไปกับวาระหลักๆ ของชาติ ขณะที่กลุ่มประเทศเอเชียใต้มีผลสำรวจสวนกระแสสังคมโดยมี ลักษณะที่นิยมลิดรอนสิทธิสตรีได้แก่ ศรีลังกา บังกลาเทศ และอินเดีย เป็นต้น แต่อย่างไรนั้นประเทศในแถบนี้นักการเมืองหญิงถือว่ามีอำนาจเช่นเดียวกับ เนปาล และปากีสถาน ที่มีจำนวนนักการเมืองหญิงจำนวนค่อยข้างมากในสภา สาเหตุที่มีจำนวนนักการเมืองหญิงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นไปตามธรรมเนียมนิยม ส่งผลให้มีสมาชิกเพศหญิงในครอบครัวเลือกที่จะเดินตามเส้นทางสายงานการเมืองของผู้เป็นพ่อ หรือสามีแต่อย่างไรนั้น ถึงสามีจะมีสถานะ และอำนาจทางการเมืองแต่ก็ต้องเผชิญปัญหากับการยอมรับในฐานะความเป็นเพศหญิงที่ลงเล่นการเมือง ไม่ได้ถูกยอมรับในฐานะหญิงเก่งที่ลงเล่นการเมือง (สถาบันพระปกเกล้า, 2562) จะเห็นได้ว่าผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้นำมากขึ้นซึ่งแตกต่างจากสมัยก่อน โดยเฉพาะความไม่เท่าเทียมในสังคมไทย

ความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศของสังคมไทย ได้มองว่าสตรีมีความอ่อนแอทั้งจากสภาพของร่างกายและสภาพจิตใจที่อ่อนไหวต่อสิ่งเร้าได้ง่าย ซึ่งจากสภาพข้างต้นสตรีจึงถูกมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน บิดามารดาผู้สูงวัยและเป็นแม่ศรีเรือนแต่เพียงอย่างเดียว รวมถึงการถูกปิดกั้นด้านการรับรู้หรือข้องเกี่ยวกับเรื่องราวของโลกภายนอก โดยเฉพาะเรื่องของการเมืองการปกครอง ในทางกลับกันได้ถูกมองว่าภารกิจเหล่านี้เป็นหน้าที่ของบุรุษแต่เพียงฝ่ายเดียว และในอดีตบทบาทของสตรีไทย ในการแสดงความสามารถในต่าง ๆ ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ได้ถูกจำกัดในกรอบของวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อในเรื่องของความไม่เท่าเทียมกัน ทางด้านเพศ และเป็นสาเหตุที่ทำให้หน้าที่หลักของสตรีไทยเป็นเพียง

ผู้ดูแลความเรียบร้อย ความสะอาดภายในบ้านปรนนิบัติสามีเลี้ยงดูบุตรในขณะที่หน้าที่การหาเลี้ยงดูแลครอบครัวหรือการตัดสินใจในเรื่องสำคัญเป็นของฝ่ายชายทั้งหมด จนมีคำเปรียบเปรยที่ว่า **“ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง”** (สมิหรา จิตตลดากร, 2529, หน้า 8-9)

นับจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475 โดยคณะราษฎรซึ่งมีอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองของไทย มีความคิดเชิงประชาธิปไตย และเสรีนิยมด้วยการพัฒนาบทบาทและสถานภาพสตรี (สุจิตรา ทรงมัจฉา, 2562) ทำให้สตรีมีโอกาสได้รับการศึกษาเรียนรู้ปัญหาและอุปสรรค อันนำไปสู่การเรียกร้องสิทธิของสตรีให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชาย และมีสิทธิทางการเมือง ในปี พ.ศ.2476 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งรวมทั้งการออกเสียงในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร การพัฒนาสตรีภายใต้กระแสความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง มักเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เสมือนว่า ประเด็นเรื่องการพัฒนาสตรี จำเป็นต้องได้รับการยอมรับจากระบบสังคม ปัจจุบันเรื่องการพัฒนาสตรีตกอยู่ ในสถานการณ์ที่ถูกมองจากสายตามหาชนท่ามกลางมายาคติที่สังคมมีต่อเรื่องเพศและต่อแนวคิดสตรีนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นเรื่องกระบวนการสร้างความเป็นธรรมทางเพศ ก็มิได้หยุดอยู่กับที่กระแส การพัฒนาสตรีได้มีลักษณะของความเป็นพลวัต (Dynamic) ซึ่งองค์กรผู้หญิงมีพัฒนาการแบบเชี่ยวชาญลงลึกขณะเดียวกันก็แผ่ขยายความร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อน และสร้างความเปลี่ยนแปลง ทางด้านโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงมีการพัฒนายุทธศาสตร์การเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับเงื่อนไขไปด้วยปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองได้มีส่วนช่วยในการผลักดันให้บทบาทของสตรีมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นนั้น ภายใต้ภาวะของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สังคม และค่าครองชีพที่สูงขึ้น สตรีซึ่งเคยทำงานแต่ในบ้านจึงจำเป็นจะต้องออกมา ทำงานนอกบ้าน เพื่อสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจให้กับครอบครัว จึงเป็นผลให้เกิดความรับผิดชอบมากขึ้น และโลกทัศน์ของสตรีเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยซึ้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้พัฒนาถึงขั้น ที่ได้ก้าวเข้าสู่เส้นทาง ทางการบริหารและการเมือง ในตำแหน่งสำคัญ ต่างๆ มากมาย ทั้งที่งานทางด้านการบริหารและการเมืองนี้เป็นงานที่สตรี เคยมีความคิดว่างานเหล่านี้เป็นเรื่องที่ไกลตัวและไม่ใช่งานที่ตนเองควรรับผิดชอบ (สุจิตรา ทรงมัจฉา, 2562)

บทบาทของสตรีในสังคมไทย ต้องอาศัยความเข้าใจในบริบททางการเมืองและสังคมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระบบความเชื่อและวัฒนธรรมไทยซึ่งมีผลต่อโครงสร้างทางอำนาจระหว่างเพศชายกับเพศหญิง และมีต่อความเข้าใจในหน้าที่ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายในพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันผู้หญิงยังคงเผชิญอุปสรรคและข้อจำกัดทางสังคมวัฒนธรรม ให้เป็นผู้รับความช่วยเหลือจากผู้ชาย และมีหน้าที่เฉพาะตามเพศสรีระหรือร่างกายที่ปรากฏเท่านั้น ในหลายทศวรรษที่ผ่านมาในประเทศไทยมีการถกเถียงเกี่ยวกับกับอำนาจ โอกาส และฐานะทางสังคมของผู้หญิง จุดเปลี่ยนสำคัญเรื่องความเสมอภาคทางเพศปรากฏให้เห็นในแนวทางการส่งเสริมการกระจายอำนาจที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2540 (ราชกิจจานุเบกษา, 2540) โดยเฉพาะในเรื่องของสิทธิและความเป็นธรรมที่ควรอยู่เหนือข้อจำกัดทางเพศสตรี ถึงแม้ในปัจจุบันสังคมไทยจะได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากประเทศตะวันตกทำให้บทบาทของสตรีไทยเปลี่ยนแปลง

ไปเพราะสตรีมีการศึกษาที่สูงขึ้น มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวมากขึ้น แต่บทบาทและสถานภาพสตรีไทยก็ยังต้องอยู่ในความคุ้มครองของบุรุษตลอดชีวิต แต่ทว่าหากมองย้อนถึงความเป็นมาในอดีตกาลนั้นทั้งจากประเภทตำนาน หลักศิลาจารึก การบันทึกความทรงจำ ตลอดจนพงศาวดารไทยหลายๆ เล่มก็ได้ค้นพบวาการบันทึกถึง บทบาทของสตรีเพศในมุมมองที่ตรงกนข้าม เพราะได้มีสตรีไทยหลายคนได้เสียสละชีวิตและเลือดเนื้อ เพื่อกอบกูเอกราชไทยอย่างห้าวหาญ อาทิ เช่น กลุ่มปกครองบ้านเมืองตลอดจนกลุ่มข้าทาสบริวารน้อยใหญ่ ทั้งในช่วงสมัยของการเปลี่ยนแปลงผู้นำ หรือในช่วงที่ผู้นำชายมีความอ่อนแอ หรือในช่วงที่ผู้นำชายยังอยู่ในเยาว์วัย สตรีไทยในอดีตจึงได้แทรกตัวเพื่อทำหน้าที่แทน ดังที่สตรีได้ถูกจารึกชื่อไว้ในประวัติศาสตร์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองไทยดังนั้น การเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมดังกล่าวข้างต้น ทำให้สังคมไทยเรามีการเปลี่ยนแปลงโดยให้ความสำคัญ กับบทบาทของสตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีมีความเข้มแข็งในระดับรากฐาน ได้แก่ ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และชุมชนย่อยในเขตเมือง ทำให้เกิดกระแสสนับสนุนให้เกิดพลังสตรีที่เข็มแข็งขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2540)

สตรีในภาคอีสานผู้หญิงอีสานหรืออาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงเกือบทั้งประเทศส่วนใหญ่ตกอยู่ภายใต้จิตสำนึกวาทกรรม “ชายเท้าหน้า หญิงเท้าหลัง” หรือ “ชายนำหญิงตาม” แม้แต่การเป็นผู้หญิงต้องสงบเสงี่ยม เจียมตัว การนิยามความเป็นผู้หญิงอีสาน จึงแยกประเด็นระหว่างผู้หญิงอีสานในอดีต และผู้หญิงอีสานในปัจจุบัน โดยใช้เวลาก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองจนถึงหลังการปกครองจากเหตุนี้ผู้หญิงอีสานจึงหมายถึง ผู้หญิงที่ใช้ชีวิตในบริบทสังคมวัฒนธรรมอีสาน หากมองชีวิตผู้หญิงในอดีตต้องพิจารณาจากวรรณกรรมคำสอนหรือภาษิตโบราณอีสาน ประเพณีพิธีกรรม กฎหมายโบราณ ฮีตคองปฏิบัติ เนื่องจากเอกสารเหล่านี้แสดงภาพสะท้อนชีวิตของสตรีอีสานในอดีตได้ชัดเจน โดยข้อจำกัด เรื่องของจารีตประเพณี กำหนดให้ชีวิตในวัยเด็กมีบทบาทช่วยเหลือครอบครัวแบ่งเบาภาระงานบ้าน หรือวัยสาวต้องทำงานทอผ้า และงานครัวเรือน แม้จนกระทั่งแต่งงานต้องมีบทบาทดูแลครอบครัวให้มีความสุข อยู่ในฐานะภรรยาหรือมารดาที่ดีหลักพื้นฐานที่เป็นจารีตถือปฏิบัติของสังคมอีสานในโบราณคือ ฮีตสิบสองเป็นจารีตปฏิบัติในวงจรหมวดหมู่ประเพณีในรอบสิบสองเดือน ส่วนคองสิบสี่คือ กฎเกณฑ์ในการควบคุมสังคมโดยมีวัดครอบครัว และชุมชนเป็นศูนย์กลางของการสืบทอด หลักพื้นฐานเป็นจารีตถือปฏิบัติของสังคมอีสานโบราณคือเป็นกรอบจารีตการประพฤติแบ่งหมวดหมู่วงจรประเพณีในรอบสิบสองเดือนส่วนคลองสิบสี่ ถือเป็นกฎเกณฑ์ในการควบคุมสังคมโดยมีวัดครอบครัว และชุมชนเป็นศูนย์กลางในการสืบทอดเพราะคลองสิบสี่ เป็นแนวปฏิบัติระดับบุคคลและครอบครัวซึ่งเป็นแนวปฏิบัติสำหรับบุคคลทั่วไปสำหรับผู้ปกครองบ้านเมืองในอดีตนั้น ผู้หญิงที่ดีในอุดมคติของชาวอีสานต้องปฏิบัติตามที่คลองประเพณีและยังมีเรือนสามน้ำสี่ที่เป็นแบบแผนคุณสมบัติของสตรีในการปฏิบัติตนด้วยสาระสำคัญในฮีตสิบสองคลองสิบสี่ และเรือนสามน้ำสี่ทำให้เห็นภาพสตรีสารถูกกำหนดบริเวณแค่ในครัวเรือนชีวิตวัยเด็กและวัยสาวต้องพึ่งพาพ่อแม่แต่งงานแล้วต้องพึ่งพาสามีเมื่อมีลูกก็ต้องพึ่งพาอาศัยยามแก่เฒ่านอกจากนี้ครอบครัวยังทำหน้าที่ผลิตอบรมเลี้ยงดูสมาชิกใหม่ด้วยการให้ความรักความอบอุ่นตลอดจนสั่งสมประสบการณ์อันมีบุคคล

ในครอบครัวทั้งพ่อแม่เป็นบทในการดำเนินชีวิต ในขณะเดียวกันก็รักษาความสัมพันธ์ของพี่น้องร่วมสายโลหิตครอบครัวเดียวกันไม่ว่าจะเป็นปู่ย่าตายายญาติพี่น้องชีวิตในครอบครัวสามีมีบทบาทเป็นผู้นำครอบครัวคุ้มครองปลอดภัยหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวมีสิทธิ์อำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจกำหนดชีวิตคนในครอบครัวแก้ปัญหาทุกเรื่องแม้แต่จัดการเรื่องทรัพย์สินส่วนภรรยาก็มีบทบาทจับจ่ายใช้สอยเงินทองที่สามีหามาได้มีภาระเฉพาะงานบ้านดูแลความเรียบร้อยในบ้านไม่มีสิทธิ์ในการตัดสินใจส่งผลให้การเลี้ยงดูลูกชายที่ตกโตเป็นผู้นำครอบครัวและสังคมส่วนลูกสาวก็ถูกเลี้ยงให้มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดีดังนั้น

สตรีอีสานอาจทำหน้าที่หลายอย่างในครอบครัวทั้งผลิตบริโภคและอบรมสั่งสอนการฝึกฝนให้สมาชิกใหม่มีอาชีพและเป็นคนดีของสังคมฐานะของสตรีก็ถูกจำกัดเฉพาะในบ้านเท่านั้นแม้บางครั้งสตรีสารออกไปทำงานนอกบ้านก็ช่วยสามีทำไร่ไถนาคนละไม้คนละมือเพื่อแบ่งเบาภาระแต่ไม่มีโอกาสได้ทำงานในที่สาธารณะเนื่องจากถูกปิดกั้นและได้รับโอกาสการศึกษาทำให้ขาดความรู้ทำงานที่ดีในสังคมจุดเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นผลเนื่องมาจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนโยบายการเมืองและการขยายตัวของระบบข่าวสารมวลชนเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่เปิดพื้นที่ให้สตรีได้รับโอกาสพัฒนาตัวเองโดยลำดับตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2464 กล่าวคือ ผู้หญิงอีสานมีสิทธิทางการศึกษาดีขึ้นโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับสูงขึ้นทำให้จำนวนผู้ไม่รู้หนังสือลดลงผู้หญิงอาจมีความรู้กว้างขวางการรับข่าวสารวิชาการนอกเหนือความรู้ด้านแม่เจ้าเจ้าเฮือน (แม่ศรีเรือน) สามารถนำข้อมูลความรู้มาปรับปรุงชีวิตให้ดีขึ้นแก้ไขปัญหาส่วนตัวสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้หญิงต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพและบทบาทตนเองให้เทียบเท่ากับบุรุษ (ชญากนก จันทะฟอง, วีรนุช พรมจักร์, 2565)

บทบาทผู้นำสตรีในด้านการเมือง และการศึกษาต้องเริ่มต้นจากการมีต้นทุนชีวิตจากวัยเด็กผ่านการเรียน และสั่งสมประสบการณ์การได้รับการศึกษาที่ดีฐานะครอบครัวก็มีส่วนสนับสนุนให้มีโอกาสเป็นผู้นำ เพราะถ้าหากฐานะครอบครัวยากจน คงไม่คิดเพื่อส่วนรวม คิดแต่เรื่องใกล้ตัวเพียงว่าทำอย่างไรจะมีอยู่มีกิน ส่วนคนที่มีความพร้อมไม่ต้องคิดในเรื่องเหล่านี้ย่อมมีโอกาสคิดเรื่องอื่นและได้ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม นับเป็นก้าวหนึ่งของการเป็นผู้นำเพราะการเป็นนักการเมืองต้องทุ่มเทมากกว่าการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในขณะที่ฐานะยากจน หากไม่ละทิ้งการศึกษา และขยันหมั่นเพียรก็มีโอกาสเป็นผู้บริหารได้ ขึ้นอยู่กับการไขว่คว้าโอกาสเพื่อตนเองแค่ไหน แต่เมื่อมาถึงจุดหนึ่งการแสวงหาโอกาสเพื่อตนเองต่างก็เป็นเรื่องของการต่อรองผลประโยชน์ รวมทั้งต้องพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้มีโอกาสเป็นผู้นำ ซึ่งไม่ว่าบุรุษ หรือสตรีเมื่อก้าวขึ้นมาสู่บทบาทผู้นำองค์กรทางการเมืองและการศึกษา ย่อมต้องใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งเพื่อมีบทบาทในสังคม และสร้างพลังผู้นำสตรีให้กับตนเอง ผู้หญิงมีบทบาททางการเมืองและมีบทบาทในการกำหนดนโยบายมากขึ้น เพราะผู้หญิงสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ (สุจิตรา ทรงมัจฉา, 2562)

สตรีอีสานที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองระดับประเทศคนแรกคือ นางอรพินท์ ไชยกาล ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2492 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งเพิ่มเติม ปรากฏว่าหนึ่งในสองคนของผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานีเป็นสตรี คือคุณอรพิน

ไชยกาล จากพรรคประชาชนที่มีนายเลียง ไชยกาล เป็นหัวหน้าพรรค ซึ่งทำให้เกิดวาทกรรมที่ว่า “วังวามคู่” ซึ่งคุณอรพิณได้เข้าทำงานการเมืองในสภาร่วมกับสามี สมัยนั้นเป็นรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายเลียง ไชยกาล ได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และในปีเดียวกันก็มีสตรีอีก 2 ท่านได้รับเลือกตั้งเป็นวุฒิสมาชิก (สุจิตรา ทรงมัจฉา, 2562) “วังวามคู่” จึงหมายถึงการลากเกวียนไปพร้อมกัน ไม่ได้เป็น “ช้างเท้าหลัง” อีกต่อไป ทำให้บทบาทของผู้หญิงเริ่มถูกมองในอีกมิติหนึ่งในฐานะผู้คอยสนับสนุนทางการเมืองนอกจากนี้สตรีก็มีบทบาทช่วยรณรงค์หาเสียง และเป็นผู้สนับสนุนผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีการปิดกั้นโอกาสของสตรีในการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง เนื่องจากไม่มีความเสมอภาคเทียบเท่าบุรุษ ทั้งในด้านสิทธิหน้าที่ บทบาททางการเมือง การตัดสินใจทางการเมืองและการได้รับการยอมรับจากสังคม ทำให้ไม่มีความเป็นประชาธิปไตย “ผู้หญิงก็สามารถปกป้องครอบครัว ชุมชน และมีส่วนร่วมทางการเมืองได้” (สุจิตรา ทรงมัจฉา, 2562)

ดังนั้นการที่ผู้หญิงจะสามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำได้อย่างเต็มที่นั้น ต้องมีความเชื่อมั่นในอำนาจที่ตนเองมีอยู่ว่าสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ โดยส่วนใหญ่ผู้หญิงที่เป็นผู้บริหารระดับสูงหรือเจ้าของกิจการจะมีความเชื่อมั่นในเรื่องนี้สูง ดังนั้นจึงสามารถแสดงบทบาทภาวะผู้นำได้อย่างเต็มที่ แต่ปัญหาน่าจะอยู่ที่ผู้หญิงที่เป็นผู้บริหารระดับกลางและระดับต้นที่ยังขาดความเชื่อมั่นในเรื่องนี้ (ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี, 2560) สตรีในจังหวัดเลย เป็นผู้หญิงในสังคมชนบทอีสานที่อยู่ในสังคมแบบดั่งเดิมได้ถูกอบรมสั่งสอนให้เป็นกุลสตรี มีหน้าที่ดูแลบ้านเรือนและครอบครัวเป็นหลัก ส่วนผู้ชายมีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว รวมถึงการบริหารกิจการบ้านเมือง สังคมชนบทอีสานมีความผสมผสานกันระหว่างความเป็นสมัยใหม่กับการเป็นสังคมแบบเดิม จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475 โดยคณะราษฎรซึ่งมีอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองของไทยมีความคิดเชิงประชาธิปไตยและเสรีนิยมด้วยการพัฒนาบทบาทและสถานภาพสตรี ทำให้สตรีมีโอกาสได้รับการศึกษาเรียนรู้ปัญหาและอุปสรรค อันนำไปสู่การเรียกร้องสิทธิของสตรีให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชาย และมีสิทธิทางการเมืองผ่านการเรียนรู้ สั่งสมประสบการณ์ และสร้างสมบุคลิกลักษณะ ได้รับความไว้วางใจจากครอบครัว มีแววผู้นำ มีพลังในการคิด ตัดสินใจ มีลักษณะสมบูรณ์ แข็งแรง อดทน เสียสละ มีฐานมั่นคง สตรีก้าวสู่บทบาทผู้นำด้านการเมือง ดั้งนั้นการได้รับการศึกษาดี มีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ มีส่วนสนับสนุนให้มีโอการเป็นผู้นำ ผู้หญิงสามารถเปลี่ยนทัศนคติของผู้หญิง สามารถทำงานการเมืองและปกป้องชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านเมือง ปัญหาสังคม ไม่แตกต่างจากผู้ชาย (สุจิตรา ทรงมัจฉา, 2562)

สตรีจังหวัดเลย ได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับประเทศได้แก่ นางเอื้ออารีย์ อุดมสิทธิ์ พรรคการเมืองที่สังกัด ชาติสังคม วัน/เดือน/ปี ที่เลือกตั้ง 15 ธ.ค. 2500 ระยะเวลาที่ระยะเวลาอยู่ในตำแหน่ง 10 เดือน 7 วัน (ไชยวุฒิ มนตรีรักษ, 2551) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากวัฒนธรรมดั่งเดิมที่ถูกอบรมสั่งสอนว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องของผู้หญิง ซึ่งเป็นการสร้างระบบวัฒนธรรมความเชื่อขึ้นมาใหม่ของสตรีในจังหวัดเลย

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทหน้าที่สตรีทางการเมืองกรณีศึกษาในจังหวัดเลย เพื่อเป็นการพัฒนาบทบาทสตรีในทางการเมือง และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้หญิงให้เข้าสู่ทางการเมืองมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาไว้ ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

1.2.2 เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในจังหวัดเลย

12.3 เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

1.3 ขอบเขตงานวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองกรณีศึกษาในจังหวัดเลย และหนังสือต่าง ๆ ของงานวิจัยรวมทั้งข่าวสารนำมาประกอบข้อมูล

1.3.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคคลที่เป็นผู้หญิง โดยคัดเลือกผู้นำทางการเมืองที่เป็นสตรีที่มีบทบาททางการเมืองในอดีต หรือในปัจจุบัน จำนวน 12 คน

1) เขตพื้นที่อำเภอเมืองเลย 5 คน
   1.1 คลังจังหวัดเลย
   1.2 ประชาสัมพันธ์จังหวัดเลย
   1.3 นายกเทศมนตรีตำบลนาอ้อ
   1.4 นายกเทศมนตรีตำบลนาด้วง
   1.5 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย
2) เขตพื้นที่อำเภอวังสะพุง 2 คน
   2.1 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาสามยอด
   2.2 นายกเทศมนตรีเทศบาลปากปวน
3) เขตพื้นที่อำเภอภูเรือ จำนวน 5 คน
   3.1 นายอำเภอภูเรือ
   3.2 พัฒนาชุมชนอำเภอภูเรือ
   3.3 ประธานชมรมอาสาคุมประพฤติ จังหวัดเลย
   (ประธานศูนย์คุมประพฤติภาคประชาชน อำเภอด่านซ้าย และอำเภอนาแห้ว)
   3.4 หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลาดค่าง
   3.5 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 เทศบาลตำบลภูเรือ

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

- ศึกษาเฉพาะพื้นที่มีผู้นำหญิง ได้แก่

1. อำเภอเมืองเลย 2. อำเภอวังสะพุง 3. อำเภอภูเรือ

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

บทบาททางการเมืองของผู้นำสตรี หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่รวมไปถึงการปฏิบัติอื่นๆที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม และประชาชนส่วนรวมด้วย ในที่นี้หมายถึง บทบาททางการเมืองประกอบด้วย 5 ด้านดังต่อไปนี้ 1. ความรู้ความสามารถทางการเมือง 2. หน้าที่ความรับผิดชอบทางการเมือง 3. บุคลิกภาพของการเป็นผู้นำ 4. มนุษย์สัมพันธ์ทางการเมือง 5. พฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง

ผู้นำสตรี หมายถึง สตรีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเลย ได้เคยแสดงบทบาททางการเมืองในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาจได้รับบทบาทจากการแต่งตั้ง และเลือกตั้งก็ได้ หรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตจังหวัดเลย ที่ได้รับการยอมรับให้เป็นผู้มีบทบาทในระดับสูง ได้แก่ อำเภอเมืองเลย อำเภอวังสะพุง และอำเภอภูเรือ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบสภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

1.5.2 ทำให้ทราบบทบาทผู้นำสตรีในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ของการก้าวขึ้นเป็นผู้นำสตรี และการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในฐานะผู้นำสตรีในเขตจังหวัดเลย ทางการเมืองการปกครองของสตรีในเขตพื้นที่จังหวัดเลย

1.5.3 ทำให้ทราบปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

บทที่ 2
บททบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดบทบาทของผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ผู้นำสตรีทางการเมือง และศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทผู้นำสตรีในเขตจังหวัดเลย เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้มีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด บทบาท ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นพื้นฐานและแนวทางการศึกษาโดยมีสาระสำคัญดังนี้

2.1 แนวความคิดสตรีนิยม

2.2 แนวคิดผู้นำสตรี

2.3 บทบาทหน้าที่สตรียุคใหม่

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

โดยรายละเอียดของแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นพื้นฐาน และแนวทางการศึกษาครั้งนี้ดังต่อไปนี้

2.1 แนวความคิดสตรีนิยม

สตรีนิยม (Feminism) หมายถึง ระบบคิดและขบวนการทางสังคมที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้สตรีนิยมยังสนใจในประเด็นเรื่องโอกาสและต้องการเรียกร้องสิทธิความเสมอภาคภาคของสตรี และขับเคลื่อนการเรียกร้องประชาธิปไตย (ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์, 2560)

นักสตรีนิยมได้นำแนวคิดมาสร้างเป็นกรอบทฤษฎี สามารถแบ่งออกเป็นหลายสำนัก ดังที่ ปราง ยอดเกตุ (2556) แบ่งเป็น 5 แนวคิด 1) สตรีแนวเสรีนิยม (Liberal Feminism) เห็นว่าสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไป แต่บทบาทสตรียังถูกหยุดยั้งให้อยู่กับที่ 2) สตรีนิยมแนวมาร์กซิสต์ (Marxist Feminism) เป็นระบบทุนนิยมที่มีชนชั้น ผู้หญิงจะถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างถึงที่สุด 3) สตรีนิยมแนวจิตวิเคราะห์(Psychoanalytic Feminism) ได้ใช้แนวคิดของจิตวิเคราะห์อธิบายถึงการเกิดขึ้นของความเป็นชายความเป็นหญิงซึ่งนำไปสู่ความเป็นรองของผู้หญิง 4) สตรีนิยมแนวหลังสมัยใหม่ (Post radical feminism) เชื่อว่าผู้หญิงทั้งโลกมีความเหมือนกัน ไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ชนชั้น และ 5) สตรีนิยมแนวนิเวศ (Eco feminism) มีความเชื่อคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมว่าผู้หญิงมีความแตกต่างจากผู้ชายและเชื่อว่าธาตุแท้ของความเป็นหญิงเป็นไปตามธรรมชาติ (ปราง ยอดเกตุ, 2556)

ขณะที่ได้แบ่งแนวคิดเป็น 4 แนวคิด ดังนี้ 1) สตรีนิยมแนวถอนรากถอนโคน (Radical Feminism) เป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อสู้ภายในตัวเองของผู้หญิง และถอนตัวจากความพยายามที่จะเข้าไปอยู่ในโครงสร้างสังคมชายเป็นใหญ่ 2) สตรีนิยมแนววัฒนธรรม (Cultural Feminism) สนใจลักษณะทางอุดมการณ์ของความเป็นหญิง-ชายที่ถูกวัฒนธรรมของสังคมเป็นตัวกำหนด และเห็นว่าทิศทางของการเปลี่ยนแปลงต้องมุ่งไปสู่การเปลี่ยนในระดับวัฒนธรรม 3) สตรีนิยมแนวสังคมนิยม (Socialist Feminism) เป็นการอธิบายถึงการกดขี่ผู้หญิง คือ ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศชายเป็นใหญ่ และ 4) สตรีนิยมแนวคิดรัฐสวัสดิการ (Welfare-state feminism) เป็นแนวคิดที่เน้นในเรื่องสวัสดิการของผู้หญิงเป็นหลัก เน้นให้เห็นคุณค่าของผู้หญิงในบทบาทที่สังคมคาดหวัง และสิทธิส่วนบุคคล (อรอนงค์ โฆษิตพิพัฒน์, 2563)

สตรีนิยม (Feminism) หรืออิตถีนิยม มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายความหมาย ซึ่งจะได้ยกตัวอย่างพอสังเขปดังนี้

Dominelli, 1986; อ้างถึงใน รุ่งทิวา แสงหิรัญ, 2541, หน้า 32 ให้ความหมายว่าหัวใจของแนวคิดทางด้านสตรีหรือสตรีนิยมก็คือ ความไม่แบ่งแยกชนชั้นของคนในโลก

Dominelli and Meleod, 1990; อ้างถึงใน อุบลวรรณ วงษ์มี, 2545, หน้า 32) ได้ให้ความหมายของสตรีนิยมว่าไม่ผู้อยู่เหนือและผู้อยู่เบื้องล่างทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกันไม่ว่าหญิงหรือชาย

Gadon, 1978; อ้างถึงใน รุ่งทิวา แสงหิรัญ, 2541, หน้า 32) ได้ให้ความหมายว่าสตรีนิยมมีเป็นการวิเคราะห์ภาวะด้อยกว่าของผู้หญิงโดยมีวัตถุประสงค์ เพิ่มจะค้นหาว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะสามารถดำเนินการได้อย่างไร

Albistur and Armogathe, 1980; อ้างถึงใน อุบลวรรณ วงษ์มี, 2545, หน้า 33 ได้สรุปว่าสตรีนิยมหมายถึงการวิเคราะห์หรือการกระทำใด ๆ ที่มีจุดยืนว่าความสัมพันธ์ระหว่าง ชายหญิงเป็นความสัมพันธ์ ที่ขัดแย้ง ซึ่งผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ และมีเป้าหมายที่จะทำความเข้าใจในสาระเพื่อการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน

Veronique Mottier (2004, pp. 281-286) ได้เขียนบทความชื่อ “Feminism and Gender Theory: the Theory of the State” ได้กล่าวถึงแนวคิดสตรีนิยม และทฤษฎีด้านเพศไว้มีใจความสำคัญว่า การก่อเกิดแนวความคิดเสรีประชาธิปไตยได้ทำให้ทฤษฎี ทางรัฐศาสตร์ให้ความสำคัญกับ “ความเป็นพลเมืองนั้นย่อมมีสิทธิตามระบอบประชาธิปไตย ในการมีส่วนร่วมกิจกรรมสังคมและการเมืองอย่างทัดเทียมกัน โดยไม่มีข้อจำกัดทางเชื้อชาติ ศาสนา และเพศ” สตรีนิยมให้ความสำคัญและผลักดันแนวความคิดดังกล่าวเป็นอย่างมาก โดยสตรีจะต้องไม่ถูกกีดกันออกจากกิจกรรมสังคมหรือได้รับการเลือกปฏิบัติ Mottier ได้อ้างถึงงานค้นคว้าของ T.H. Marshell ในปี 1950 ว่า พลเมืองย่อมมีสิทธิ 3 ประการ เสมอภาคกัน คือ

1) สิทธิพลเมือง (Civic Rights)

2) สิทธิทางการเมือง (Political Rights)

3) สิทธิทางสังคม (Social Rights)

ซึ่งหมายความว่าประชาชนในประเทศใดก็ตามหากเป็นพลเมืองของประเทศนั้นแล้ว คือเป็นบุคคลที่ได้รับการรับรองจากประเทศนั้นย่อมมีสิทธิ 3 ประการนี้เสมอกัน โดยไม่จำกัด เชื้อชาติ ศาสนา และเพศนักสตรีนิยมสายเสรีนิยมมีข้อวิจารณ์หนึ่งที่สำคัญคือแนวพหุวัฒนธรรมที่ดูเหมือนจะสนับสนุนความเท่าเทียมและสิทธิของกลุ่ม (group rights) แต่ขณะเดียวกันอาจสรุปได้ว่าสตรีนิยมตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องสำรวจพื้นที่ส่วนตัวและประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของสตรี เช่น เรื่องพื้นที่ภายในบ้าน งานบ้าน ความเป็นแม่ และเพศธรรม เพราะพื้นที่เหล่านี้แท้จริงถูกกำหนดด้วยการเมืองจุดนี้เองได้กลายเป็นแนวคิดหลักของกลุ่มเคลื่อนไหวสตรีนิยมซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงวาระทางการเมืองและทฤษฎีโดยทำพื้นที่ของชีวิตที่เคยถูกมองว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัวเข้ามาสู่พื้นที่ของการต่อสู้ทางการเมืองซึ่งแนวคิดเหล่านี้เป็นแนวคิดหลังสตรีนิยม (Veronique Mottier (2004, pp. 281-286)

กาญจนา แก้วเทพ (2544, หน้า 120) กล่าวในหนังสือ “สตรีศึกษา ผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ” เอาไว้ว่า แนวคิดสตรีนิยม (Feminism) เป็นแนวคิดที่เกิดมาหลังจากที่มีแนวคิดอื่นถือกำเนิดมาอย่างน้อย 3 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน (The Right of Man) ในศตวรรษที่ 17 เริ่มจะมีการก่อตัวที่จะพูดถึงสิทธิอันเท่าเทียมของมนุษย์ทุกคนที่เรารู้จักในนามว่า “สิทธิมนุษยชน” อันประกอบไปด้วยสิทธิย่อย ๆ หลายประการที่มนุษย์ทุกคนเกิดมาพึ่งได้รับหนึ่งในสิทธิย่อยนี้ก็คือ สิทธิพลเมืองซึ่งหมายถึงการมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในชีวิตสาธารณะสิทธินี้ในระยะเริ่มแรกในหลายสังคมยังคงสงวนไว้ให้แก่ผู้ชายเท่านั้น เช่น สิทธิที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในฐานะพลเมืองของประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงมีกระแสเคลื่อนไหวที่ว่า “สิทธิสตรีก็คือ สิทธิมนุษยชน” (Woman Right is Human Right)กล่าวคือ “ผู้หญิงก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง เช่นเดียวกัน” จึงควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชายคนอื่น ๆ โดยเฉพาะสิทธิที่จะได้เข้าร่วมในชีวิตสาธารณะในฐานะพลเมืองคนหนึ่ง

2. แนวคิดสังคมนิยม/สังคมยูโทเปีย (Socialism/Utopia) เนื่องจากแนวคิด สังคมนิยมและยูโทเปีย มุ่งที่จะสร้างสรรค์ใหม่ที่มีความยุติธรรมความเสมอภาคเท่าเทียมที่ไม่ถูกเกณฑ์เรื่อง “ชนชั้น เพศ เชื้อชาติ สีผิว” มาเป็นเครื่องกีดกั้น ดังนั้น จึงมีจุดร่วมกับกลุ่ม สตรีนิยมบางกลุ่ม มีความปรารถนาที่จะสร้างสังคมใหม่ที่ “เพศ” ไม่มาเป็นเครื่องแบ่งแยก มนุษย์อีกต่อไป

3. แนวคิดเรื่อง “เพศธรรม” (Sexuality) ในปลายศตวรรษที่ 19 และ 20 ในสองศตวรรษที่ผ่านมานี้ได้มีการรื้อแนวคิดเรื่อง “เพศ” ที่ติดตัวมนุษย์มาเสียใหม่ โดยแยกแยะ ระหว่าง “เพศทางชีวภาพ” ที่เกิดมาติดตัวคนโดยธรรมชาติของมนุษย์และ “เพศทางสังคม” อันได้แก่ เพศที่สังคมแต่ละสังคมประกอบสร้าง (Construct) ขึ้นในขณะที่เพศทางชีวภาพนั้น มีลักษณะเหมือนกันทั่วทุกสังคมและเป็นสากลได้แก่ รูปร่าง หน้าตา อวัยวะเพศหญิง และชาย ฯลฯ หากทว่าเพศทางสังคมนั้นจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละสังคม เช่น ผู้หญิงในสังคมส่วนใหญ่อาจจะมีอุปนิสัยที่อ่อนโยน

ไม่ก้าวร้าว แต่ผู้หญิงในเผ่าลุ่มแม่น้ำอเมซอนกลับมีลักษณะตรงกันข้ามผู้ชายในชนเผ่าบางคนมีหน้าที่เลี้ยงลูก เย็บปักถักร้อย และทำอาหารในขณะที่ผู้หญิงออกไปทำสงครามหรือหาอาหาร เป็นต้น

การแยกแยะดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นถึงต้นตอแห่งความไม่เสมอภาคเท่าเทียมกันว่าไม่ได้ เกิดมาจากเพศทางชีวภาพ (ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นข้ออ้างส่วนใหญ่) หากทว่าเกิดมาจากเพศทาง สังคมดังเช่น การกำหนดให้ผู้หญิงอยู่ที่บ้านเป็นกลไกหนึ่งที่กำหนดให้ผู้หญิงตระหนักถึงเพศ ทางสังคมของตนเมื่อ “เพศทางสังคม” เป็นสิ่งที่มนุษย์ประกอบสร้างขึ้นมาเองมนุษย์จึงสามารถที่จะรื้อถอน (Deconstruction) แล้วประกอบสร้างขึ้นมาใหม่ (Reconstruction) ในเนื้อหาและรูปแบบให้ได้เช่นกันจากแนวคิดรากฐานทั้ง 3 แนวคิดนั้น ได้ก่อให้แนวคิดสตรีนิยมแตกแขนงออกมาเป็นอีกหลาย กิ่งก้านใบในที่นี้จะประมวลการแตกแขนงของแนวทางสตรีนิยมที่เริ่มในศตวรรษที่ 20 นี้ระยะแรก อยู่ในช่วงปี 1970 กลุ่มสตรีนิยมในยุคนี้ได้วิเคราะห์ว่า สาเหตุของความไม่เท่า เทียมนั้นเกิดมาเพราะ “ความแตกต่างระหว่างเพศ” (Sex Difference) ดังนั้น แนวทางการต่อสู้จึงต้องต่อสู้ไปให้เหมือนกับผู้ชาย ซึ่งเป็นแนวทางที่ละทิ้งความเป็นหญิงดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ช่วงที่สองแนวการวิเคราะห์ปัญหาเริ่มเปลี่ยนแปลงโดยเริ่มยอมรับว่าทั้งผู้หญิงและผู้ชายนั้นมีความแตกต่างกัน และในท่ามกลางความแตกต่างนี้ ได้สร้างลักษณะด้อยต่าง ๆ ให้แก่ผู้หญิง เช่น ในขณะที่ผู้ชายมักใช้เหตุใช้ผล ผู้หญิงมักจะใช้อารมณ์ซึ่งเป็นลักษณะด้อย เพราะฉะนั้นต้องยกระดับความเป็นผู้หญิงที่เก่ง ก้าวหน้าทันสมัย ฯลฯ แต่ทว่ายังเป็นผู้หญิงอยู่ (กาญจนา แก้วเทพ, 2544, หน้า 120)

โซเฟีย โพคา และรีเบคก้า ไรท์ (2548, หน้า 4-5) ได้พิจารณาและให้นิยามศัพท์คำว่า “หลังสตรีนิยม” เป็นตำแหน่งของเวลาและเป็นการแบ่งอาณาเขตทางความคิด วิถีชีวิตที่บ่งบอกถึงยุคสมัยคำว่า “หลัง” ยังแสดงให้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่ยังไม่สามารถที่จะจัดหรือทำให้มีความชัดเจนได้ มีลักษณะของการปฏิเสธ และแสดงว่าอะไรที่อยู่ก่อนหน้าไม่ได้เป็นที่ยอมรับอีกต่อไป สถานะของ “Post” จึงเป็นเหมือนการส่งไปรษณีย์ไปที่อื่น สิ่งนั้นไม่ได้อยู่ในปัจจุบันอีกต่อไป หรือ หลังสตรีนิยมจึงมีความหมายของการตายของสตรีนิยม เมื่อแสดงความหมายของการสิ้นสุด แต่ “ไม่ได้หมายถึงการสิ้นสุด” เพราะเมื่อพิจารณาภายใต้กรอบคิดของเวลาการทำให้เป็น “หลัง” จึงดำเนินไปได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุดตราบใดก็ตามที่อนาคตยังไม่จบสิ้น (โซเฟีย โพคา และรีเบคก้าไรท์, 2548, หน้า 4-5)

ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2545) กล่าวว่า คำนิยามหรือความหมายของคำนี้มีหลายสำนวนและแต่ละสำนวนก็มีความแตกต่างกันมาก โดยกล่าวถึงเนื้อหาสาระแบบย่อของ “หลังสตรีนิยม” ว่ามีนักสตรีนิยมบางคนเสนอว่าหลังสตรีนิยมเข้าไปมีส่วนร่วมในวาทกรรมของสำนักหลังสมัยใหม่ ในลักษณะที่ทั้ง 2 สำนักล้วนต้องการท้าทายหรือพยายามสั่นคลอนหรือล้มคำนิยามต่าง ๆ ที่ตายตัวของเพศสภาพในขณะเดียวกันก็พยายามสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ที่มีพลังอำนาจในการอธิบายที่ยืดหยุ่นสามารถรองรับความหลากหลายและซับซ้อนได้มากกว่าเดิมรวมทั้งสร้างปฏิบัติการใหม่ ๆ ขึ้นมาด้วย (Gamble.ed, 1999, p. 298) ต้นกำเนิด หลังสตรีนิยมเกิดจากรอยเคลื่อนแรกคือ การเดินขบวนของกลุ่ม”ไซคานาลิเซ เอ โปลิติค” หรือ “โป เอ ไซค์” (จิตวิเคราะห์กับการเมือง) โดยถือป้ายประกาศว่าสตรีนิยมไปลงเหวซะ ในวันที่ 8 มีนาคม 1968 ซึ่งต่อมาถูกประกาศให้เป็นวันสตรีโลก โดยกล่าวว่า

“เราปฏิเสธคำว่าสตรีนิยม แต่สนับสนุนกระบวนการปลดปล่อยสตรี ขบวนการเรียกร้องของสตรีสายฝรั่งเศส กลุ่มโป เอ ไซค์ เป็นศูนย์กลางด้านปัญญา และวัฒนธรรมของขบวนการ MLF (ขบวนการเพื่อปลดปล่อยสตรี) โดยขบวนการนี้แยกเป็น 2 สาขา คือ “เฟมินิสต์ เรโวลูชั่นแนร์” และ “โป เอ ไซค์” ซึ่งสะท้อนแนวคิดเป็น 2 แนวคือ สายฝรั่งเศสและสายอเมริกัน (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2545)

โป เอ ไซค์ (Politique et psychanalyse หรือ po et psyche) (หรือ Psychoanalysis and Politics) กลุ่มนี้ไม่เห็นด้วยกับจุดยืนแบบต่อต้านสำนักจิตวิทยาแบบฟรอยด์ของฝ่าย feminist revolutionaries กลุ่มนี้ใช้จิตวิเคราะห์เพื่อเป็นหนทางไปสู่การตรวจสอบเครื่องมือหรือปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น การอบรมบ่มนิสัย ขนบธรรมเนียมประเพณีความแตกต่างทางเพศสภาพ (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2545, หน้า 65) ซึ่งมีความคิดร่วมกันโดยคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ หมายถึง มี 2 แนวโน้มคือ แนวโน้มสู่ความเสมอภาค และการมีอัตลักษณ์เฉพาะตัว ที่ไม่ใช่เหมือนกันกับผู้อื่น

ดังนั้นสตรีควรมีโอกาสที่จะทำทุกอย่างให้ได้เหมือนผู้ชาย เรียกร้องให้ผู้หญิงมีโอกาสที่เท่าเทียมในการแข่งขันภายในระบบสังคมที่เป็นอยู่โดยเฉพาะในปริมณฑลสาธารณะ ให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย ทางการเมือง เพื่อสิทธิของปัจเจกบุคคลในการแข่งขันในตลาดสาธารณะ เพราะเชื่อว่าถ้าผู้หญิงมีโอกาสที่เท่าเทียมแล้ว ผู้หญิงจะเป็นเหมือนผู้ชายได้ทุกอย่าง การต่อสู้หลักของสตรีนิยมสายนี้คือ การต่อสู้ผ่านทางการแก้ไขกฎหมาย หรือการแก้ไขในแนวสังคมสงเคราะห์ ไม่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงที่โครงสร้างสังคม นักสตรีนิยมสายเสรีนิยมถูกวิจารณ์ค่อนข้างมากโดยเฉพาะการให้ความสำคัญเฉพาะประเด็นของกฎหมาย เพราะความด้อยโอกาสของผู้หญิงหลายประการไม่สามารถแก้ไขผ่านทางการแก้ไขกฎหมาย เช่น ไม่มีกฎหมายใดระบุว่าผู้หญิงต้องเป็นหลักในการดูแลลูก แต่ผู้หญิงก็ต้องทำแม้ว่าอาจจะไม่ต้องการทำ (Eisenstein 1981) นอกจากนี้การเรียกร้องให้ผู้หญิงต้องปรับตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายหรือแสดงท่าทางตลอดจนการคิด อารมณ์ให้เหมือนผู้ชาย ก็ถูกวิจารณ์เช่นกันว่าเป็นการแสดงถึงการยอมรับให้ ความเป็นผู้ชาย เป็นตัวแบบของมนุษย์ที่พึงประสงค์ ซึ่งไม่น่าถูกต้อง เพราะคุณลักษณะหลาย ๆ ประการของผู้ชาย เช่น การชอบแข่งขัน ไม่มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ไม่มีความอ่อนโยน ความก้าวร้าว การเก็บกดทางอารมณ์ ล้วนไม่ใช่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมนุษย์อีกต่อไป (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2545, หน้า65)

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม

สำหรับแนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยมนั้นมีหลายสายด้วยกัน การพัฒนาแนวคิดเสรีนิยมในคริสต์ศตวรรษที่ 18 เกิดขึ้นจากกลุ่มที่ต่อต้านกลุ่มกระฎุมพี และพวกศักดินาภายใต้ระบบศักดินาฐานะสังคมถูกกำหนดมาแต่กำเนิดแนวคิดเสรีนิยมยืนยันว่าฐานะทางสังคมควรจะถูกกำหนดโดยความสามารถและทักษะของปัจเจกบุคคล และวัดโดยความสำเร็จของบุคคลในการแข่งขันกับบุคคลอื่น ซึ่งสตรีนิยมสายเสรีนิยมถือว่าเป็นสำนักคิดแรกและถูกมองว่าเป็นแนวคิดกระแสหลักของสตรีนิยม เพราะคนส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับแนวคิดนี้ สตรีนิยมสายเสรีนิยมได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากแนวคิดเสรีนิยมที่ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันของมนุษย์โดยเฉพาะในทางกฎหมาย ให้ความสำคัญต่อปัจเจกนิยมที่มีเหตุผล ทำให้นักสตรีนิยมในแนวนี้มักเรียกร้องให้ผู้หญิงเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นคนมี

เหตุผล ปรับปรุงตัวเองให้เหมือนกับผู้ชาย เช่นต้องไม่ใช้อารมณ์ไม่แสดงความอ่อนแอ และเชื่อว่าผู้หญิงและผู้ชายไม่มีความแตกต่างกันเป็นมนุษย์เหมือนกัน ซึ่งวันทนีย์ วาสิกะสิน (2543) ได้แบ่งสตรีนิยมเป็นสายต่าง ๆ เป็นแนวคิด ดังนี้

1) สตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ เป็นอีกแนวคิดหนึ่งเกิดขึ้นในช่วงต้นทศวรรษที่ 1970 ได้รับอิทธิพลทางความคิดของคาร์ล มาร์กซ์ และเฟรดเดอริกค์ เองเกลส์ (Frederick Engels) โดยเชื่อว่าการกดขี่ที่ผู้หญิงได้รับเป็นผลจากระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะในระบบการผลิตแบบทุนนิยม สตรีนิยมสายนี้เชื่อว่าระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมทำให้เกิดการแบ่งการทำงานออกเป็น งานบ้านที่ถือว่าเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต ไม่มีคุณค่าไม่มีค่าตอบแทน และงานนอกบ้านซึ่งเป็นงานที่ก่อให้เกิดผลผลิตมีค่าตอบแทน ระบบทุนนิยมพยายามที่จะให้เก็บผู้หญิงไว้ทำงานบ้าน การกระทำเช่นนี้ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อทุนนิยมเพราะผู้ชายสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่โดยไม่เสียเวลาในการทำงานบ้านหรือทำอาหาร และนายทุนไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าแรงงานสูงขึ้นเพื่อนำมาจ่ายให้กับคนทำงานบ้านเพราะมีผู้หญิงหรือภรรยาทำให้ฟรีอยู่แล้ว ในกรณีที่ผู้หญิงได้มีโอกาสทำงานนอกบ้านภายใต้ระบบทุนนิยมที่เป็นอยู่ งานที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ทำถูกถือว่าเป็น “งานของผู้หญิง” เช่น งานพยาบาล งานเย็บผ้า งานเลขานุการ เป็นต้น ซึ่งเชื่อว่าเป็นงานที่คล้ายคลึงกับงานที่ผู้หญิงทำที่บ้าน จึงทำให้งานเหล่านั้นได้รับค่าตอบแทนต่ำเมื่อเทียบกับงานที่ผู้ชายส่วนใหญ่ทำ เพราะงานบ้านถูกตัดสินว่าเป็นค่าที่ไม่มีคุณค่าในระบบทุนนิยม ระบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะเศรษฐกิจแบบทุนนิยมจึงถือว่าเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดของความเป็นรองของผู้หญิง

ดังนั้น การต่อสู้ของสตรีสำหรับสตรีนิยมสายนี้ คือต้องเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมที่เป็นอยู่ การเสนอดังกล่าวทำให้สตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ถูกวิจารณ์ว่ามองไม่เห็นการกดขี่สตรีในรูปแบบอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น การกดขี่ที่สตรีได้รับในโลกส่วนตัว หรือภายในครอบครัว มองไม่เห็นว่าการกดขี่สตรีมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการกดขี่ทางชนชั้น ข้อวิจารณ์นี้นำไปสู่การเกิดขึ้นของสำนักคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน (Radical Feminism)

2) สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน อธิบายว่า การกดขี่สตรีเกิดขึ้นเพราะเธอเป็นสตรี หรือสตรีงถูกกดขี่เพราะเพศของเธอ ความไม่เทียมกันทางเพศที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจาก อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ระบบชายเป็นใหญ่ หมายถึง ระบบของโครงสร้างสังคมและแนวการปฏิบัติที่ผู้ชายมีความเหนือกว่า กดขี่และเอารัดเอาเปรียบ

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นระบบที่ผู้ชายมีความเหนือกว่าสตรีในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรม กลุ่มแนวคิดนี้ให้ความสนใจต่อสถานะที่เป็นรองของสตรี และมองว่าความเป็นรองที่เกิดขึ้น มีสาเหตุมาจากความต้องการเหนือกว่าของผู้ชาย และอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ได้พยายามสร้างความชอบธรรมต่อความเหนือกว่าของผู้ชาย (ผู้ชายเข้มแข็งกว่า ฉลาดกว่า มีเหตุผลมากกว่า คิดอะไรที่ลึกซึ้งได้มากกว่า ฯลฯ) และทำให้ความเหนือกว่านี้ดำรงอยู่ในความเชื่อของคนในสังคมผ่านทางกระบวนการขัดเกลาทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ สตรีนิยมสายนี้ได้มีการแตกย่อยเป็นสตรีนิยมสายวัฒนธรรม (cultural feminism) และสตรีนิยมสายนิเวศ (ecofeminism)

3) สตรีนิยมสายวัฒนธรรม จะยอมรับว่าสตรีและผู้ชายมีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน เหมือนที่เคยเชื่อกันในอดีต แต่นักสตรีนิยมสายนี้เสนอว่าคุณลักษณะที่เป็นสตรีนั้นดีกว่าหรือเหนือกว่าของผู้ชาย (ไม่ใช่ด้อยกว่าดังที่เชื่อกันในอดีต) ไม่ว่าจะเป็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น การเอาใจใส่ดูแล ความอ่อนโยน ความสันติไม่ก้าวร้าว ล้วนเป็นคุณลักษณะที่สตรีควรชื่นชม และรักษาความเป็นสตรีเหล่านั้นไว้

4) สตรีนิยมสายนิเวศ มีความเชื่อคล้ายคลึงกับสายวัฒนธรรมว่าผู้หญิงมีความแตกต่างจากผู้ชายและดีกว่าผู้ชายตามธรรมชาติ แต่เสนอเพิ่มเติมว่าผู้หญิงมีความใกล้ชิดหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับธรรมชาติ เช่น การที่ผู้หญิงเป็นผู้ให้กำเนิดบุตร ทำให้ผู้หญิงเชื่อมโยงกับธรรมชาติ เชื่อมโยงกับโลก ส่วนผู้ชายนั้นใกล้ชิดกับวัฒนธรรม และในนามของวัฒนธรรมผู้ชายได้พยายาม และประสบความสำเร็จในการข่มเหงรังแกทั้งผู้หญิงและธรรมชาติ การเชื่อมโยงผู้หญิงเข้ากับธรรมชาตินี้ได้นำไปสู่การฟื้นฟูพิธีกรรมโบราณที่ให้ความสำคัญกับการบูชาพระแม่เจ้า รวมทั้งระบบสืบพันธุ์ของผู้หญิง โดยมองว่าธรรมชาติเปรียบเสมือนแม่และพระแม่เจ้าซึ่งเป็นที่มาของพลังอำนาจและแรงบันดาลใจ และเรียกร้องให้มีการปฏิเสธวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Merchant 1995) ทั้งสตรีนิยมสายวัฒนธรรมและสายนิเวศถูกวิจารณ์ว่าเป็นพวกสารัตถะนิยม คือเชื่อว่ามีธาตุแท้ของความเป็นหญิง

5) สตรีนิยมสายสังคมนิยม (Socialist Feminism) ถือว่ามีความคล้ายคลึงกับสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์อยู่หลายประการ ไม่ว่าการเชื่อว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความเหมือนกันหรือการวิเคราะห์สังคมโดยแบ่งเป็นโลกส่วนตัวและโลกสาธารณะ รวมทั้งการเสนอให้ผลักดันโลกส่วนตัวเข้าไปอยู่ในโลกสาธารณะ แต่ที่แตกต่างกันคือ สตรีนิยมสายสังคมนิยมมองว่าการอธิบายถึงการกดขี่ผู้หญิงจำเป็นต้องทำความเข้าใจต่อโลกหรือพื้นที่ส่วนตัวด้วย เช่นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศหญิงกับเพศชายและหน้าที่การให้กำเนิดเด็กของผู้หญิง เป็นต้น

ดังนั้น สตรีนิยมสายนี้จึงเสนอว่า ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ เป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์กันของระบบชายเป็นใหญ่ และระบบทุนนิยมในสังคม หรือกล่าวได้ว่า เมื่อทั้งระบบความเป็นเพศและระบบเศรษฐกิจมาสัมพันธ์กันในยุคสมัยหนึ่ง ๆ ได้ทำให้เกิดโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผู้ชายอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบ ส่วนผู้หญิงอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ ตัวอย่างเช่น ระบบชายเป็นใหญ่ได้สร้างความเชื่อที่ว่า คุณค่าของผู้หญิงอยู่ที่ความสวยและความสาว (คุณค่าของผู้ชายอยู่ที่ความสามารถ การประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน) ความเชื่อนี้เมื่อปฏิสัมพันธ์กับเศรษฐกิจแบบตลาดที่ต้องการขายสินค้าให้ได้มาก ดังนั้น ผ่านทางการโฆษณา ผู้หญิงจึงตกเป็นเหยื่อทางการค้าของธุรกิจเครื่องสำอางหลากหลายชนิดอย่างเต็มใจ เพื่อต้องการสวยและรักษาความสาวไว้

6) สตรีนิยมสายจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Feminism) เป็นแนวคิดสตรีนิยมอีกสำนักหนึ่ง ได้ใช้แนวคิดของจิตวิเคราะห์อธิบายถึงการเกิดขึ้นของความเป็นชายความเป็นหญิงซึ่งนำไปสู่ความเป็นรองของผู้หญิง โดยเชื่อว่าการทำความเข้าใจต่อพัฒนาการความเป็นชายเป็นหญิงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในระดับจิตใจ

นักสตรีนิยมสายนี้เชื่อว่าความเป็นเพศ หรือความเป็นชายเป็นหญิงไม่ใช่เรื่องทางชีวะที่มีมาแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นในระดับจิตไร้สำนึก (unconsciousness) ในพัฒนาการชีวิตช่วงต้น ๆ ของเด็ก ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่สำคัญในการก่อรูปอัตลักษณ์ของความเป็นเพศ เช่นงานของแนนซี่ โชโดรอฟ (Nancy Chodorow, 1978) ที่อธิบายว่าการเลี้ยงดูเด็กอ่อนที่ไม่สมดุล คือการที่แม่เลี้ยงดูเด็กใกล้ชิดแต่เพียงผู้เดียวโดยมีพ่อคอยดูอยู่ห่าง ๆ ก่อให้เกิดอัตลักษณ์ความเป็นเพศที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้ชายมักเป็นคนที่ปิดกั้นตัวเอง ไม่มีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ส่วนผู้หญิงจะมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่มีความเป็นตัวของตัวเองน้อย ซึ่งเธอเสนอว่าความเป็นหญิงเป็นชายแบบนี้ไม่เหมาะสมทั้งคู่ มนุษย์ที่พึงประสงค์ควรเป็นการผสมผสานคุณลักษณะของทั้งสองเพศ ซึ่งจะได้มาโดยเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงดูเด็กให้พ่อมีส่วนในการเลี้ยงดูลูกในระดับเดียวกับแม่ (equal parenting)

7) สตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่ สตรีนิยมแนวคิดต่าง ๆ ข้างต้นถูกมองว่าเป็นผลผลิตของแนวคิดในยุคสมัยใหม่ (ยกเว้นนักสตรีนิยมสายจิตวิเคราะห์บางคน) และถูกวิจารณ์จากสตรีนิยมสายแนวคิดหลังสมัยใหม่ว่ามีข้อบกพร่องโดยเฉพาะประเด็นการเสนอภาพผู้หญิงที่เป็นหนึ่งเดียว คือเชื่อว่าผู้หญิงทั้งโลกมีความเหมือนกัน ไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทางชาติพันธุ์ ทางชนชั้น สตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่ ซึ่งได้รับความสนใจอย่างสูงตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา ได้ให้ความสำคัญต่อความแตกต่างของกลุ่มผู้หญิง รวมทั้งความหลากหลายที่มีอยู่ของผู้หญิงแต่ละคนนอกจากนี้ยังปฏิเสธความคิดสารัตถะนิยม โดยเสนอว่าไม่มีผู้หญิง ไม่มีความเป็นผู้หญิง ทุกอย่างล้วนสร้างผ่านปฏิบัติการทางวาทกรรม จึงไม่มีความเป็นผู้หญิงที่แท้ คงที่ตายตัวและไม่เปลี่ยนแปลง การเสนอว่าไม่มี “ผู้หญิง” ของสตรีนิยมหลังสมัยใหม่ได้นำไปสู่การถูกวิจารณ์อย่างรุนแรงจากนักสตรีนิยมสายอื่น ๆ ว่าทำให้การต่อสู้เพื่อสถานะที่ดีขึ้นของผู้หญิงเป็นเรื่องเป็นไปไม่ได้เพราะไม่มีสิ่งที่เรียกว่าผู้หญิงเสียแล้ว ถือเป็นการทำลายความชอบธรรมของขบวนการเคลื่อนไหวของผู้หญิง

8) สตรีนิยมแนวคิดรัฐสวัสดิการ เป็นแนวคิดที่เน้นในเรื่องสวัสดิการของผู้หญิงเป็นหลัก ผู้หญิงจำเป็นต้องได้รับสวัสดิการที่ดี ที่เหมาะสมในฐานะมารดาและภรรยา ขณะเดียวกันผู้ชายก็ต้องเข้ามามีบทบาทและรับผิดชอบต่อผู้หญิงในฐานะมารดาและภรรยา เช่นเดียวกันแนวคิดนี้เน้นให้เห็นคุณค่าของผู้หญิงในบทบาททั้งสองที่สังคมคาดหวัง แนวคิดนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสวัสดิการ ครอบครัว ผู้หญิงและต่อผู้หญิงในบริการสวัสดิการในฐานะมารดาคนงาน สิทธิส่วนบุคคลของผู้หญิง

9) แนวคิดสตรีนิยมผิวดำและสตรีนิยมในโลกที่สาม แนวคิดนี้สนับสนุนแนวคิดสตรีนิยมแนวสังคมนิยม โดยแสดงให้เห็นถึงการที่ผู้หญิงผิวดำถูกกดขี่ซ้ำซ้อนจากการกดขี่ต่าง ๆ ทางสังคม เช่น จากคนผิวขาว หรือเริ่มมาจากผู้ชายผิวดำ และระบบเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งสตรีนิยมในโลกที่สามที่ถูกกดขี่ในลักษณะเดียวกันด้วยมีการถกเถียงกันว่า แนวคิดสตรีนิยม (เฟมินิสต์ไทย) ไม่ควรเลียนแบบหรือเอาอย่างแนวคิดสตรีนิยมอย่างตะวันตก และควรเริ่มจากสภาพความเป็นจริงของสังคมไทยของผู้หญิงไทยอย่างเป็นอิสระและสร้างสรรค์ การทบทวนของ อาจารย์สุนี ไชยรส พบว่า ไม่

ว่าจะเป็นผู้หญิงตะวันออกและตันตก ทั้งผิวขาว ผิวดำ และผิวสี ทั้งถือศาสนาต่างกัน และฐานะต่างกัน มีปัญหาร่วมกันในฐานะเป็นผู้หญิงคือปัญหาพื้นฐานจากระบอบชายเป็นใหญ่ ที่ดำรงอยู่คล้ายคลึงกันทั่วโลกโดยไม่จำกัดชนชั้น เชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ แม้จะมีความหนักเบาของปัญหาแต่ละกลุ่มแต่ละภูมิภาคแตกต่างกันไปบ้าง โดยเฉพาะการครอบงำจนเป็นทัศนคติประเพณีทั่วไปว่าผู้หญิงเป็นเพศอ่อนแอ ไม่เหมาะสมจะทำงานด้านการปกครองและบริหาร ถูกจำกัดอยู่กับงานบ้าน งานครัว การดูแลลูก ต้องพึ่งพิงสามี (ผู้ชาย) จนก่อให้เกิดการสั่งสมความด้อยกว่าของผู้หญิง ทั้งที่โดยเนื้อแท้แล้วเป็นผลสำคัญจากการขาดโอกาสที่เท่าเทียมในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนมายาวนานจนดูเสมือนหนึ่งเป็นเรื่องภาวะธรรมชาติ จนแม้แต่ผู้หญิงเองจำนวนมากก็ยอมรับว่าสภาพที่ดำรงอยู่คือความจริง คือสิ่งที่ถูกต้อง สิ่งที่ควร (สุนี ไชยรส, 2554, หน้า 34-35)

นอกจากนี้ อาจารย์สุนี ไชยรส ยังได้กล่าวถึง อุดมการณ์และพัฒนาการของขบวนแนวคิดสตรีนิยม หรือเฟมินิสต์ไทยว่า แนวคิดสตรีนิยมของไทยยังมีการพูดถึงกันน้อยมาก และมักถูกกล่าวถึงเป็นเรื่องอื่นที่ไม่ชัดเจนในมิติหญิงชาย หรือเป็นเรื่องไม่สำคัญหรือเล็กน้อย กระทั่งถูกกล่าวหาเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยเป็นผลดีต่ออุดมการณ์ประชาธิปไตยและความเป็นธรรม ดังนั้นการศึกษาถึงการหลอมรวมของอุดมการณ์เฟมินิสต์ ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจการศึกษาจากประสบการณ์โดยตรงครั้งนี้จึงมั่นใจว่าจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งสามกลุ่มอุดมการณ์เหล่านั้นและช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นในการต่อสู้เพื่อความเสมอภาคหญิงชาย สำหรับพันธมิตรหญิงชายที่ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย และความเป็นธรรมในมิติสิทธิมนุษยชนให้ตระหนักด้วยว่าอุดมการณ์ “เฟมินิสต์” เป็นเรื่องของทุกคน ซึ่ง อาจารย์สุนี ไชยรส ได้ให้ความหมายของอุดมการณ์ในสตรีว่า

“อุดมการณ์” หมายถึง ความใฝ่ฝัน ความมุ่งหวังต่อระบบสังคมที่ต้องการให้เกิดขึ้นผู้มีความเชื่อมั่นต่ออุดมการณ์นั้นต้องมีความมุ่งมั่นการลงมือกระทำและการรณรงค์เคลื่อนไหวเพื่อให้บรรลุความใฝ่ฝันด้วย มิใช่เพียง “คิดฝัน” เท่านั้น

“อุดมการณ์เฟมินิสต์” หมายถึง อุดมการณ์และการรณรงค์เคลื่อนไหวต่อสู้ของผู้คนที่ต้องการให้เกิดความเสมอภาคหญิงชายในทุกมิติ ตีความถึงการเคลื่อนไหวต่อสู้ของหญิงและชายที่มุ่งหวังเพื่อความเสมอภาคหญิงชายในทุกมิติ และในประเด็นที่หลากหลาย ทั้งแนวคิด ทัศนคติ และพฤติกรรม จนถึงกฎหมายและนโยบายรัฐ

ดังนั้น “เฟมินิสต์” ในความหมายนี้จึงกว้างขวาง ไม่จำกัดหญิงหรือชายและไม่จำกัดว่า ผู้ที่เคลื่อนไหวเพื่อความเสมอภาคหญิงชายในมิติต่าง ๆ นั้น จะถือว่าตนเองเป็นเฟมินิสต์หรือไม่ก็ตาม “อุดมการณ์ประชาธิปไตย” หมายถึง อุดมการณ์ที่มุ่งมั่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบอบการเมืองการปกครอง ทั้งในการเลือกตั้งและถอดถอนตัวแทนที่ไปบริหารประเทศ รวมถึงการตรวจสอบได้ตลอดเวลาในการบริหารงานทุกระดับ และยังเน้นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในการเมืองภาคประชาชน คือ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล การวางแผนการตัดสินใจและการจัดทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติไม่ว่าจาก เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะ หรือความรู้ เป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีเป้าหมายเพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนทุกคนใน

สังคมไทยได้มีการสร้างเวทีเพื่อส่งเสริมสิทธิสตรีและความก้าวหน้าของผู้หญิงผ่านเวทีอันหลากหลาย ประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์และวรรณกรรม องค์กรผู้หญิง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เครือข่ายความร่วมมือขององค์กรผู้หญิง ภายใต้กรอบอ้างอิงสากลและกลไกของรัฐเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของผู้หญิง

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า สตรีนิยม หรืออิตถีนิยม หมายถึงอุดมการณ์ที่พยายามส่งเสริมและยกระดับสถานภาพและบทบาททางสังคมของผู้หญิงไม่ให้ต่ำต้อยกว่าผู้ชาย สตรีนิยมจึงเห็นว่าความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชายของบุคคลมิได้เป็นเพียงความแตกต่างทางสรีระวิทยาตามธรรมชาติเท่านั้น หากเป็นความแตกต่างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นด้วยขบวนการเคลื่อนไหวเหตุการณ์สตรีนิยมเกิดขึ้นก่อนในสังคมยุโรปตะวันตก โดย “คลื่นลูกแรก” “First Wave”) ของสตรีนิยม คือการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิในการเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกันระหว่างหญิงกับชายในทศวรรษ 1840 และ 1850 กว่าหญิงจะได้สิทธิในการเลือกตั้งเท่ากับผู้ชายในสังคมตะวันตกต้องรอเวลาจนกระทั่งมาถึงต้นศตวรรษที่ 20 เพราะการขยายสิทธิในการเลือกตั้งของบุคคลเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่เกี่ยวพันกับความเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ อีกหลายประการหลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงไม่นาน การเคลื่อนไหวของ “คลื่นลูกที่สอง” (Second wave) ในสตรีนิยมก็เกิดขนในทศวรรษนี้ 1960 ความเคลื่อนไหวของคลื่นลูกที่สองในอุดมการณ์สตรีนิยมนี้นอกจากจะเกี่ยวข้องกับความเสมอภาคของสิทธิด้านต่าง ๆ ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายแล้วยังเป็นการเคลื่อนไหวที่เข้าสู่ลักษณะใหม่อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนนั่นคือ เป็นการเคลื่อนไหวที่กว่าการปลดปล่อยสตรี (Woman’s Liberation Movement) ขบวนการปลดปล่อยสตรีมีสาระสำคัญว่าการพิจารณาประเด็นปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับสตรีจะต้องเลิกกระทำภายใต้กรอบความคิดเดิมที่ถือผู้ชายเป็นศูนย์กลางของความถูกต้อง

แนวคิดสตรีนิยมเห็นว่าโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยมความเชื่อ แบบแผนต่าง ๆ ในทางสังคมเป็นผู้กำหนดในเรื่องแนวคิดของสังคมต่อผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดใดก็ตาม จุดประสงค์หลักคือ เน้นการแก้ไขความไม่เสมอภาคทางสังคมถ้าเราสามารถนำแนวคิดต่าง ๆ มาร่วมกันและพิจารณาสิ่งที่ดีที่สุดที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมก็จะเป็นทางแก้ปัญหาความไม่เสมอภาคที่ดีที่สุดวิเคราะห์และเสนอแนะความเห็นว่าจะนำแนวคิดเหล่านี้ ไปศึกษาสังคมในประเด็นใดได้บ้างการศึกษาสังคมในประเด็นแนวคิดสตรีนิยมนั้นเป็นการศึกษาที่คำถามว่าทำอย่างไรผู้หญิงจึงจะได้รับการพัฒนา และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชายอย่างแท้จริง เพราะผู้หญิงในหลายสังคมมักถูกกีดกันถูกแบ่งแยก ในประเด็นนี้ถ้ามีคำถามว่าทำไมไม่พัฒนาผู้ชาย ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วควรที่จะพัฒนาทั้งผู้หญิงและผู้ชาย เพราะเป็นการพัฒนาคนไปสู่การพัฒนาสังคม แต่ผู้หญิงจะมีปัญหาเชื่อมโยงมาจากแนวคิดวัฒนธรรมที่ตกทอดกันมานาน ทำให้ผู้หญิงเป็นบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลอื่นในสังคมทั้งจากผู้ชายและผู้หญิงด้วยกันเอง นอกจากนั้นการสร้างแนวความคิดของผู้หญิงให้กับตนเองแล้วการพัฒนาสตรียังจะรวมถึงการพัฒนาบุรุษด้วย หรือการพัฒนาผู้ชายให้ยอมรับผู้หญิงในเรื่องความเสมอภาค ความเท่าเทียมในฐานะมนุษย์คนหนึ่งในสังคมและความแตกต่าง

ระหว่างเพศไม่ได้หมายถึง ความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียม นอกจากนั้นแนวความคิดของผู้หญิงต่อผู้หญิงด้วยกันเองก็เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง บางครั้งผู้หญิงก็ประสบปัญหาเพราะผู้หญิงด้วยกันในเรื่องของการแบ่งชั้นหรือการแบ่งแยกภูมิหลัง เช่น การเลี้ยงดู การสืบสกุล การศึกษา อาชีพ และการแต่งงาน ซึ่งการศึกษาผู้หญิงตามแนวคิดที่กล่าวมาสามารถศึกษาได้ในหลายประเด็น เช่น สตรีกับสิ่งแวดล้อม การขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี บทบาทของสตรีด้านเศรษฐกิจในสังคมเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การร่วมรับภาระในครอบครัว สตรีกับความยากจน สตรีกับสื่อมวลชน สถานภาพของสตรีบนค่านิยมเชิงซ้อนและความรุนแรงต่อสตรี (ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี, 2560, 2564)

10) สตรีนิยมราดิคาล (Radical Feminism) สตรีนิยมแนวคิดราดิคาล ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉพาะโดยเชื่อว่าการกดขี่ทางเพศเป็นการกดขี่ที่รุนแรง และเป็นพื้นที่ที่สำคัญในสังคมในฐานที่สำคัญที่สุดในสังคม มากกวาการแบ่งชนชั้นหรือความเกลียดชังทางเชื้อชาติเสียอีกเป้าหมายของสตรีนิยมแนวราดิคาล คือ ต้องการเห็นความเสมอภาคอย่างแท้จริงระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย หรือถ้าเป็นไปได้ควรต้องทำให้ผู้หญิงเหนือกว่าผู้ชาย เช่น ผู้ชายเคยเป็นศูนย์กลางของการเมือง และกิจการสาธารณะผู้หญิงจะเน้นที่วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเป็นมาตรฐาน คือ “ปลอดการเมือง” เป็นต้น (ไชยรัตน์ กลั่นสกุล, 2543, หน้า 49)

11) สตรีนิยมแนวอื่นๆ (Other Passibilities Feminism)

11.1 สตรีนิยมแนวรัฐสวัสดิการ (Welfare Feminism) เป็นแนวคิดที่เน้นในเรื่องสวัสดิการของผู้หญิงเป็นหลัก กล่าวคือผู้หญิงจำเป็นต้องได้รับสวัสดิการที่ดีที่เหมาะสมในฐานะมารดาและภรรยาขณะเดียวกันผู้ชาก็ต้องมีบทบาทและรับผิดชอบต่อผู้หญิงในฐานะมารดาและภรรยาเช่นเดียวกัน สตรีนิยมแนวรัฐสวัสดิการจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับครอบครัวผู้หญิงรวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายที่มีผลต่อผู้หญิงในการให้สวัสดิการในฐานะมารดาคนงาน และสิทธิส่วนบุคคลของผู้หญิง (ไชยรัตน์ กลั่นสกุล, 2543, หน้า 49)

11.2 สตรีนิยมผิวดำและสตรีนิยมในโลกที่สาม (Black Feminism and Third World Feminism) สตรีนิยมแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าการกีดกนทางสีผิวโดยเฉพาะคนผิวดำจะถูกกดขี่กีดกันในทุกเรื่องและถ้าเป็นผู้หญิงผิวดำจะกลายเป็นถูกกดขี่ทางสังคมมากขึ้นอีกหลายเท่า เช่น การมีลูกคนผิวดำจะมีความรู้สึกว่าคนผิวขาวไม่ต้องการให้คนผิวดำเพิ่มพลเมืองเท่าใดนัก การรวมทั้งสตรีนิยมในประเทศโลกที่สาม เช่นเดียวกัน กล่าวคือผู้หญิงจะถูกกดขี่ในระบบที่ผู้ชายเป็นใหญ่ และยังถูกกดขี่จากประเทศที่พัฒนาแล้วจากตะวันตก โดยระบบทุนนิยม เสรีนิยม จึงกลายเป็นถูกกดขี่ถูกเอาเปรียบซ้ำซ้อนเช่นกับสตรีผิวดำ (ไชยรัตน์ กลั่นสกุล, 2543, หน้า 49)

11.3 สตรีนิยมแนวนิเวศวิทยา (Ecological Feminism) สตรีนิยมแนวคิดนี้เห็นว่าผู้หญิงจะใกล้ชิดธรรมชาติสามารถปกป้องคุ้มครองธรรมชาติได้ดีถ้าผู้หญิงได้รับความรู้อย่างพียงพอการเพิ่มของประชากรจะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรผู้หญิงจึงควรมีสิทธิ ในการตัดสินใจ

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีสตรีนิยมไม่ว่าแนวทางใดก็ตามมีจุดประสงค์เรื่องเดียวกัน คือเพื่อความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางเพศในสังคม ความ

แตกต่างและความไม่เสมอภาคทางเพศที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น จะขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์มุมมอง ทัศนะและประสบการณ์ของแต่ละกลุ่มเป็นสำคัญ ถ้าเราสามารถนำแนวคิดต่าง ๆ มารวมกัน และพิจารณาถึงสิ่งที่ดีที่สุด ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุดมาเป็นพื้นฐานในการคิดในการพัฒนาของกลุ่ม และองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งการออกกฎหมายที่เหมาะสมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะหล่อหลอมและช่วยผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสมเพศชายและเพศหญิงมีความเสมอภาคกันอย่างแท้จริงโดยปราศจากความขัดแย้ง และผู้วิจัยจะนำไปเพิ่มแนวคิดตามในการสัมภาษณ์

แนวคิดสตรีนิยมเริ่มเกิดขึ้นในช่วงแรกด้วยจุดมุ่งหมายทางการเมืองของขบวนการเคลื่อนไหวของผู้หญิง เพื่อทำความเข้าใจถึงความเป็นรองของผู้หญิงรวมทั้งการถูกกีดกันหรือกลายเป็นกลุ่มคนชายขอบในพื้นที่ทางสังคม สตรีนิยมยังเป็นที่ยอมรับในวาทกรรมทางสังคมและการเมืองทั่ว ๆ ไป และเป็นที่กล่าวถึงในวาระต่าง ๆ ในสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการพูดถึงความไม่เท่าเทียมกัน (Beasley, 1999) ที่ได้เข้าไปมีอิทธิพลต่อทัศนะในการมองปรากฏการณ์ทางสังคมต่าง ๆ รวมทั้งส่งผลต่อการกระทำต่างๆ เพราะขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมมักทำให้คนมองโลกได้กว้างขึ้น แต่ในแนวคิดสตรีนิยมกลับมองว่าสตรีนิยมไม่เพียงสะท้อนความเป็นรองของผู้หญิงยังได้อธิบายถึงความยุติธรรมกว่าระบบคิดอื่นในการมองและอยู่ร่วมกันในโลก เพราะสตรีนิยมมองว่ามนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีความจำเป็นที่ต้องใช้ความรุนแรง การเอารัดเอาเปรียบการข่มเหงรังแก และสงคราม นักสตรีนิยมโลว์ และเบนส์ตัน (Lowe & Margaret, 1991) ได้กล่าวถึง ในสังคมปัจจุบันสตรีนิยมได้แสดงออกถึงความรู้สึกฉับไวต่อการกดขี่ขูดรีดในทุก ๆ ด้านมากกว่าขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมอื่น ๆ ได้ปรากฏส่วนของความเชื่อในเรื่องความเท่าเทียมกันรวมทั้งการต่อต้านชนชั้นนำในสังคม แต่เห็นได้ชัดว่าสตรีนิยมเป็นตัวแบบของการวิเคราะห์เป็นวิธีในการพินิจพิเคราะห์ชีวิตและการเมือง และเป็นวิถีในการตั้งคำถามและค้นหาคำตอบมากกว่าที่จะเป็นผลสรุปทางการเมืองเกี่ยวกับการกดขี่ของผู้หญิง และกำลังเป็นการนำวิธีนี้มาใช้ประสบการณ์ของตนเองในฐานะที่เป็นผู้หญิง เพื่อแปรเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. 2560-2564 (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2560) ฉบับนี้ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาสตรีไว้ว่า “สร้างสังคมเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติสตรีมีคุณภาพชีวิตที่ดีมั่นคงปลอดภัย ร่วมสร้างชาตินำสมัย” และได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 5 ยุทธศาสตร์ได้แก่

1) ปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมในประเด็นความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย

2) เสริมพลังเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตแก่สตรีทุกกลุ่มและทุกระดับ

3) พัฒนาเงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสตรีที่มีประสิทธิผลและเสมอภาค

4) กำหนด มาตรการเฝ้าระวัง ขจัดปัจจัยเสี่ยง ป้องกัน คุ้มครอง ช่วยเหลือ และเยียวยา

5) สร้างความเข้มแข็งของกลไก และกระบวนการพัฒนาสตรีโดยมีวัตถุประสงค์

รวมทั้งการเน้นให้สตรีมีสุขภาพ (กายและใจ) สุขภาวะที่ดีสตรีสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐาน มีระดับการศึกษาและความรู้ที่เพียงพอต่อการประกอบ

อาชีพที่มั่นคง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชนมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเข้าถึงข้อมูลความรู้และสามารถไปประยุกต์ใช้ในชีวิตอย่างมีศักยภาพรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการปรับเปลี่ยนของสื่อสารมวลชนถือได้ว่าเป็นช่องทางในการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกให้ประชาชนหันมาสร้างความเป็นธรรมให้แก่กัน จึงทำให้ปริมาณของผู้คนที่สื่อมวลชนเข้าถึงนั้นมีขนาดใหญ่กว้างขวางมากเหล่านี้ได้สะท้อนภาพถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทยโดยผ่านวิธีคิด และวิธีการทำงานที่เปลี่ยนไปเมื่อ “ความรู้” และ “วิธีคิด” เปลี่ยนแต่การเปลี่ยนแปลงนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีการรับรู้ในวงกว้างนั่นคือ บทบาทของสื่อ สื่อจึงทำหน้าที่เป็นผู้ประสานให้ผู้หญิงสามารถนำตนเองออกจากกรอบเดิมที่ให้ผู้หญิงอยู่กับบ้านทำงานภายในบ้าน ไม่สามารถออกนอกบ้านในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ สื่อกลายเป็นผู้เปิดโลกทัศน์ให้ผู้หญิงได้ออกนอกบ้าน การเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ รวมถึงการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ถือได้ว่าเป็นการรับรู้ความเคลื่อนไหวนอกบ้าน เท่ากับเป็นการนำพาตนเองออกสู่โลกภายนอกเพื่อให้รู้เท่าทันโลก การก้าวออกไปสู่โลกภายนอกของสตรีได้ง่ายขึ้น ทำให้สื่อเป็นพื้นที่ปริมณฑลที่นัดพบกันระหว่าง “โลกที่บ้าน” กับ “โลกสาธารณะ” เพราะเนื้อหาในสื่อนั้นเป็นเรื่องราวของสาธารณะ แต่ว่าตัวสื่อนั้นตั้งอยู่ในบ้าน บทบาทของสื่อจึงส่งผลกระทบมากต่อเรื่องที่บ้านและที่สาธารณะ การเปิดรับสื่อของผู้หญิงดังกล่าวจะเป็นประสบการณ์ชีวิตที่หล่อหลอมให้ผู้หญิงมีทัศนะและโลกทัศน์แบบหนึ่ง ทำให้ผู้หญิงได้สื่อสารทั้งในรูปแบบ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อแบบดั้งเดิมอย่างสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ รวมทั้งการติดต่อสื่อสาร หรืออาจกล่าวได้ว่า เราสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ประโยชน์ได้เกือบทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการรับส่งอีเมล์การสนทนาออนไลน์ผ่านโปรแกรมต่าง ๆ การเข้าเว็บไซต์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่และการเล่นคอมพิวเตอร์ในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสตรีพบว่ามีการใช้งานแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่การใช้อินเทอร์เน็ต การใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ตามแนวคิดสตรีนิยมแนววัฒนธรรมศึกษาถือว่า เรื่องการสื่อสารมวลชนไม่ใช่เรื่องของการถ่ายทอดข่าวสาร แต่ยังเป็นการสร้างระบบความหมายร่วมกันทั้งสังคม การสื่อสารจึงไม่ได้เป็นแค่พาหนะถ่ายทอดวัฒนธรรม แต่ยังเป็นตัวการสื่อสารที่สร้างสรรค์วัฒนธรรม รวมทั้งสตรีนิยมบางกลุ่มที่เริ่มหันมาสู่การศึกษาในประเด็นนโยบายการใช้สื่อเพื่อการพัฒนาสตรี (ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี, 2560 และ 2564)

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า เพื่อให้คนไทยทุกเพศทุกวัยมีเจตคติที่เคารพเท่าเทียมระหว่างหญิงชาย พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเป็นธรรมมีความยุติธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติเพื่อเร่งพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของสตรีในสังคมไทยทุกกลุ่มทุกวัยรวมทั้งการเน้นให้สตรีมีสุขภาพ (กายและใจ) สุขภาวะที่ดีสตรีสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานมีระดับการศึกษาและความรู้ที่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพที่มั่นคง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชนมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเข้าถึงข้อมูลความรู้และสามารถนำไป

ประยุกต์ใช้ในชีวิตอย่างมีศักยภาพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการปรับเปลี่ยนของสื่อสารมวลชน ถือได้ว่าเป็นช่องทางในการเผยแพร่ความรู้ข่าวสาร สร้างและกระตุ้นจิตสำนึกให้ประชาชนหันมาสร้างความเป็นธรรม และผู้วิจัยจะนำไปเพิ่มแนวคิดในการสัมภาษณ์ของกลุ่ม เป้าหมายต่อไป

ในมุมมองของนักสตรีนิยมพอสรุปถึงจุดยืนของกลุ่มสตรีนิยมแต่ละกลุ่มได้ดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541)

1. กลุ่มสตรีนิยมแนวเสรีนิยม (Liberal Feminism) กลุ่มนี้เห็นว่า สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไป แต่บทบาทสตรียังถูกหยุดยั้งให้อยู่กับที่ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาสตรีให้ก้าวหน้าตามไป กลุ่มนี้จะไม่สนใจปัญหาการวิเคราะห์ระบบสังคมโดยรวมเท่าใดนัก

2. กลุ่มสตรีนิยมแนวก้าวหน้า (Radical Feminism) กลุ่มนี้เห็นว่าระบบสังคมที่มีอยู่เป็นระบบถืออำนาจชายเป็นใหญ่ (Patriarchal Society) ในสังคมเช่นนี้ชะตากรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงจะถูกกำหนดให้มีฐานะต่ำต้อย

3. กลุ่มสตรีนิยมแนวมาร์กซิสต์ (Marxist Feminism) กลุ่มนี้สนใจการวิเคราะห์ระบบสังคมที่เป็นอยู่ว่า คือระบบทุนนิยมที่มีชนชั้น ภายใต้ระบบนี้สถานภาพของผู้หญิง

แนวคิดสตรีนิยมเป็นแนวคิดที่ต้องการต่อสู้เพื่อยกระดับสถานภาพของผู้หญิงให้ทัดเทียมผู้ชาย นักสตรีนิยมเชื่อว่าระบบสังคมเป็นระบบที่เพศชายเป็นใหญ่ จึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศ ผู้หญิงถูกกดขี่ และได้รับความไม่เป็นธรรม โดยสังคมจัดให้ผู้หญิงเป็น“ชนชั้นสอง” ในสังคม ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชายมีให้เห็นทั่วไปทุกสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง ยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว ความไม่เท่าเทียมในสองเพศยิ่งมีเพิ่มมากขึ้น ในสังคมไทย แนวคิดสตรีนิยม (feminism) เข้ามามีบทบาท พ.ศ. 2518 ถึงพ.ศ. 2528 ซึ่งเป็นทศวรรษแห่งผู้หญิง จากการเริ่มต้นแนวคิดในวงแคบ ๆ มีการน าแนวคิดนี้เข้ามามีบทบาทจริงจังและกว้างขวางมากขึ้น ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ (convention on the elimination of all forms of discrimination against women - CEDAW) โดยมีผลบังคับใช้ พ.ศ. 2528 จนในปัจจุบันได้มี ข้อกฎหมายและข้อระเบียบต่าง ๆ ที่สนับสนุนในด้านความเสมอภาคระหว่างชายหญิง(เพ็ญประภา ภัทรานุกรม, 2549) เห็นได้ว่าผู้หญิงมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้นในระดับท้องถิ่นทั้งเบื้องหน้า และเบื้องหลัง ความสำเร็จของการพัฒนาชุมชน และสังคมอื่น ๆ อีกมากมาย (กาญจนา แก้วเทพ, 2541)

ดังนั้น แนวคิดนี้ให้ความคิดเห็นมากมายในเรื่องการแบ่งแยกเพศ และมิติหญิงชายประเภทของแนวคิดสตรีนิยมในอารยะตะวันตก เป็นต้น

“สตรีนิยมในฐานะขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมมีความหลากหลาย และแตกต่าง ไม่มีขบวนการเดียวและไม่ได้มีเป้าหมายที่เหมือนกันและคงที่อยู่ตลอดเวลา แต่เปลี่ยนไปได้เรื่อย ๆ ตามเงื่อนไขของสิ่งที่พวกเธอกำหนดว่าเป็นปัญหาสำคัญในช่วงเวลาและในสถานที่นั้น ๆ

สตรีนิยม ไม่ใช่อะไรง่าย ๆ หยุดอยู่กับที่เช่นเดียวกับสังคมและชีวิตมนุษย์ที่อยู่ในความสัมพันธ์ทางสังคม และนักสตรีนิยม คือ ผู้ทำการเปลี่ยนแปลง” (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2563)

2.2 แนวคิดผู้นำสตรี

ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของหน่วยงาน มีบทบาทเหนือผู้อื่นในกลุ่ม สามารถใช้อำนาจหน้าที่ อิทธิพล และบารมีดึงดูดใจ ผู้ร่วมงานให้เต็มใจปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการ หรือคำสั่งของผู้นำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของสมาชิกของผู้นำและขององค์การ (สนธิ บุญยรัตกลิน, 2552, หน้า 11) หรือบุคคลที่ทำให้องค์การประสบความก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จโดยเป็น ผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเป็นบุคคลซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่ม มีความเป็นอิสระ กล้าหาญในการตัดสินใจ มีแรงกระตุ้น มีความกระตือรือร้นสูง มีความยืดหยุ่น (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2551, หน้า 11) ผู้นำจึงเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลและอำนาจในการทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามความต้องการและสามารถทำให้บรรลุผลสำเร็จที่ตั้งไว้ และภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้นำสามารถกระตุ้นให้งานสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ขององค์การได้โดยใช้ทักษะการสื่อสารและชี้นำ โน้มน้าวใจที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สมาชิกในองค์การร่วมมือทำงานอย่างเต็มที่ และภาวะผู้นำ คือ กระบวนการสร้างอิทธิพลในเชิงสังคมเพื่อนำบุคคลและกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย (ณัฏฐ์ชุดา วิจิตรจามรี, 2558, หน้า 227) และยังหมายถึงพฤติกรรมที่พยายามมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามเพื่อน าไปสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ (ณัฏฐ์ชุดา วิจิตรจามรี, 2558, หน้า 227)

“ผู้นำสตรี” หมายถึง ผู้ที่มีความสัมพันธ์ที่ มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตาม ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน “ผู้นำสตรีที่ ประสบความสำเร็จ” ในที่นี้ความสำเร็จสามารถวัดได้จากภาวะของผู้นำในการจัดการและการบริหาร การมีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำให้ก้าวหน้า การมีความรู้ความสามารถในงานที่ทำการมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร โดยได้รับการยอมรับนับถือและความเชื่อใจจากคนในชุมชนประเภทของแนวคิดสตรีนิยมในอารยะธรรมตะวันตก เป็นต้น

“ผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จ” ในที่นี้ความสำเร็จสามารถวัดได้จาก ภาวะของผู้นำในการจัดการและการบริหาร การมีวิสัยทัศน์ที่สามารถนำชุมชนให้กาวหน้า การมีความรู้ความสามารถในงานที่ทำการมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร โดยได้รับการยอมรับนับถือและความเชื่อใจจากคนในชุมชน ผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จ การยอมรับทางสังคม หมายถึง ชุมชนภาคเอกชนโดยเฉพาะภาครัฐที่ให้รางวัลแก่ผู้นำสตรีทำให้ประชาชน คนในชุมชนเห็นถึงความสามารถของสตรีในทางกลับกันผลงานของสตรี ที่ดีเด่นก็เป็นภาพสะท้อนให้ชุมชนรับรู้และออกมามีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อส่วนรวม ปัจจุบันสตรี จำนวนมากได้รับโอกาสให้มาเป็นผู้นำหรือตัวแทน อ้างอิงจากตำแหน่งหน้าที่การงาน เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน ประธาน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประธานกองทุนสตรี ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นต้น การรวมกลุ่มกิจกรรมของสตรี เกิดการพัฒนาทักษะความสามารถงานฝีมือเกิดการถ่ายทอดความรู้ และการสร้างอาชีพใหม่ ส่วนใหญ่พบว่า ผู้นำสตรีในชุมชนที่ประสบความสำเร็จ มักเติบโตจากชุมชนนั้น และมีอาชีพเกษตรกรเป็นพื้นฐานตัวชี้วัดของผู้นำสตรี ที่ประสบความสำเร็จได้แก่การได้รับการยอมรับจากภาครัฐ โดยวัดจากรางวัลที่ภาครัฐจัดให้มีขึ้น และได้รับ เช่น ผู้ใหญ่บ้านสตรี ดีเด่น, โล่บำเพ็ญประโยชน์, หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ, ได้รับเลือกเป็น

ประธานกลุ่มต่าง ๆ เช่น กองทุนแม่ของแผ่นดิน, กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, กลุ่มเกษตรกร, ลูกเสือชาวบ้าน, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สำหรับของภาคประชาสังคมนั้นการยอมรับของผู้ตาม และแสดงออกผ่านการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดกำลังความสามารถ ทำให้ชาวบ้านและสมาชิกกลุ่มเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่น ในตัวผู้นำ ดังเช่น วิสัยทัศน์กว้างไกล เต็มใจบริการ สานแก้ปัญหา สร้างศรัทธาประชาชน, สร้างครอบครัวอบอุ่น มีกองทุนสวัสดิการอาชีพการงานที่มั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง, เข้าใจ เข้าถึงพัฒนา, พัฒนาอาชีพสตรี เพื่อก่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ เป็นต้น

เนื่องจากเมื่อวันที่ 8 มี.ค. เป็นวันสตรีสากล ของทุก ๆ ปี (International Women's Day) เป็นอีกวันหนึ่งที่น่าภาคภูมิใจและน่าจดจำของพลังผู้หญิง เพราะความเป็นมาของวันนี้ มาจากหยาดเหงื่อและการสูญเสียชีวิตของกลุ่มสตรีหลายกลุ่มในอดีต ที่ลุกขึ้นมาเรียกร้องขอความเป็นธรรมในการได้รับการปฏิบัติที่ดีขึ้นในการทำงานและค่าแรงงานเริ่มตั้งแต่วันที่ 8 มี.ค. 2400 ที่รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่กรรมกรหญิงในโรงงานทอผ้าได้รวมตัวกันประท้วงขอให้นายจ้างเพิ่มค่าจ้างและเรียกร้องสิทธิของพวกเธอ ต่อมาในวันที่ 8 มี.ค. 2450 คลาร่า เซทคิน นักการเมืองสตรีสายแนวคิดสังคมนิยม ชาวเยอรมันตัดสินใจปลุกระดมเหล่ากรรมกรสตรีด้วยการนัดหยุดงาน ในที่สุดในปี 2453 วันที่ 8 มี.ค. เช่นกัน ความพยายามของพลังสตรีก็ประสบความสำเร็จ ข้อเรียกร้องต่างๆ ได้รับการยอมรับ และได้เกิดวันสตรีสากลขึ้นตั้งแต่นั้นมา บรรดากรรมกรสตรีในยุคนั้นต่างได้รับรองการคุ้มครองด้านลดเวลาการทำงานเหลือวันละ 8 ชั่วโมง รวมถึงได้รับเวลาในการพัฒนาศักยภาพตนเองเพื่อสร้างความก้าวหน้าในการทำงานได้ (ดร.อัจฉรา จุ้ยเจริญ, 2561)

การรณรงค์บทบาทของสตรีในเวทีโลกยังเกิดขึ้นต่อเนื่อง นั่นอาจมาจากจากสถิติที่หน่วยงานในประเทศต่าง ๆ ได้เก็บข้อมูลไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นอัตราหรือสัดส่วนของผู้บริหารหญิงที่ยังคงมีน้อยกว่าผู้ชายอย่างเห็นได้ชัด สำหรับในประเทศไทย ถือว่าเป็นข่าวดีที่ในแวดวงธุรกิจ เรามีจำนวนผู้บริหารหญิงในระดับสูงไม่น้อยเลย โดยเฉพาะในระดับประธานคณะกรรมการบริหาร (CEO) ในความสามารถของผู้หญิงในฐานะเป็นผู้นำระดับสากล กลุ่มที่ปรึกษาองค์กร มาแชล โกลด์สมิทกรุ๊ป ใช้เวลากว่าห้าปีในการศึกษาด้านความสามารถเชิงสมรรถนะของผู้นำ ที่ไม่ว่าจะไปนั่งบริหารอยู่ที่ประเทศใดก็ตามมักมีความสำเร็จ (Transglobal Leadership Competency) สมรรถนะที่ศึกษารวมถึงคุณลักษณะทั้งในด้านทักษะ ความรู้ และพฤติกรรม ของบุคคล และได้เผยข้อมูลที่น่าสนใจว่า 1 ใน 3 ของผู้ที่ตอบแบบสำรวจเป็นผู้หญิง และได้พบว่า คำตอบของทั้งหญิงและชายแสดงถึงสมรรถนะในด้าน Transglobal Leadership เท่า ๆ กัน โดยผู้หญิงมีข้อแตกต่างบางประการดังนี้

1) ผู้หญิงมักประเมินความสามารถตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง มากกว่าที่จะประเมินตนเองสูงกว่าความเป็นจริง

2) ผู้หญิงมักตอบแทนคุณงามความดีของผู้อื่นแบบปรับรูปแบบตามใจผู้รับ มากกว่าที่จะให้แบบมาตรฐานเดียวกันหมด

3) ผู้หญิงใช้การพัฒนาบุคลากรเป็นฟันเฟืองสำคัญในการผลักดันกลยุทธ์ มากกว่าใช้เทคโนโลยี

4) ผู้หญิงมีความมั่นใจในคนที่มีค่านิยมร่วมกัน มากกว่ามองที่ว่าคนนั้นปฏิบัติการงานอย่างไร

5) ผู้หญิงมักคาดการณ์การแสดงออก และการกระทำของคนไว้ก่อน แบบไม่รอประหลาดใจ

6) ผู้หญิงมักให้ความเห็นอกเห็นใจ ถึงแม้งานจะออกมาไม่ตรงที่ต้องการ

ในสถานการณ์ที่หนทางข้างหน้าไม่ชัดเจน ผู้หญิงมักแลกเปลี่ยนความรู้สึก หรือความไม่แน่ใจ ออกมา มากกว่าที่จะแสร้งรักษาภาพความสำเร็จของตนไม่ให้เสื่อมเสีย นอกจากมีความเป็นผู้นำที่ดีแล้ว ยังทำให้คนรอบ ๆ ตัวที่ทำงานด้วยมีความสุขไปด้วย และยังเป็นที่รักของคนจากทุกชาติ ทุกภาษาและวัฒนธรรมอย่างแน่นอน (ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี, 2560 และ 2564)

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า บทบาทของสตรีในการเป็นผู้นำมักถูกประเมินต่ำไปหรือถูกกีดกันซึ่งผู้หญิงเองก็ประเมินตนเองต่ำ สิ่งนี้เกิดขึ้นเพราะวัฒนธรรมที่ผู้ชายมีอำนาจดูเหนือผู้หญิงยังคงอยู่มาโดยตลอดและคงอยู่มาเป็นเวลานาน วัฒนธรรมของสังคมมีแนวโน้มที่จะบ่งชี้ว่าผู้ชายสามารถเป็นผู้นำได้ดีกว่าผู้หญิง หลักฐานแสดงให้เห็นว่าบริษัทส่วนใหญ่ สังคมต่าง ๆ ยังคงครอบงำโดยผู้ชาย อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไป ผู้หญิงก็เริ่มเข้ามามีบทบาทและตำแหน่งสำคัญ พวกเธอได้รับการพิจารณาและไว้วางใจให้เป็นผู้นำ

2.2.1 คุณสมบัติผู้นำสตรี

ผู้นำหรือหัวหน้า คือ ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่มเปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจ นำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่จุดหมายที่วางไว้ มีอิทธิพลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด (Wongput, 2002) คอยวางแผน และผลักดัน ยืนอยู่ข้างหน้ากลุ่ม และนำกลุ่มปฏิบัติงาน คอยช่วยเหลือกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด (Dokthaisong, 1992) ความหมายของภาวะผู้นำสตรีที่พึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วยหลักการ 3 ประการ คือ หลักการครองตน ครองคน และครองงาน ให้มีคุณภาพที่สมบูรณ์แบบทั้ง 2 ด้าน คือ 1) คุณภาพด้านความสามารถ เพื่อทำให้ผู้นำเกิดการพัฒนาตน พัฒนาคน และพัฒนาองค์การ 2) คุณภาพด้านจิตใจ เพื่อทำให้เกิดการยกระดับจิตใจของผู้นำให้มีคุณธรรมจริยธรรมเห็นแก่ประโยชน์สุขส่วนรวมเป็นหลักเพื่อให้สามารถนำพาหมู่คณะ องค์กร และสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืน และมั่นคงตลอดไป (Isaranuwatchai, 2007) คุณสมบัติผู้นำตรีในที่นี้ต้องเป็นผู้ยึดหลักการ ต้องมีความรู้ และมีวิสัยทัศน์ ต้องเป็นนักปฏิบัติ และเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน (Nittayaramphong & Smitasiri, 1999) มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ก่อให้เกิดความมั่นคง หรือช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Prasertsri, 2001) การเกิดขึ้นปรากฏของภาวะความเป็นผู้นำสตรีมี 3 ลักษณะ คือ 1) ภาวะมีอิทธิพลชี้นำผู้อื่นให้คล้อยตามได้ 2) วิกฤติหรือสถานการณ์สร้างวีรบุรุษ 3) การได้รับคัดเลือก ยินยอมโดยการเลือกตั้งหรือมีมติให้เป็นผู้นำ นอกจากนี้ผู้นำต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่ม มีผู้นำเป็นตัวแทนในการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ภาวะผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพล และเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วย (Gibson, J.L., Ivancevich,J.M., & Donnelly, J. H., 1997)

2.2.2 บทบาทสตรีทางการเมืองกับการส่งเสริมความเป็นผู้นำ

ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 ของไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพความรู้ความสามารถและภาวะผู้นำของสตรีเพื่อให้มีบทบาทในทางการเมืองและการบริหารทั้งในระดับสากลระดับชาติและในระดับท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและกว้างขวาง (สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) เห็นได้ว่ารัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของสตรีควรต้องส่งเสริมความเป็นผู้นำ โดยสร้างความเด่นชัดในความสามารถ ความเก่ง ให้มีมุ่งมั่น มีความเพียรพยายามพร้อมที่จะก้าวไปสู่ชัยชนะ จนประสบความสำเร็จ มีการตื่นตัวทางการเมืองและกล้าตัดสินใจในการลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกพรรคเพื่อสร้างผลงานที่โดดเด่น สร้างภาพลักษณ์ให้โดดเด่นทางที่ดี ให้มีสง่าราศี อาทิ การขึ้นเวทีปราศรัย การอภิปรายในรัฐสภา การให้ข่าวต่าง ๆ ทาง Social Media เป็นต้น แต่ที่ผ่านมามีเพียงยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นสตรีเพียงคนเดียวที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีการเข้ามาด้วยฐานของพี่ชาย ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนักธุรกิจ ไม่มีประสบการณ์ในการบริหารประเทศ และหลังการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2562 นักการเมืองหญิงบางท่านได้ใช้สื่อ Social Media ในการสร้างภาพโพสต์ท่าทางการแต่งตัวหน้าผม ที่ไม่เหมาะสม เป็นสะท้อนให้เห็นว่าการให้คุณค่าของสตรียังถูกตีกรอบด้วยเรื่องเพศอยู่โดยไม่ได้ใช้ความสามารถหรือผลงานเป็นที่ประจักษ์ในสภาแต่อย่างใด เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ อย่างประเทศอินเดียนายกรัฐมนตรีหญิงคนที่สองของโลก คือ นางอินทิรา คานธี เป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรก ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงการเป็นผู้นำในการบริหารประเทศและบริหารจัดการอำนาจ และได้สร้างผลงานอย่างเห็นได้ชัด โดยการนำอินเดียเอาชนะสงครามเหนือปากีสถาน และปลดปล่อยบังกลาเทศได้สำเร็จ หรือสหราชอาณาจักร นางมาร์กาเรต แธตเชอร์ ที่เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกและคนเดียวที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำที่เก่งทั้งงานบริหารและการปกครองและมีผลงาน ได้แก่ การใช้นโยบายปฏิรูปอย่างเข้มงวดสนับสนุนกิจการเอกชน ส่งเสริมการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและสาธารณูปโภค ลดบทบาทสหภาพแรงงาน ลดภาษีเงินได้ ส่วนประเทศเยอรมนี นางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีหญิง ได้รับการสนับสนุนจากพรรคสหภาพคริสเตียนประชาธิปไตย และสร้างภาพลักษณ์ให้มีสง่าราศี มีบทบาทความเป็นผู้นำ คือ ความเด่นชัดถึงความสามารถในการพลิกฟื้นเศรษฐกิจของประเทศ ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมสตรีให้มีความเป็นผู้นำ ด้วยการให้สตรีได้แสดงถึงความเด่นชัดในความสามารถ การเสนอผลงานที่โดดเด่น การจัดตั้งกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกัน และการอบรมความเป็นผู้นำให้แก่สตรีให้มีบทบาททางการเมือง ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา เพื่อให้เป็นผู้นำสตรีเหมือนกับต่างประเทศ (ไทยรัฐออนไลน์, https://www.thairath.co.th/ออนไลน์, 2563)

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า การเป็นผู้นำที่ดีนั้นมีหลายปัจจัยรวมกัน และภาวะผู้นำนั้นไม่ได้หมายถึงความอาวุโสหรือการมีตำแหน่งหน้าที่ แต่หมายถึงภาวะที่เกิดขึ้นจริงที่มีประโยชน์ต่อการบริหารงาน บริหารคน นำพาองค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรเองควรส่งเสริมคนที่มีภาวะในความเป็นผู้นำให้ขึ้นมาเป็นผู้นำ มากกว่าที่จะส่งเสริมจากความอาวุโสหรืออายุงานเป็นหลัก หากเลือกคนที่เหมาะสมจะทำให้การเป็นผู้นำมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

และองค์กรก็จะประสบความสำเร็จได้ง่ายเช่นกัน เหมือนกับคำพูดประโยคนี้ที่เป็นหนึ่งในโคดดังสามารถบ่งบอกภาวะความเป็นผู้นำได้อย่างดีที่สุด

2.2.3 ประเภทของผู้นำสตรีที่พึงประสงค์

การทำงานของผู้นำสตรีสามารถแบ่งประเภทตามประเภทผู้นำในเชิงวิชาการได้หลายแบบ สตรีสามารถเลือกใช้บทบาทผู้นำได้ตามความเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อม และปัจเจกบุคคล ผู้นำจะแสดงประเภทของผู้นำในการบริหารงานแตกต่างกันออกไป การเลือกใช้แบบของผู้นำที่เหมาะสมจะทำให้ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือ ตั้งใจในการทำงานตลอดจนนำพาเอาองค์การไปสู่เป้าหมาย มี 4 ประเภท ดังนี้

1. ผู้นำแบบมุ่งเกณฑ์ เป็นผู้นำที่ให้ความสำคัญ ให้ความสนใจอย่างมากในเรื่องของกฎเกณฑ์กฎระเบียบ และกรรมวิธีต่าง ๆ ยึดกระบวนการ และข้อเท็จจริง ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ยึดความถูกความถูกต้องแน่นอน ไม่ชอบการยืดหยุ่น

2. แบบมุ่งงาน เป็นผู้นำที่ให้ความสำคัญกับงานสูง ชอบการประเมิน ชอบการแนะนำ และการลงโทษ อำนาจเป็นมาตรการสำคัญ

3. แบบมุ่งสัมพันธ์เป็นผู้นำที่ให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานสูง เน้นมนุษย์สัมพันธ์เป็นหลักในการทำงาน เห็นใจคนอื่น สร้างบรรยากาศในการทำงาน พยายามลดความขัดแย้ง ไม่ใช้วิธีการลงโทษ

4. แบบมุ่งประสาน เป็นผู้นำที่ประสานแบบมุ่งงานและแบบมุ่งสัมพันธ์เข้าด้วยกัน มุ่งอนาคตมากกว่าอดีตหรือปัจจุบัน ชอบทำงานเป็นทีม เป็นผู้ประสานความต้องการของแต่ละบุคคลกับเป้าหมายขององค์การ (Tayakkanon, 2000)

ผู้นำสตรีมักจะรับฟังเสียงจากผู้อื่นและใช้การสื่อสารโน้มน้าวให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มากกว่าผู้ชาย ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น สามารถช่วยลดความขัดแย้งจากผลของการตัดสินใจได้เป็นอย่างดีและพบว่าผู้หญิงมีความสามารถในการอ่านภาษากายได้ดีกว่าผู้ชาย ประเด็นนี้จะทำให้ผู้หญิงสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ดีกว่าผู้ชาย เมื่อนึกถึงสุภาพสตรี ผู้หญิง หรือที่รู้จักกันในนามว่าเพศแม่ สิ่งแรกที่หลายๆ ท่านมักจะนึกถึงคือ แม่ซึ่งเป็นผู้ให้ แม่ซึ่งเป็นผู้มีความละเอียดอ่อน ช่างสังเกต แม่ซึ่งเป็นคนที่คอยเอาใจใส่เลี้ยงดูและดูแลบุตร แม่มักจะเป็นคนแรกที่ต้องรับมือและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว และที่สำคัญแม่มีระดับความอดทนที่สูงมากอีกทั้งผู้หญิงสมัยใหม่หลายท่าน ยังต้องสวมหมวกหลายใบ ทำหน้าที่หลายอย่าง เช่น หน้าที่ของความเป็นแม่ หน้าที่ของความเป็นภรรยา หรืออาจจะต้องทำหน้าที่นอกบ้านถ้ามีงานประจำ และผู้หญิงส่วนมากก็ทำหน้าที่เหล่านั้นพร้อม ๆ กันได้ดีเสียด้วย ดังนั้นการที่ผู้หญิงสามารถทำอะไรได้หลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกันก็ทำให้ในปัจจุบันเราเริ่มเห็นผู้หญิงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในทุกภาคส่วน

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผู้นำต้องมีความรู้ และผู้นำต้องบริหารจัดการความรู้ (Knowledge Management) ภายในองค์การผู้นำต้องมีความสามารถในงาน และสามารถเป็น Coach และ Advisor ให้แก่ผู้ตามมีทัศนคติที่ดี (Positive Attitude) สร้างสรรค์งานในเชิงบวก (Creative Thinking) และแสดงคุณค่าที่ดีในการดำรงชีวิตมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

2.2.4 ความรู้ความสามารถทางการเมือง

ภาครัฐในการส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามาสู่ภาคการเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายลูก ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ไม่ได้เขียนอะไรในการส่งเสริมผู้หญิงที่นอกเหนือจากรัฐธรรมนูญฉบับเก่าดูการทำงาน ณ ปัจจุบันในรัฐบาลนี้ก็มีสัดส่วนของผู้หญิงน้อยมาก แต่อย่างไรก็ดีประชาชนอยากเห็นหลักการที่จะสนับสนุนผู้หญิงในระยะยาว ประชาชนรอดูกฎหมายลูกที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง การเลือกตั้งต่าง ๆ ที่กำลังจะออกมาถ้าจะสนับสนุนให้ผู้หญิงเข้าสู่การเมือง หนึ่งคือกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้อง ถ้าสามารถกำหนดสัดส่วนผู้หญิงได้ก็จะเป็นเรื่องดีแต่ถ้าไม่ถึงจุดนั้นก็ต้องเปิดกรอบในการสนับสนุนให้ผู้หญิงเข้าสู่การเมือง แล้วจะมีการกำหนดสัดส่วนแม้น้อยก็ยังดีอย่างน้อยก็ทำให้ทุกคนรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องมองอีกมือหนึ่งคือผู้หญิงให้เข้ามาทำงานสองที่รัฐบาลนี้ควรทำอย่างยิ่งนอกจากเรื่องของกฎหมายคือต้องลดความพยายามที่จะตำหนิฝ่ายการเมืองว่าเป็นสิ่งไม่ดีคนไม่ดีโดยที่รวมทั้งเพศชายและหญิงเข้าไปด้วย ถ้ารัฐบาลนี้จริงใจที่จะคืนประชาธิปไตยที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน และจะไม่ใช่ประชาธิปไตยที่เป็นปัญหาดังที่รัฐบาลกล่าวอ้างมา รัฐบาลนี้ต้องส่งเสริมให้ชัดคือ การกระทำรัฐบาลพยายามสร้างบรรยากาศและปรับทัศนคติของตนเองต่อมุมมองของประชาธิปไตย แล้วก็รู้หลักของประชาธิปไตยแล้วส่งเสริมให้คนดีเข้ามาสู่การเมืองโดยเฉพาะผู้หญิง ถ้าเป็นนโยบายของรัฐบาลเองว่าเลือกตั้งครั้งหน้าอยากให้นักการเมืองที่ดีเข้ามา นักการเมืองก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่จำเป็นสำหรับการทำงานของประเทศถ้าในระบอบประชาธิปไตยหรืออยากส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามาถ้ารัฐบาลหรือผู้นำรัฐบาลสามารถปรับทัศนคติตัวเองได้แบบนี้แล้วพูดแบบนี้ได้ก็จะช่วยกันร่วมกับกฎหมายที่จะมีขึ้นในอนาคตก็จะทำให้นอกจากผู้หญิงเข้ามาการเมืองแล้วคนดี ๆ ทั้งชายและหญิงก็จะเข้ามาการเมืองได้ (สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์, 2562)

การได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาสตรีไว้ว่า “สร้างสังคมเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติสตรีมีคุณภาพชีวิตที่ดีมั่นคงปลอดภัย ร่วมสร้างชาตินำสมัย” และได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ได้แก่ 1) ปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมในประเด็นความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย 2) เสริมพลังเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม และคุณภาพชีวิตแก่สตรีทุกกลุ่มและทุกระดับ 3) พัฒนาเงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสตรีที่มีประสิทธิผลและเสมอภาค 4) กำหนดมาตรการเฝ้าระวังขจัดปัจจัยเสี่ยง ป้องกัน คุ้มครอง ช่วยเหลือ และเยียวยา และ 5) สร้างความเข้มแข็งของกลไก และกระบวนการพัฒนาสตรีซึ่งสอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติการมีส่วนร่วมของทุกคน และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างประชาชนกลุ่มต่าง ๆ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ที่มีส่วนร่วมทุกฝ่ายและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรีฯ รวมถึงแผนปฏิบัติการไปใช้เป็นแนวทางดำเนินงานให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุวิสัยทัศน์ ของยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรีต่อไป สตรีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของประเทศแม้ว่าการพัฒนาสตรีจะมีความก้าวหน้ากว่าในอดีตแต่การพัฒนาและส่งเสริม

ศักยภาพของสตรีก็ยังเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรม ของคนในสังคมไทยยังนำไปสู่ปัญหาในการที่สตรีบางกลุ่มยังถูกกดขี่ไม่ได้รับโอกาสถูกเอารัดเอาเปรียบ และถูกเลือกปฏิบัติในมิติต่าง ๆ ที่ผ่านมาประเทศไทยได้พยายามที่จะดำเนินงานเพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาสตรีตามแผนการพัฒนาสตรีและตามที่องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญและกำหนดมาตรการในระดับสากลว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาสตรีของประเทศสมาชิกที่ได้มีการกำหนดและกระตุ้นให้บรรดาประเทศสมาชิก หันมาสนใจในการยกระดับคุณภาพชีวิตของสตรี การพัฒนาศักยภาพและสร้างความเท่าเทียมกันดังนั้น การพัฒนาสตรีในช่วงต่อไปจำเป็นต้องพิจารณาประเด็นที่ยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาสตรีของประเทศไทย ซึ่งโดยเฉพาะการปรับเจตคติของคนในสังคมไทยให้เข้าใจถึงความเสมอภาคระหว่างเพศการส่งเสริมและสร้างโอกาส ให้สตรีมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและการเมืองเพิ่มมากขึ้นกว่าที่ผ่านมาในอดีต นอกจากนี้ยังต้องมุ่งพัฒนาสตรีให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในประเทศ เช่น การพัฒนาเพื่อรองรับ การเข้าสู่สังคมสูงอายุพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายต่าง ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงหรือประเด็นท้าทาย จากภายนอกประเทศเช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีข้อเรียกร้องหรือข้อกำหนดขององค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ (ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี, 2560 และ 2564)

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า พลังสตรีขับเคลื่อนสังคมไทยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของสตรีโดยทราบดีว่าในภูมิภาคต่าง ๆ นั้นยังมีกลุ่มสตรีที่ไม่สามารถเข้าถึงความเท่าเทียมความเสมอภาคอยู่มาก แม้ว่าเรื่องนี้จะถูกนำไปพูดในระดับเวทีโลกอยู่เรื่อย ๆ แต่ก็ยังต้องเน้นและดำเนินการผลักดันอย่างจริงจังโดยมีโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีไม่ว่าจะเป็นในส่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ หรือกระทรวงเกษตรฯ ผ่านกองทุนต่าง ๆ เพื่อให้สตรีชนบทได้รับโอกาสและความเท่าเทียมการพัฒนาความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย รวมถึงการหยุดความรุนแรงในสตรีสำคัญว่าจากนี้ไปจะทำอย่างไรให้แผนงานนี้สะท้อนไปถึงเป้าหมายและเกิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เราอยากเห็นการยุติความรุนแรงในสตรีอยากเห็นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทำงานร่วมกัน อีกทั้งสตรีในภูมิภาคได้เข้ามามีส่วนร่วม ทุกวันนี้สตรีเองต้องหมั่นพัฒนาตัวเอง หมั่นศึกษาหาความรู้ก้าวทันเทคโนโลยีและคิดอย่างเป็นระบบจะเห็นได้ว่าในยุคไทยแลนด์ 4.0 ผู้หญิงได้รับตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น มีการจัดตั้งหลักสูตรการอบรมเพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามาสู่การเมืองนโยบายที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพให้ผู้หญิงได้มีโอกาสได้รับการอบรมความรู้ต่าง ๆ ซึ่งต้องทำต่อเนื่องนโยบายที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้ใช้กับภาพตนเองที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติเช่น กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและควรออกกฎหมายที่ให้สตรีมีบทบาทให้การทำงานต่อสังคมและต่อสตรีด้วยกันเองเพื่อให้สังคมขับเคลื่อนความเท่าเทียมนี้อย่างมีเอกภาพมากขึ้น

2.2.5 หน้าที่ความรับผิดชอบสตรีทางการเมือง

บทบาทของสตรีในยุคปัจจุบันเปลี่ยนไปเป็นอย่างมาก ในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นบทบาทนอกบ้าน และบทบาทในบ้าน ผู้หญิงสมัยใหม่หลาย ๆ คนจะมีบทบาทหน้าที่การงานนอกบ้านมากกว่า ทำให้หลาย ๆ คนต้องมีการพัฒนาตัวเองแทบจะทุก ๆ เรื่องเพื่อให้ทันต่อยุค และ

เหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน” โดยเฉพาะบทบาทการเป็นผู้นำในองค์กรที่ดีผู้หญิงคนหนึ่งในนั้นที่ได้โอกาสเป็นสิ่งที่ท้าทายเป็นอย่างมาก เพราะการทำงาน ร่วมกับคนหรือการบริหารบุคคลในองค์กร โดยเฉพาะการตัดสินใจสิ่งที่สำคัญ ๆ มักเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และการที่จะเสริมให้ผู้หญิงก้าวไปสู่การเป็นผู้นำนั้น ก็ต้องสละในหลาย ๆ สิ่งโดยเฉพาะเวลาที่มีให้กับครอบครัวโดยเฉพาะในสังคมไทยนั้นหลาย ๆ บ้านก็ยังคงเห็นว่าผู้หญิงควรดูแลงานในบ้านเป็นหลักฉะนั้น ความเข้าใจของคนในบ้านจะต้องมาเป็นอันดับ 1 และมองเป้าหมายในทิศทางเดียวกันเสียก่อน ก่อนที่เราจะไปต่อสู้ภายนอกแต่ปัจจุบันนั้น ผู้หญิงต้องทำงานได้แทนจะทุกอย่าง ไม่มีข้อจำกัด แม้กระทั่งต้องไปทำงานนอกสถานที่หมดยุคที่ผู้หญิงจะเป็นช้างเท้าหลังไปเสียแล้ว การก้าวสู่ผู้หญิงในยุคดิจิตอล โลกที่มีทั้งโลกภายในบ้านนอกบ้าน และโลกสังคมออนไลน์จะต้อง คิดใหม่ ทำใหม่ คอนเซปต์เวิร์กกิ้งวูเมนเวิคกิ้งมัม แอนด์เวิคกิ้งออนโซเชียล น่าจะเหมาะกับผู้หญิงสมัยนี้ที่ได้รับโอกาสดี ๆ และขอเป็นกำลังใจให้กับสตรีนักสู้ทุก ๆ คนจากใจให้ประสบความสำเร็จ ดั่งตั้งใจ ไม่ว่าจะเป็นบทบาทในบ้านหรือบทบาทนอกบ้าน (กิตติ์-ธันญญา วาจาดี, 2562)

2.2.6 บุคลิกภาพสตรีทางการเมือง

การเป็นผู้นำที่ดีควรมีความฉลาดใน 7 มิติ ได้แก่ 1) ฉลาดทางความคิด 2) ฉลาดทางอารมณ์ 3) ฉลาดคิดอย่างสร้างสรรค์ 4) ฉลาดในการทำงานร่วมกัน 5) ฉลาดในการเตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง 6) ยึดมั่นในคุณธรรมศีลธรรม และ 7) ฉลาดในการจะเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม นอกจากนี้ จำเป็นต้องมีปัจจัยความสำเร็จในการเป็นผู้นำ 8 ประการ ได้แก่1) มีสมาธิจดจ่อในการอ่าน จึงจะสามารถรวบรวมความคิด ตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล 2) รักในสิ่งที่ทำและทำในสิ่งที่รัก 3) ใส่ใจรายละเอียดและในขณะเดียวกันต้องมองภาพใหญ่ ต้องรู้เป้าหมายคืออะไร 4) มีความอดทนเพื่อนนำไปถึงเป้าหมาย 5) มีความเพียร 6) รู้จักตั้งคำถามเพื่อให้เข้าใจในการทำ 7) มีการวางแผนในการทำงาน และ 8) มีการแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและไม่สร้างปัญหาใหม่ ซึ่งทั้งหมดจะทำให้เป็นแบบอย่างของผู้นำสตรีที่มีภาพลักษณ์ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อันจะนำไปสู่การพัฒนาครอบครัว ชุมชน องค์กร และสังคมได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาคนให้มีความพร้อมไปสู่ศตวรรษใหม่แห่งการเปลี่ยนแปลงโดยให้ความสำคัญกับภาคประชาสังคมและการพัฒนาทุนมนุษย์ รวมถึงผู้นำสตรียุคใหม่ที่รู้ทันต่อข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลก ซึ่งในยุคปัจจุบัน ความท้าทายของสตรี คือการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์หรือจะกลายเป็นทาสของเทคโนโลยี อีกทั้งการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยเฉพาะการหารายได้เข้าสู่ครอบครัว สำหรับผู้นำสตรีหากเปรียบเทียบกับนักรบ ทุกคนคือนักรบแถวหน้าของประเทศ ซึ่งตนเชื่อว่าในมิติของเศรษฐกิจและสังคม สตรีสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากกว่านี้ ตัวอย่าง เช่น ในประเทศไทย ภาคธุรกิจมีสตรีเข้าสู่ตำแหน่งบริหารสำคัญขององค์กร ร้อยละ 44 ส่วนในภาคการเมืองมีสตรีที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) เพียงร้อยละ 10 และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เพียงร้อยละ 15 แต่ในประเทศที่มีความคิดก้าวหน้าและให้ความสำคัญกับโอกาสและความเสมอภาคทางเพศสูง เช่น ประเทศสวีเดน มีสตรีในสภาถึงร้อยละ 44 นับว่า

สตรีมีบทบาทใกล้เคียงกับสัดส่วนของบุรุษแต่ก็ยังมีสัดส่วนทางการเมืองน้อยกว่า ดังนั้น ผู้นำสตรีทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วม เพราะสตรีทุกคนควรได้รับความเท่าเทียมอย่างเป็นธรรม (จุติ ไกรฤกษ์, 2563)

2.2.7 มนุษยสัมพันธ์

มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีนั้นจะเกิดขึ้นได้นั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับคน ในองค์กรก็เช่นกัน บุคลากรเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรและต้องการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ให้เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพที่สุด

1. เข้าใจตนเอง : ทุกคนต้องรู้จักตัวเราเองให้มากที่สุด รู้ว่าอะไรคือจุดอ่อน จุดแข็ง ควรจะปรับแก้จุดอ่อนอย่างไรให้ดีขึ้น ควรจะใช้จุดแข็งของตนให้เป็นประโยชน์อย่างไร ข้อดี ข้อเสีย ของตนเองคืออะไร อะไรที่จะทำให้การทำงานไม่เกิดปัญหา อะไรที่เราโดดเด่นที่จะช่วยเพิ่มความสำเร็จของงานได้ดี เมื่อเรารู้จักตนเองดีอย่างถ่องแท้แล้ว เราก็จะสามารถประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมว่าอะไรควรหรือไม่ควรทำ อะไรที่เกิดประโยชน์ อะไรที่ทำแล้วจะสร้างผลกระทบ เป็นต้น

2. เข้าใจผู้อื่น : เมื่อเรารู้จักตนเองอย่างดีแล้วเราก็ควรที่จะเรียนรู้การรู้จักผู้อื่นด้วยเช่นกัน การเรียนรู้นี้ยังหมายถึงการใส่ใจ ให้ความสำคัญระหว่างกัน รวมไปถึงการเคารพซึ่งกันและกันด้วย การรู้จักความสามารถ จุดอ่อน จุดแข็งของผู้อื่น ทำให้เราสามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกันได้ดี หรือช่วยสนับสนุนเกื้อกูลกันได้ ช่วยอุดช่องโหว่ให้แก่กัน ตลอดจนรู้ข้อบกพร่องที่นำไปสู่การช่วยกันแก้ปัญหาได้ดี เป็นต้น

3. ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล : เมื่อรู้เขารู้เราแล้ว ก็ควรที่จะเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่มีใครในโลกนี้ที่เหมือนกัน ทุกคนย่อมมีความคิดเป็นของตัวเอง แต่ทุกคนก็ต้องเรียนรู้ที่จะฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับในความแตกต่างระหว่างกัน การยอมรับความแตกต่างไม่ใช่การที่จะต้องปรับความคิดให้เหมือนกันหรือไปในทิศทางเดียวกันเสียหมด การเห็นต่างนั้นไม่ใช่สิ่งผิด แต่การยอมรับฟังจะทำให้เราสามารถเห็นข้อมูลได้รอบด้านขึ้น วิเคราะห์ได้หลายมิติขึ้น และอาจได้หนทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดก็ได้ แล้วก็ต้องเข้าใจว่าความแตกต่างไม่ใช่การแบ่งพวก แบ่งฝักแบ่งฝ่าย แต่เป็นการแสดงความคิดเห็นที่มีเหตุผลคนละรูปแบบ เห็นต่างได้ แต่ก็ต้องยอมรับความเห็นต่างระหว่างกัน และท้ายที่สุดต้องยอมรับข้อสรุปสุดท้ายร่วมกันให้ได้ เพื่อที่จะดำเนินร่วมกันในทิศทางเดียวกันและผลดีของการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีทางการเมืองนั้นมีดังนี้

1. เป็นประโยชน์ในการสื่อความคิดติดต่อ การประชาสัมพันธ์กับประชาชน เพื่อเรียกร้องความเห็นชอบกับชี้แจงให้รู้ถึงบริการต่าง ๆ ของหน่วยงานในองค์การ

2. ทำให้มีความพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด และวัตถุสิ่งของซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่ความพอใจในชีวิต รู้สึกว่าชีวิตไม่แห้งแล้ง

3. ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการประกอบธุรกิจต่าง ๆ มนุษย์สัมพันธ์ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในระหว่างสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบธุรกิจการงาน ความเข้าใจอันดีมีผลทำให้การประกอบธุรกิจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงานได้ มนุษย์สัมพันธ์จึงมีผลช่วยให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการประกอบธุรกิจการงาน

4. ทำให้มีความสุขเพิ่มขึ้น การมีมนุษย์สัมพันธ์ และมิตรภาพที่ดีจะทำให้เกิดความสดชื่นและส่งผลมายังครอบครัว คือ จะไม่มีอารมณ์เครียดมาระบายความหงุดหงิดกับครอบครัว ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความสุข มีความพอใจที่ได้มีกิจกรรม และปฏิบัติงานร่วมด้วย

5. ทำให้เกิดการแบ่งหน้าที่ รู้บทบาท และภารกิจในการประกอบการผลิต การจำหน่าย การกระจายบริหารงานออกไปโดยทั่วถึงกัน มนุษย์สัมพันธ์มีส่วนสำคัญในการแบ่งเบาภาระหน้าที่รับผิดชอบบนพื้นฐานของความเข้าใจและไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นการแบ่งงานกันทำตามวิธีการบริหารงานแผนใหม่ อันเป็นผลช่วยทำให้การประกอบธุรกิจการงานร่วมกันสำเร็จลุล่วงตามที่กำหนดไว้อย่างได้ผล และมีความสมานฉันท์กันในหมู่คณะ

6. ทำให้เข้าใจถึงธรรมชาติความต้องการ ความแตกต่าง ตลอดจนลักษณะของคนรู้วิธีที่จะเอาชนะในคนให้เข้ามาร่วมงานด้วยความรักความพอใจ

7. สร้างทักษะให้ผู้บริหารช่วยให้สามารถทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา และติดต่อกับกลุ่มชนประสานงานหน่วยอื่น ๆ ได้ดี ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารง่ายขึ้น เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารในการใช้มนุษย์สัมพันธ์เพื่อความสำเร็จของงาน

8. ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีค่า จากการมีความสัมพันธ์และได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเป็นต้นว่า ความคิดเห็นของเราได้รับการยอมรับจากผู้อื่น เราสามารถจะช่วยเหลือผู้อื่นได้ จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนมีค่า

9. ทำให้เกิดการแข่งขันกันอย่างเสรี ในด้านการผลิต การจำหน่าย การบริการ

10. ทำให้นักบริหารสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกชั้น

11. ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงานงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน หัวหน้า ลูกน้องจะสามารถทำงานร่วมกันได้ดี จะประสบความสำเร็จก้าวหน้าในการทำงานและสามารถปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ของตนได้อย่างมีความสุข

12. ทำให้เกิดความราบรื่นในการคบหาสมาคม สามารถทำงานร่วมกับบุคคลทุกคนได้อย่างดีทำให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันพร้อมจะร่วมมือกันทำงานและอยู่ร่วมกันด้วยความสุข

13. ทำให้เกิดการเผยแพร่ และการถ่ายทอดความคิดเห็น ในด้านการศึกษา ทฤษฎี การทดลอง การปฏิบัติ แนวความคิดโดยเสรี

14. ทำให้เกิดความรักใคร่ ศรัทธา เชื่อถือซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความสามัคคี

15. ทำให้เกิดความต้องการที่จะได้ผู้ร่วมงาน ในอันที่จะทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

16. เป็นสื่อในการติดต่อประชาสัมพันธ์ให้บุคคลอื่นยอมรับ เข้าใจในการปฏิบัติงานของเราตลอดจนรับฟังข้อคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำขึ้นนั้นสำเร็จได้ด้วยดี

17. ทำให้เกิดความพอใจ ยินดี และความร่วมมือในการงาน

18. ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้เกิดพลังร่วมมากขึ้น และลดความขัดแย้งในกลุ่ม

19. เป็นปัจจัยสำคัญในการประสานประโยชน์เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การปกครอง และการเมือง ทำให้การติดต่อสื่อสารต่าง ๆ ถึงกันง่ายและมีผลดี

20. ช่วยให้เกิดการเผยแพร่ถ่ายทอดแนวความคิดปรัชญา สิ่งประดิษฐ์ ผลิตผล และบริการ มนุษย์สัมพันธ์ช่วยให้สมาชิกของกลุ่ม และสังคมมีความเข้าใจดีระหว่างกัน เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีความประสงค์ดีต่อกัน สามารถแนะและถ่ายทอดประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจการงานแก่กันได้ ซึ่งเป็นการกระจายวัฒนธรรมจากกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง การเผยแพร่นี้อาจเกิดขึ้นในสังคมเดียวกัน หรือระหว่างสังคมก็ได้ ถ้ามีความสัมพันธ์ต่อกัน การเผยแพร่นี้เป็นการถ่ายทอดแนวความคิด เจตคติ ปรัชญา สิ่งประดิษฐ์ อุดมการณ์ ผลิตผล และบริการ เป็นต้น และยังช่วยสร้างความรู้สึกให้ใกล้ชิด มนุษย์สัมพันธ์เป็นรากฐานที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจและยึดโยงบุคคลในหมู่คณะให้มีความจงรักภักดี มีความใกล้ชิดคุ้นเคยและเป็นกันเอง สมดังพุทธภาษิตที่ว่า “วิสสาสปรมา ญาติ” หมายความว่า “ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่ง” และความคุ้นเคยนี้เองได้ช่วยสร้างให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ในรูปของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมทั้งสร้างบรรยากาศทีอบอุ่น น่าปฏิบัติ น่าให้ความร่วมมือ ทำให้บรรยากาศในการทำงานดี มีความราบรื่น (Human Relations Nova Bizz/ https://www.novabizz.com/ออนไลน์, 2005-2022)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จึงสรุปได้ว่า การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตามหลักกัลยาณมิตรนั้น ทำให้ทุกคนเป็นคนมีอัธยาศัยที่ดีมีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจกัน อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขตั้งแต่สังคมขนาดเล็กระดับครอบครัว จนถึงระดับใหญ่คือประเทศชาติและสังคมโลก เพราะบุคคลทุกคนมักต้องมีกลุ่มมีพวกที่อยู่ร่วมกัน บุคคลเหล่านี้ต้องทำงานเกี่ยวข้องและติดต่อสัมพันธ์กัน เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ความสุขส่วนใหญ่ของชีวิตจึงมักขึ้นอยู่กับมนุษยสัมพันธ์ทั้งในแง่การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนั้น เพื่อให้มีความสุขในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงต้องอาศัยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตามหลักพุทธจิตวิทยา เพื่อให้ได้เนินชีวิตอย่างมีปกติสุขต่อไป

2.2.8 พฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า พฤติกรรมจัดเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่อินทรีย์เป็นผู้กระทำทั้งที่แสดงออกมาให้เห็นรวมทั้งที่ซ้อนเร้นไว้ภายใน และพฤติกรรมนั้นบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ดี เช่น การนอน การเคลื่อนไหว อิริยาบถและกิริยาท่าทางต่าง ๆ จัดเป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนการกระทำภายในบุคคลซึ่งผู้อื่นไม่สามารถรับรู้ หรือสามารถสังเกตได้โดยตรง แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองมีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับความหมายของพฤติกรรมทางการเมืองโดยจะหยิบมากล่าวอ้างดังต่อไปนี้

จักรพันธ์ วงษ์บูรณาวาทย์ (2543, หน้า 120) กล่าวว่า พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกทางการเมืองซึ่งการแสดงออกจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ทางการเมือง (Politicalsocialization) หรือความสำนึกทางการเมืองของคนในชาติ ตลอดจนวัฒนธรรมทาง

การเมือง (Politicalculture) และความสนใจของคนในชาติด้วย สอดคล้องกับ ฐปนรรต พรหมอินทร์ (2549, หน้า 9) กล่าวว่าพฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลและ/หรือกลุ่มบุคคลที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม เช่น พฤติกรรมของคณะรัฐมนตรี พฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พฤติกรรมการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน พฤติกรรมการใช้ความรุ่นแรงทางการเมือง พฤติกรรมของสมาชิกพรรคการเมือง พฤติกรรมของกลุ่มผลประโยชน์และพฤติกรรมของกลุ่มกดดันต่าง ๆ เป็นต้น และสอดคล้องกับ วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2548, หน้า 14) พฤติกรรมทางการเมือง คือ การแสดงออกและความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองของมนุษย์ เป็นพฤติกรรมตอบสนองต่อกระบวนการทางการเมืองที่มีอยู่ในแต่ละระบบการเมือง อีกนัยหนึ่ง พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเป็นการแสดงออกทางการเมืองอันเป็นผลมาจากความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองของแต่ละบุคคลที่มีต่อ “ระบบการเมือง” รวมทั้ง จิรโชค วีระสัย (2538, หน้า 120) พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงการเมือง ไม่ว่าโดยความคิดเห็น ศรัทธา หรือด้วยการกระทำ และวรวลัญช์ โรจนพล (2554, หน้า 8) พฤติกรรมทางการเมือง ในความหมายอย่างกว้างคือ การแสดงออกหรือไม่แสดงออกซึ่งการกระทำของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มต่อระบบการเมืองที่ดำรงอยู่ที่เกี่ยวกับเรื่องของอำนาจ ผลประโยชน์และการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การกระทำที่แสดงออกของปัจเจกบุคคลที่สื่อถึงหรือที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเรียกร้องทางการเมือง การสนับสนุนทางการเมือง การผลักดันนโยบายสาธารณะและการต่อต้านรัฐบาล (จิรโชค วีระสัย,2538, หน้า 120)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองหมายถึง การกระทำที่แสดงออกของปัจเจกบุคคลที่สื่อถึงหรือที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองในลักษณะต่าง ๆ รวมไปถึงกระบวนการทางความคิด การตัดสินใจรวมทั้งการกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดโดยความเต็มใจของปัจเจกบุคคลที่สื่อถึงการเมือง การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และรับผิดชอบในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น การเรียกร้องทางการเมือง การสนับสนุนทางการเมือง การผลักดันนโยบายสาธารณะและการต่อต้านรัฐบาล

2.3 บทบาทหน้าที่ของสตรียุคใหม่

2.3.1 พัฒนาการบทบาทสตรี กรอบเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals - MDG) ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2543 ผู้นำประเทศต่าง ๆ 189 ประเทศ ได้ร่วมประชุมสุดยอดแห่งสหัสวรรษที่กรุงนิวยอร์ก และให้คำรับรองปฏิญญาแห่งสหัสวรรษที่กำหนดวาระการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคน และลดช่องว่างการพัฒนาให้เป็นจุดเริ่มต้นศตวรรษใหม่

ปรัชญาสำคัญของการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ คือ การยืนยันหลักการสากลเรื่องการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง และการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน โดยเน้นในสาระสำคัญ ได้แก่

1) เสรีภาพ ชายและหญิงมีสิทธิที่จะใช้ชีวิตและเลี้ยงดูบุตรของตนอย่างมีศักดิ์ศรี ปลอดจากความหิวโหย และความหวาดกลัวต่อความรุนแรง การกดขี่หรือความยุติธรรม สิ่งประกันสิทธิที่ดีที่สุดคือ ธรรมาภิบาลที่มีความเป็นประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเจตน์จำนงของประชาชน

2) ความเท่าเทียมกัน พลเมืองและชาติทุกชาติจักต้องไม่ถูกปฏิเสธโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา ชายและหญิงจะต้องได้รับสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกัน

3) เอกภาพ การจัดการปัญหาและสิ่งท้าทายต่าง ๆ ในระดับโลกจะต้องมีการกระจายต้นทุน และภาระต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม ผู้ที่ประสบความยากลำบากหรือได้รับผลประโยชน์น้อยที่สุดสมควรได้รับความช่วยเหลือจากผู้ได้รับประโยชน์มากที่สุด

4) ขันติธรรม มนุษย์ต่างต้องให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะแตกต่างหลากหลายเพียงใดในด้านความเชื่อวัฒนธรรม และภาษาความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นภายในสังคมหรือระหว่างสังคมต่าง ๆ มิใช่สิ่งที่ควรเกรงกลัวหรือปิดกั้น หากแต่ควรรักษาไว้ในฐานะที่แป็นสิ่งที่มีคุณค่าของความเป็นมนุษย์ชาติสันติธรรมและการพูดจาทำความเข้าใจกันระหว่างอารยะธรรมต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ควรได้รับการส่งเสริม

5) ความเคารพต่อธรรมชาติดำเนินตามหลักการพัฒนาแบบยั่งยืนในการจัดการความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติด้วยความรอบคอบ ด้วยวิถีทางนี้เท่านั้นที่จะสามารถรักษาความอุดมสมบูรณ์อันยิ่งใหญ่ซึ่งธรรมชาติให้แก่เราและคงเหลือไว้ให้คนรุ่นหลัง

6) ความรับผิดชอบร่วมกัน แบ่งปันความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก รวมทั้งการจัดการกับภัยคุกคามที่มีต่อสันติภาพและความมั่นคงร่วมกันระหว่างชาติต่าง ๆ ในโลกโดยอาศัยกลไกความร่วมมือพหุภาคี สำหรับปฏิญญาแห่งสหัสวรรษอันเป็นที่มาของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDG) ได้มีกำหนดเวลาบรรลุสัมฤทธิ์ผลภายในปี 2558 ด้วยเป้าหมายหลัก 8 ข้อ เป้าหมายย่อย 18 ข้อ และตัวชี้วัด 48 ตัวโดยเป้าหมายหลัก 8 ข้อ ได้แก่

1) ขจัดความยากจนและความหิวโหย

2) ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา

3) ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรี

4) ลดอัตราการตายของเด็ก

5) พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์

6) ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ

7) รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

8) ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก

2.3.1.1 บทบาทหน้าที่สตรียุคจารีต

จารีต เป็นบรรทัดฐานที่กำหนดให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติอย่างเข้มงวด มีการควบคุมที่รุนแรงเพื่อป้องกันการฝ่าฝืน โดยคนในสังคมนั้นถือว่าแบบแผนการปฏิบัติดังกล่าวเป็นสิ่งดีสิ่งงาม ผู้ละเมิดเป็นคนผิดคนชั่วเป็นต้น เช่น การห้ามสมรสกันระหว่างญาติสืบสายโลหิต และขอให้ปฏิบัติประเพณีจึงมีลักษณะเป็นข้อห้าม (อังกฤษเช่น ต้องช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น อันใดจะเป็นจารีตประเพณีได้ ต้องเป็นแนวประพฤติปฏิบัติที่ดำเนินสืบ ๆ ต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน โดยผู้ปฏิบัตินั้นรู้สึกร่วมกันว่าจะต้องปฏิบัติตามเป็นกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติเช่นเดียวกับกฎหมาย จารีตประเพณี นั้นวิวัฒนามาจากศีลธรรม (morality) ซึ่งเกิดแต่ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์แต่ละคนว่าการกระทำอย่างไรชอบ อย่างไรไม่ชอบ เกิดจากมโนสำนึกและมโนธรรมของแต่ละคน มีขึ้นได้เพราะแต่ละคนมีสติปัญญาจะหยั่งรู้ว่าเมื่อตนกระทำอย่างไรไปแล้ว อีกฝ่ายจะรู้สึกนึกคิดอย่างไร และจะมีปฏิกิริยาอย่างไร ศีลธรรมนั้นมีอยู่ในทุกสังคมมาแต่โบราณกาล และเป็นกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติอย่างเดียวกับกฎหมายเช่นกัน แต่ก็มีความแตกต่างกับกฎหมายในหลาย ๆ ด้าน เช่น ศีลธรรมมีวัตถุประสงค์มุ่งเอาความสมบูรณ์ของจิตใจ เน้นมโนสำนึกเป็นหลัก ส่วนกฎหมายนั้นเน้นรักษาความสงบของส่วนรวมเป็นหลัก ซึ่งบางทีก็ไม่เกี่ยวกับมโนสำนึก เช่น การคิดปองร้ายผู้อื่นอยู่ในใจ กฎหมายไม่ถือว่าผิด แต่ทางศีลธรรมว่าเป็นผิดเป็นชั่ว อย่างไรก็ดี ศีลธรรมกับกฎหมายนั้นก็มีความสัมพันธ์กันในฐานะที่เป็นวิวัฒนาการแห่งกัน เป็นต้นว่า มีกฎหมายหลายบทหลายมาตราที่กำหนดว่าการกระทำที่ขัดต่อ “ศีลธรรมอันดีของประชาชน” เป็นสิ่งที่กฎหมายไม่รับรู้ แต่กรณีนี้ต้องเป็นศีลธรรมที่คนหมู่ยึดถือร่วมกัน ไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง และต้องเป็นศีลธรรมอันดีด้วย อันศีลธรรมนั้น หากเป็นของที่คนหมู่ซึ่งประกอบอาชีพลักษณะเดียวกันถือร่วมกัน ศีลธรรมของวิชาชีพนั้นจะเรียก จริยธรรม (ethics) เช่น จริยธรรมของแพทย์ จริยธรรมของนักกฎหมายเมื่อศีลธรรมนั้นได้รับการประพฤติปฏิบัตินานเข้า ๆ และเกิดความรู้สึกร่วมกันว่าจะต้องปฏิบัติเช่นนั้น ก็กลายเป็นกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติที่เรียกว่า จารีตประเพณี ดังกล่าวมาแล้ว จารีตประเพณีนี้มีสภาพบังคับสำหรับกรณีที่มีการฝ่าฝืน คือสมาชิกในสังคมนั้นจะร่วมกันประณามหรือเกิดความรู้สึกเป็นผิดเป็นชั่วสำหรับผู้ฝ่าฝืนจารีตประเพณี ซึ่งสภาพบังคับเช่นนี้บางทีก็ไม่ชัดเจน กระนั้น จารีตประเพณีเป็นเรื่องอันครอบคลุมทุกมิติของสังคมมากกว่ากฎหมาย กฎหมายจึงใช้จารีตประเพณีอุดช่องว่างของกฎหมาย เช่น ที่กำหนดจารีตประเพณี คือ ระเบียบแบบแผนหรือแนวทางการประพฤติปฏิบัติที่สืบทอดกันมาช้านานและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ซึ่งแต่เดิมนั้นกฎหมายก็มีที่มาหรือได้รับแนวทางจากจารีตประเพณีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่จารีตประเพณีที่จะนำมาอุดช่องว่างของกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 4 นั้น ต้องมีสาระสำคัญคือ

1) ต้องเป็นจารีตประเพณีที่เป็นที่ยอมรับและถือปฏิบัติของคนในสังคม

2) จารีตประเพณีนั้นต้องไม่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมือง หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองหรือศีลธรรมอันดีทั้งหลายของคนในสังคม

3) จารีตประเพณีนั้นต้องเป็นจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ซึ่งความหมายของจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น หมายถึงจารีตประเพณีของประเทศไทยเรานั่นเอง

4) จารีตประเพณีนั้นต้องมีเหตุผลและความเป็นธรรมในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าในกรณีที่กฎหมายไม่ครอบคลุม ก็ให้เอาจารีตประเพณีมาใช้ (มานิตย์ จุมปา, 2548)

2.3.1.2 เหตุผลธรรมชาติกับจารีตประเพณี

นักประวัติศาสตร์กฎหมายไม่เคยปฏิเสธบทบาทของ “จารีตประเพณี” ในฐานะกฎเกณฑ์ทางกฎหมายรูปแบบแรกในสังคมมนุษย์ แต่ในขณะเดียวก็ไม่เคยลืมว่า ความไม่แน่นอนของกฎหมายจารีตประเพณีเป็นเหตุผลสำคัญที่สังคมมนุษย์ต้องมีกฎเกณฑ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคภายใต้กฎหมายของคนในสังคมพัฒนาการทางกฎหมายนับพันปีของสังคมยุโรปทำให้นักกฎหมายเรียนรู้ว่ากฎหมายควรเป็นระบบเหตุผลที่ถูกต้องสอดคล้องกับธรรมชาติกับมนุษย์ “เหตุผลธรรมชาติ” แต่ก็ไม่อาจตัดขาดจากกฎเกณฑ์ในทางจารีตประเพณีซึ่งเกิดจาก “อารมณ์และความรู้สึก” ของมนุษย์ ด้วยเหตุที่คุณค่าในทางจารีตประเพณีเกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึกของคนในสังคมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งและถูกส่งต่อไปยังคนรุ่นต่อมา คุณค่าในทางจารีตประเพณีจึงดำรงอยู่ได้เมื่อคนในรุ่นหลังของสังคมยังคงมีอารมณ์ และความรู้สึกร่วมกับคนรุ่นก่อนหน้าด้วยเหตุที่พลวัตของจารีตประเพณีถูกขับเคลื่อนด้วยความ “รู้สึก” มากกว่า “เหตุผล” จารีตประเพณีจึงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไป ตามอารมณ์และความรู้สึกของคนในสังคมในแต่ละช่วงเวลา เฉพาะฉะนั้นการรักษาคุณค่าในทางจารีตประเพณีให้ยั่งยืน จึงต้องทำให้คุณค่าดังกล่าวมีความเป็นเหตุเป็นผลมากที่สุด (rationalisation) เพื่อให้มนุษย์ไม่รู้สึกว่าคุณค่าในทางจารีตประเพณีมีความแปลกแยกจากระบบเหตุผลที่ถูกต้องมากจนเกินไป ในขณะเดียวกันนักกฎหมายต้องสร้างเครื่องมือในทางกฎหมาย ที่เรียกว่า “นิติวิธี” (juristic methods) เพื่อควบคุมความแปรปรวนของอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์และความไม่แน่นอนของการตีความคุณค่าในทางจารีตประเพณี และวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุด คือเพื่อควบคุมไม่ให้การตีความคุณค่าในทางจารีตประเพณีละเมิดต่อ “เหตุผลธรรมชาติ” ของมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค (มุนินทร์ พงศาปาน, 2564)

2.3.1.3 บทบาทหน้าที่ของผู้หญิงในการอบรมเลี้ยงดูลูก

เมื่อสังคมของความเป็นจริงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสทุนนิยมที่เข้ามาในสังคมตะวันตก บทบาทหน้าที่ของคนย่อมเปลี่ยนตามไป ผู้หญิงก็ออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น แต่ผู้หญิงก็ยังหนีไม่พ้นเรื่องของการกดขี่ และไม่ได้รับการพัฒนาตนให้เท่าเทียมกับผู้ชาย ผู้หญิงก็ยังอยู่ในสถานะที่เป็น “รอง” จากผู้ชาย เนื่องด้วยข้อจำกัดทางเพศที่เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งก็เป็นลักษณะที่ไม่ต่างกัน ในทุกสังคมในแนวคิดสตรีนิยมซึ่งวางกรอบแนวคิดด้วยคำว่า “สังคมพ่อเป็นใหญ่” ที่มองเน้นในการสร้างความคิดของคนอันมาจากการเรียนรู้ในครอบครัว และที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของทรัพย์สิน การแบ่งงานกันทำในครอบครัว โดยมองความเป็นรองของผู้หญิงไปที่งานที่ผู้หญิงทำ และงานของผู้หญิงคือ งานบ้าน และเสนอว่าระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมทำให้เกิด

การแบ่งแยกการทำงานออกเป็นงานส่วนตัวคือ งานบ้าน และงานที่ทำนอกบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ก่อให้เกิดผลผลิต และงานเหล่านี้จะได้รับเงินค่าจ้าง ส่วนงานบ้านที่ผู้หญิงทำมองว่าเป็นงานที่ไม่ได้สร้างผลผลิต ไม่มีค่าจ้าง ระบบทุนนิยมพยายามที่จะเก็บผู้หญิงไว้ทำงานในบ้าน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง การกระทำเช่นนี้มีประโยชน์ต่อระบบทุนนิยม เพราะสามารถทำให้ผู้ชายได้ทำงานอย่างเต็มที่ ในที่ทำงานโดยไม่ต้องเสียเวลามาทำงานบ้านหรือทำอาหาร ระบบทุนนิยมยังทำให้งานบ้านมีคุณค่าน้อยลง โดยอ้างว่าเป็นงานที่ไม่สร้างผลผลิตใด ๆ เพราะฉะนั้นจึงเรียกร้องให้ผู้หญิงเข้าร่วมในการต่อสู้เปลี่ยนแปลงที่โครงสร้างของระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมที่เป็นอยู่คือ ระบบทุนนิยมและเมื่อสังคมมีระบบเศรษฐกิจที่เป็นธรรมแล้ว ผู้หญิงก็จะหลุดพ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบไปด้วย (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545) ในขณะที่งานของ มาเรียโรซา แดลลัส คอสตา (Mariarosa, 2012) เสนอว่างานบ้านไม่ใช่งานที่ไม่มีคุณค่า แต่เป็นงานที่สร้างผลผลิต โดยผู้หญิงไม่จำเป็นต้องอยู่ในกำลังแรงงาน เพราะงานที่ผู้หญิงทำมีความจำเป็นกับทุกคนในบ้าน และความสะดวกสบายในบ้าน นักสตรีนิยมกลุ่มนี้จึงให้ความสำคัญต่องานบ้านของผู้หญิงแนวคิดสตรีนิยมมองเห็นว่า “ความเป็นแม่นั้นมิได้หมายความเพียงว่า “แค่มีลูกก็เป็นแม่ได้” ยังหมายรวมถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่รวมตัวเป็น “ความเป็นแม่” นั่นก็หมายถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของความเป็นแม่ พื้นที่ของแม่บ้าน การทำงานของแม่เพื่อลูก การดูแลลูก และแม่ที่ทำตัวดีในสายตาของสังคมเท่านั้น จึงจะเป็นแม่ดี หรือแม่ในอุดมคติ ในอุดมการณ์ของความเป็นแม่ ความเป็นแม่ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในสังคมทุนนิยมอุตสาหกรรมที่หล่อหลอมให้ผู้หญิงเชื่องและอยู่ในบ้านทำหน้าที่ดูแลลูกให้เติบใหญ่ ลูกกลายเป็นแก้วตาดวงใจของพ่อแม่ ซึ่งหากผู้หญิงคนใดไม่ทำหน้าที่ดังกล่าวก็จะถูกตราหน้าว่าเป็นแม่เลวการมองในสู่นอกเพื่อทำความเข้าใจครอบครัว เป็นการมองภาพครอบครัวจากภายนอกสังคมมุ่งสู่ตัวครอบครัว คือ การมองการเปลี่ยน แปลงในเชิงประวัติศาสตร์ของสังคมเศรษฐกิจการเมืองอันมีผลกระทบต่อครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวแบบใหม่ นอกจากนั้นการมองจากนอกสู่ในยังลดทอนการให้ความสำคัญของการมองครอบครัวเป็นศูนย์กลาง อันถือได้ว่า เป็นการพลิกมิติและให้ความสำคัญของครอบครัวเป็นจุดศูนย์กลางทำให้อธิบายขยายความครอบครัวแบบใหม่ที่จะเกิดขึ้นต่อไปของสังคม (กำจร หลุยยะพงศ์, 2544) ครอบครัวยุคใหม่ สตรีเริ่มก้าวออกมาทำงานนอกบ้าน ในยุคแรกของการก้าวออกจากบ้านของผู้หญิงยังทำงานเป็นกะหรือในช่วงดึกหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจในบ้าน หรือการทำงานเพียงชั่วครั้งชั่วคราว แต่ต่อมาเมื่อกฎหมายเริ่มเท่าเทียม การศึกษาที่ดีขึ้นเทคโนโลยีเครื่องทุ่นแรงในบ้านบางอย่าง เช่น เครื่องซักผ้าถูกพัฒนาขึ้น ทำให้งานบ้านเริ่มน้อยลงไป รวมถึงรายได้ของผู้ชายหรือพ่อเริ่มที่จะไม่เพียงพอ ผู้หญิงชนชั้นกลางก็ต้องเริ่มหันมาทำงานนอกบ้านในตำแหน่งหน้าที่การงานที่เหมาะกับผู้หญิง เช่น งานบริการพยาบาล และครู เป็นต้น แนวคิดแม่สมัยใหม่ ผู้ทำหน้าที่ทั้งในฐานะทำงานนอกบ้านและแม่บ้าน ต่างจากแม่แบบเดิมที่ต้องพึ่งผู้ชายในบ้านอย่างเดียว ความเป็นยอดหญิง ความคิดที่ว่าผู้หญิงมีพร้อมทุกอย่างกลายเป็นสิ่งที่สังคมคาดหวังให้พวกเธอต้องมีความพร้อมทุกประการ การเป็นแม่และภรรยาต้องรับผิดชอบงานบ้าน และทำงานนอกบ้านยังไม่เพียงพอสำหรับผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงรู้สึกว่าตนเองถูกคาดหวังให้ทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ได้ทั้งหมด

มุมมองขององค์กรสตรีนิยมชาวเยอรมันนี (BDF : Bund DeutscherFrauenerein) (Durkop, 2017) มีความเห็นว่าธรรมชาติเฉพาะของผู้หญิงไม่ได้จำกัดขอบเขตแค่อยู่กับบ้านและลูก ๆ หากผู้หญิงยังสามารถสนับสนุนสังคมและวัฒนธรรมได้ด้วย นอกจากนี้ BDF ยังได้เผยแพร่หลัก 3 ประการ ที่จะพยายามยกระดับบทบาททางสังคมของผู้หญิงให้ก้าวออกสู่สาธารณชนมากขึ้น คือ วัฒนธรรมที่เป็นหนึ่งเดียวมีพื้นฐานที่สนับสนุนให้ชายและหญิงเท่าเทียมเทียมกัน กิจกรรมของผู้หญิงเป็นความจำเป็นที่ควรสนับสนุนต่อวัฒนธรรม และความสำคัญขึ้นอยู่กับธรรมชาติเฉพาะของผู้หญิง ความเปลี่ยนแปลงในสังคม ทำให้ผู้หญิงต้องพัฒนาให้เทียบเท่ากับผู้ชาย ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคม การที่ให้สิทธิและโอกาสกับผู้หญิงเพิ่มมากขึ้นเพราะผู้หญิงปัจจุบัน เก่ง แกร่ง มีความรู้ ความสามารถ สามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม บางทีความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ในตัวผู้หญิงนั้นสามารถแสดงออกมาได้ดีกว่าผู้ชาย ซึ่งสิทธิต่างๆ ที่ผู้หญิงได้แสดงออกมาก็เป็นสิทธิส่วนบุคคลที่จะสามารถทำอะไรก็ได้ที่เห็นว่าเกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ใคร จะเห็นได้ว่าผู้หญิงมีโอกาสได้ทำงานนอกบ้าน ได้มีส่วนร่วมทางการเมือง การที่ผู้หญิงได้มีโอกาสได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในเรื่องของการเมืองก็สืบเนื่องมาจากการได้รับโอกาส ให้ผู้หญิงและผู้ชายสามารถมีสิทธิที่เท่าเทียมกันความเป็นมิติใหม่ ในอุดมการณ์ใหม่ของผู้หญิงที่ต้องปรับตัวไม่ว่าเป็นระบบทุนนิยม ความเป็นครอบครัวยุคใหม่ ความเป็นเมียความเป็นแม่ ในคำนิยามผู้หญิงไทยว่า “ดาบก็แกว่ง มือก็ไกว” เป็นการแสดงบนร่องรอยอุดมการณ์เก่าที่ผู้หญิงยังไม่ละเลยบทบาทหน้าที่ตรงนี้ไปได้ (BDF : Bund DeutscherFrauenerein) (Durkop, 2017)

กระบวนการอบรมเลี้ยงดูลูก ดำเนินไปตามครรลองของกฎหมายจารีตที่บังคับควบคุมสังคมไทยมาเป็นเวลาหลายร้อยปี ปรากฏในบรรทัดฐานทางสังคมและค่านิยมที่ใช้ในการอบรมและควบคุมพฤติกรรมเด็กหญิงอย่างเคร่งคัด โดยกลุ่มญาติผู้หญิงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการควบคุมทางสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เป็นสังคมอุตสาหกรรมทำให้ผู้หญิงมีบทบาทเท่าเทียมกับผู้ชายในครอบครัว กระบวยการเลี้ยงดูยังใช้บรรทัดฐานและค่านิยมดั่งเดิม ขณะเดียวกันการอบรมอย่างเป็นทางการกำลังมีบทบาทสูงขึ้น ตามจารีตกับโลกทันสมัยใหม่

จากแนวคิดทฤษฎีบทบาทผู้นำ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของตน หรือการปฏิบัติที่ได้แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไปงานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาบทบาทการทำหน้าที่เฉพาะบทบาทการทำหน้าที่ผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

2.3.2 บทบาทหน้าที่สตรียุคใหม่

บทบาทหน้าที่สตรียุคใหม่ควรมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี ในยุคนี้จึงไม่ใช่ผู้นำที่เพียงแค่คอยทำตามระบบหรือคู่มือบริหารในช่วงเวลาปกติเท่านั้น แต่ต้องเป็นผู้นำที่รู้จักพลิกแพลง ปรับตัวตามสถานการณ์ สามารถแก้ไขวิกฤตหรือพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสได้ ซึ่ง Adecco ได้คัดเลือก 7 คุณสมบัติสำคัญของผู้นำที่สร้างการเปลี่ยนแปลง มาเป็นแนวทางในการคัดเลือกผู้บริหาร และพัฒนาภาวะผู้นำ

สำหรับองค์กร โดยมีลักษณะของคุณสมบัติ 7 ประการ ดังนี้ (ความรู้เชิงลึกด้านทรัพยากรบุคคล, การพัฒนาภาวะผู้นำ, https://adecco.co.th/th, ออนไลน์, 2564)

1. Outward Mindset คิดถึงส่วนรวม

การจะเป็นผู้นำที่ดีแน่นอนว่า “ประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อนประโยชน์ส่วนตน” ผู้นำที่ดีจึงต้องเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อส่วนร่วม มี outward mindset คิดถึงผู้อื่นก่อนตัวเอง ทิ้งความต้องการของตัวเองเพื่อปกป้องค์กรและพนักงาน ดังคำกล่าวที่ว่า leaders eat last ผู้นำที่ดีจะรับบทบาทเป็นผู้รับใช้ (Servant Leadership) ที่พร้อมสนับสนุนและปกป้องพนักงานให้มีพื้นที่ปลอดภัยในการทำงาน ช่วยเหลือพนักงานให้พัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ซึ่งจะนำมาสู่การปลดล็อควัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ผู้นำจะต้องเสียสละรับผิดชอบทำหน้าที่ที่มากขึ้นคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ เป็นนักฟังที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจ รับผิดชอบแทนลูกน้อง สร้างแรงจูงใจแทนการสั่งงาน แสวงหาความร่วมมือและแรงสนับสนุนจากรอบด้าน ผลักดันให้ลูกน้องได้เติบโต รวมถึงมีความสามารถในการมองภาพรวมและมองการณ์ไกลเพื่อนำทีมไปสู่เป้าหมาย อย่างที่ได้เขียนในบทแรกว่าบทบาทของผู้นำไม่ใช่เพียงผู้ที่นำทีมอยู่เบื้องหน้า แต่ยังเป็นผู้ที่ทั้งคอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลังและอยู่เคียงบ่าเคียงไหล่ในการทำงานด้วย

2. Inspirational สร้างแรงบันดาลใจ

คุณคิดว่าสภาวะแบบไหนที่พนักงานจะทำงานออกมาได้ดี ระหว่างทำงานแบบหมดไฟกับทำงานแบบมีแรงจูงใจ? แน่นอนว่าต้องเป็นอย่างหลัง ใคร ๆ ก็อยากทำงานที่มีความหมาย อยากทำงานกับผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ อยากเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างสังคมที่น่าอยู่และดีขึ้นบทบาทของผู้นำยุคใหม่จึงเน้นหนักที่การสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งไม่ได้แปลว่าผู้นำต้องเป็นคนพูดเก่งราวกับนักพูดสร้างแรงบันดาลใจ แต่เป็นผู้นำที่สามารถ walk the talk ทำให้เราเห็นว่าเขาเชื่อมั่นใน core value ขององค์กรจริงๆ เป็นผู้นำที่กล้ากำหนด purpose เหนือ profit กล้าจินตนาการถึงความเป็นไปได้ใหม่ ๆ เป็นผู้นำที่ทำให้พนักงานเห็นคุณค่าของงานที่ทำและมีแรงบันดาลใจที่จะทำงานอย่างเต็มที่เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกให้กับตัวเอง องค์กร และสังคม

3. Lifelong learning เรียนรู้อยู่เสมอ

ธุรกิจ 10 ปีที่แล้ว กับธุรกิจในตอนนี้แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง การบริหารจึงไม่สามารถใช้แนวทางเดิม ๆ หรือปฏิบัติตามสูตรสำเร็จที่เคยใช้กันมาได้อีกต่อไป คนที่อยู่ในฐานะผู้นำจึงต้องพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และคอยพัฒนาตัวเองตลอดเวลา แม้ว่าจะมีประสบการณ์และความรู้มากแค่ไหนก็ต้องกล้าที่จะโยนความคิดและประสบการณ์เดิม ๆ ทิ้งไป ยอมลดอัตตาเพื่อเรียนรู้ เปิดใจยอมรับไอเดียและฟีดแบคจากผู้อื่น ทั้งการเรียนรู้จากพนักงาน ลูกค้า หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ การทำตัวเป็นน้ำไม่เต็มแก้วเป็นคุณสมบัติของผู้นำที่ Adecco มองว่าสำคัญที่สุด เพราะการมีผู้นำที่เปิดใจยอมรับฟังและเรียนรู้ และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ จะเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมที่จะทำให้องค์กรมีศักยภาพในการแข่งขันเหนือคู่แข่งและปรับตัวได้เร็วเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง

4. Communication สื่อสารเป็น

การสื่อสารคือเครื่องมือที่มนุษย์ใช้สร้างความร่วมมือระหว่างกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและเอาตัวรอดจากวิกฤตต่าง ๆ จนดำรงเผ่าพันธุ์มาได้นับพัน ๆ ปี ด้วยเหตุนี้คุณสมบัติด้านการสื่อสารจึงเป็นสิ่งผู้นำขาดไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องเผชิญหน้ากับปัญหาที่ใหม่และไม่มี know how ในการรับมือมาก่อน ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารอย่างเปิดเผยและจริงใจเพื่อสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น (transparent communication) สื่อสารด้วยความเห็นอกเห็นใจเพื่อปลอบประโลมและเยียวยาความรู้สึกของพนักงาน (empathic communication) และสื่อสารโน้มน้าวใจเพื่อชักจูงให้พนักงานมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (persuasive communication) หากผู้นำมีคุณสมบัติเหล่านี้ก็จะสามารถรับมือกับปัญหาและเข้าควบคุมสถานการณ์ที่โกลาหลได้อย่างฉับพลัน ดังตัวอย่างที่เราเห็นการใช้การสื่อสารเพื่อจัดการกับวิกฤตโควิดของ ลี เซียนลุง นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ และจาซินดา อาร์เดิร์น นายกรัฐมนตรีนิวซีแลนด์

5. Emotional Intelligence ความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างมากสำหรับผู้นำในการบริหารจัดการตัวเองและบริหารทีม การเป็นผู้นำในยุคนี้ต้องเจอกับความเครียดและบททดสอบมากมาย หากผู้นำไม่รู้จักบริหารจัดการอารมณ์ของตัวเองให้ดีก็จะส่งผลเสียต่อบรรยากาศในการทำงาน ขณะเดียวกันผู้นำก็ต้องมีความสามารถที่จะเข้าใจและรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นด้วย เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของผู้อื่นยิ่งในวิกฤตที่ผู้คนมักรู้สึกไม่มั่นคง เครียด และกังวลใจ ผู้นำจะเป็นที่พึ่งสำคัญในการทำให้สภาวะจิตใจของพนักงานกลับมาสู่จุดสมดุลและพร้อมเดินหน้าทำงานเพื่อองค์กรต่อไป

6. Unstructured Problem-Solving คิดพลิกแพลงแก้ปัญหา

ที่โลกเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดส่งผลให้การทำงานมีความเป็นรู้ที่น้อยลง ผู้นำต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ ๆ แทบทุกวัน บ่อยครั้งแผนที่วางไว้ล่วงหน้าเมื่อถึงเวลาจริงก็อาจจะใช้การไม่ได้ ทำให้ต้องคอยปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้เข้ากับสถานการณ์อยู่เสมอ ผู้นำจึงจำเป็นต้องมีระบบความคิดที่ยืดหยุ่น (Cognitive Flexibility) เพื่อที่จะสามารถพลิกแพลงหาวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สามารถมองเห็นปัญหาในภาพรวม ขณะเดียวกันก็ต้องสามารถเชื่อมโยงข้อมูล และไอเดียต่าง ๆ (connecting dots) เพื่อนำมาต่อยอดความคิดสร้างสรรค์และตัดสินใจแก้ปัญหาโดยไม่จำกัดการแก้ปัญหาอยู่ในกรอบเดิม ๆ ซึ่งเป็นจุดตั้งต้นสำคัญของการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส

7. Change Management – บริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง

ทุกวันนี้เราอยู่ในยุคที่ new normal หรือความปกติใหม่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเราจึงไม่สามารถที่จะอยู่นิ่งและหวังว่าทุกอย่างจะกลับสู่สถานการณ์เดิมได้ เพราะความปกติเดิมจะไม่มีอีกต่อไปแต่เป็นความปกติใหม่ที่จะเข้ามาแทนที่ ดังนั้นผู้นำจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง ทั้งการปรับปรุงโครงสร้างและกระบวนการทำงานให้มีความเหมาะสมเพื่อให้องค์กรสามารถทำงานได้อย่างยืดหยุ่น การนำเทคโนโลยีมาเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน เพื่อให้องค์กรพร้อมปรับตัวได้ทันทีเมื่อความเปลี่ยนแปลงมาถึง

2.3.3 คุณลักษณะของผู้นำ

ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่สามารถชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่น ให้ปฏิบัติงาน สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มีความสามารถที่จะทำให้องค์การดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้อิทธิพลเหนือทัศนคติและการกระทำของผู้อื่น

สมพงษ์ เกษมสิน (2519) การที่ผู้นำใช้อิทธิพลและอำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆเพื่อปฏิบัติและอำนวยการ

ฟาริดา อิบราฮิม (2537) เป็นการใช้อำนาจกับผู้อื่นให้เกิดการปฏิบัติเพื่อความริเริ่มของกลุ่ม เกิดผลงานตามเป้าหมาย

คุณวุฒิ คนฉลาด (2540, หน้า 11) ได้แสดงความสำคัญของคำว่า ผู้บริหาร และผู้นำขององค์การว่า การที่องค์การหรือหน่วยงานจะอยู่รอดหรือนั้น ขึ้นอยู่กับบุคคล 2 ประเภท คือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้า ซึ่งเรียกว่า ผู้บริหาร ทำหน้าที่บริหารองค์การอีกประเภทหนึ่ง คือ ผู้นำ ความแตกต่างของผู้บริหารกับผู้นำ คือ ผู้บริหารเป็นผู้มีตำแหน่งและมีอำนาจตามกฎหมาย ส่วนผู้นำ คือ ผู้ที่มีพลังอำนาจสามารถโน้มน้าวจิตใจคนอื่นให้ทำตามโดยอาศัยคุณความดี

เบนนิส (Bennis, 1984, pp. 15-16) กล่าวว่า ผู้นำมีความสำคัญต่อองค์การในด้านเป็นผู้รับผิดชอบต่อประสิทธิผลขององค์การ ความสำเร็จขององค์การขึ้นอยู่กับความตระหนักรู้ในความสำคัญของคุณภาพขององค์การ เป็นผู้เปลี่ยนแปลงองค์การให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม และเป็นผู้สนองความต้องการทางการศึกษาของชุมชน

เอทซิโอนิ (Etzioni, 1964, p. 116) ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า เป็นพลังอำนาจที่มีอยู่ในตัว มีอิทธิพลต่อกลไกการบริหารควบคู่ไปกับการนำบุคลากรในองค์การ

แคซและคาน (Katz and Kahn, 1978, p. 528) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าเป็นอิทธิพลที่มีต่อกลไกการบริหารควบคู่ไปกับการนำบุคลากรในองค์การ

เฮาส์และเบทซ์ (House and Baetz, 1979. p. 345) อธิบายว่า ภาวะผู้นำเกิดขึ้นในกลุ่มคนที่มากกว่าสองคนขึ้นไป ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่มคนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายขององค์การ

Hersey and Blanchard (1993) ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการที่ใช้อิทธิพลให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลพยายามปฏิบัติงานในหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดไว้

Greenberg and Baron (1995) กล่าวว่า เป็นความสามารถที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งแหล่งที่มาของอิทธิพลมาจากตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์การหรือภายนอกองค์การ

พนิดา ดามาพงษ์ (2535) ให้ความหมายของผู้นำว่ามีหลายแบบ คือ

1. เป็นศิลปะในการทำให้ผู้อื่นยอมตาม ทำให้ผู้อื่นเกิดความประทับใจเชื่อฟังภักดีและเกิดความร่วมมือ

2. เป็นการใช้อิทธิพลทำให้การเปลี่ยนแปลงเกิดความร่วมมือไปสู่จุดมุ่งหมาย

3. เป็นรูปแบบของการชักจูงใจให้ยอมทำตามโดยสมัครใจหรือสร้างแรงบันดาลใจให้ยอมรับ

4. เป็นผลของการมีปฏิสัมพันธ์มีการกระตุ้นซึ่งกันและกันเพื่อไปสู่อุดมการณ์เดียวกันด้วยความสมัครใจ ซึ่งความเป็นผู้นำเป็นความสามารถของบุคคลที่ทำให้ผู้อื่นยอมทำตามด้วยความสมัครใจ เพื่อไปจุดมุ่งหมายร่วมกัน

ผู้นำ (Leader) เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์การทั้งนี้ เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่าผู้นำทำอย่างไรหรือมีวิธีการนำอย่างไรจึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถ และพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจ ในขณะที่ผู้นำบางคนนำอย่างไร นอกจากผู้ใต้บังคับบัญชาจะไม่เต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมประสิทธิภาพแล้ว ยังเกลียดชังและพร้อมที่จะร่วมกันขับไล่ผู้นำให้ไปจากองค์การเพื่อให้เข้าใจภาวะผู้นำ (Leadership) และผู้นำ (Leader) ดีขึ้น จึงเสนอความหมายของผู้นำ (Leader) ไว้ดังนี้

ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความ สามารถในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงานในระดับต่าง ๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (McFarland,1979, pp. 214-215)

ผู้นำ คือ ผู้ที่สามารถในการชักจูงให้คนอื่นทำงานให้สำเร็จตามต้องการ (Huse, 1978, p. 227)
ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพลสูงสุดในกลุ่ม และเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติภาระหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำที่ได้รับมอบหมายบุคคลอื่นในกลุ่มที่เหลือก็คือผู้ตาม แม้จะเป็นหัวหน้ากลุ่มย่อย หรือผู้ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ก็ตาม (Yukl, 1989, pp. 3-4)

ผู้นำ คือ บุคคลที่มาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง หรือการยกย่องขึ้นมาของกลุ่ม เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและช่วยเหลือให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

กวี วงศ์พุฒ (2535, หน้า 14-15) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำไว้ 5 ประการ คือ

1. ผู้นำ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่ม เปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจของกลุ่มสูง

2. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือสู่จุดหมายที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกลู่นอกทางด้วย

3. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกหรือยกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่มซึ่งเป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางสังคมมิติของบุคคลเป็นฐาน และสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้

4. ผู้นำหมายถึงบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะบางอย่างคือสามารถสอดแทรกอิทธิพลบางประการอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด

5. ผู้นำ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำ

จากแนวคิดผู้ทำการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้นำในทางสังคม “ภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่” ถูกขับเน้นในรัชกาลที่ 6 ผู้หญิงในทัศนะของท่านต้อง “เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติของสตรีไทยตามคติโบราณ คือ มีกิริยามารยาทเรียบร้อย ระมัดระวังรักษาชื่อเสียงเกียรติยศของตน ดูแลกิจการบ้านเรือนไม่ให้บกพร่องเก่งการครัว รู้จักแต่งกายแต่พองามไม่มากเกินไป แต่ในขณะเดียวกันสตรีต้องมีการศึกษาดี รู้หนังสือพอสมควร พัฒนาตนเอง ขวนขวายหาความรู้รอบตัวให้เป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์ ฝึกตนให้รู้จักมีสติปัญญา ไหวพริบดี พัฒนาบุคลิกภาพตนเองให้ว่องไว เป็นตัวของตัวเอง รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่” (กรรภิรมย์ สุวรรณานนท์, 2524; อ้างถึงใน เตชิต เฉยพ่วง, 2553) รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าให้มีการพัฒนาแบบเสื้อสตรีที่ผสมผสานระหว่างไทยและตะวันตกโดยเริ่มจากสตรีในราชสำนัก ส่งเสริมให้ข้าราชบริพารได้นำคู่สมรสของตนออกงานสังสรรค์ซึ่งท่านเปิดเป็นพื้นที่สำหรับให้ข้าราชบริพารได้เรียนรู้มารยาทในการออกงานสังคม ในยุคนี้ ยังมีพระราชกำหนดให้ข้าราชบริพารเริ่มใช้นามสกุลเพื่อความมีอารยะ นับเป็นการเริ่มต้นให้ การสืบเชื้อสายทางฝ่ายชายได้รับการรับรองในระบบกฎหมายอย่างเป็นทางการ ในปี พ.ศ. 2456 ในครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

2.3.4 บทบาท “สตรีไทย” ในยุคปัจจุบัน

สตรีต้องมีบทบาทสร้างสันติภาพโดยสันติวิธี ใช้การประนีประนอม เพื่อนำมาสันติภาพอย่างถาวร (ดร.ฮักจาฮันมูน, 2562) ได้กล่าวไว้ “กิตติ์ธัญญา วาจาดี, 2562” กล่าวว่า “บทบาทของสตรีในยุคปัจจุบันเปลี่ยนไปเป็นอย่างมากในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นบทบาทนอกบ้าน และบทบาทในบ้าน ผู้หญิงสมัยใหม่หลาย ๆ คนจะมีบทบาทหน้าที่การงานนอกบ้านมากกว่า ทำให้หลายๆ คนต้องมีการพัฒนาตัวเองแทบจะทุก ๆ เรื่องเพื่อให้ทันต่อยุคและเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน” โดยเฉพาะบทบาทการเป็นผู้นำในองค์กรที่ดี การบริหารบุคคลในองค์กรโดยเฉพาะการตัดสินใจสิ่งที่สำคัญ ๆ มักเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และการที่จะเสริมให้ผู้หญิงก้าวไปสู่การเป็นผู้นำนั้น ก็ต้องสละในหลาย ๆ สิ่ง” “โดยเฉพาะเวลาที่มีให้กับครอบครัวโดยเฉพาะในสังคมไทยของเรานั้นหลาย ๆ บ้านก็ยังคงเห็นว่าผู้หญิงควรดูแลงานในบ้านเป็นหลักฉะนั้น ความเข้าใจของคนในบ้านจะต้องมาเป็นอันดับ 1 และมองเป้าหมายในทิศทางเดียวกันเสียก่อน ก่อนที่เราจะไปต่อสู้ภายนอก แต่ปัจจุบันนั้น ผู้หญิงต้องทำงานได้แทนจะทุกอย่าง ไม่มีข้อจำกัด แม้กระทั่งต้องไปทำงานนอกสถานที่” “หมดยุคที่ผู้หญิงจะเป็นช้างเท้าหลังไปเสียแล้ว การก้าวสู่ผู้หญิงในยุคดิจิตอล โลกที่มีทั้งโลกภายในบ้าน นอกบ้าน และโลกสังคมออนไลน์ จะต้อง คิดใหม่ ทำใหม่ คอนเซปต์ เวิร์กกิ้งวูแมน เวิคกิ้งมัม แอนด์เวิคกิ้งออนโซเชียล น่าจะเหมาะกับผู้หญิงสมัยนี้ที่ได้รับโอกาสดี ๆ ไม่ว่าจะเป็นบทบาทในบ้าน หรือบทบาทนอกบ้าน (ผู้จัดการออนไลน์, https://mgronline.com/entertainment/ออนไลน์, 2562) บทบาทต่าง ๆ ของผู้หญิงไทยในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ให้ได้เห็นว่าผู้หญิงไทยในทุกวันนี้มีสิทธิและบทบาทในสังคมอย่างมากดังนี้

1) บทบาทด้านเศรษฐกิจ

บทบาทด้านการเมือง สตรีสมัยอยุธยามีบทบาททางการเมืองอยู่ไม่มากก็น้อย ซึ่งพงศาวดารอยุธยาเน้นว่าการเข้าสู่อำนาจของหญิงนำมาซึ่งความเสื่อมเสียและความยุ่งยาก ดังเช่น กรณีท้าวศรีสุดาจันทร์ ในกฎหมายอยุธยา หญิงเป็นสมบัติของชายเสมอ เริ่มจากเป็นสมบัติของบิดาแล้วเป็นสมบัติของสามี และเป็นสมบัติของเจ้าของ (กรณีตกเป็นทาส) นอกจากนี้ ยังมีตำนานว่าสมเด็จพระศรีสุริโยทัย และท้าวสุรนารีเป็นวีรสตรีผู้สร้างวีรกรรมในประวัติศาสตร์หญิงเริ่มมีบทบาททางเศรษฐกิจและสังคมยิ่งขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยหญิงได้เป็นกำนันตลาดหรือนายอากรตลาดในรัชกาลที่ 2 มีผลงานสร้างสรรค์บทกวี และบางคนได้เรียนหนังสือ พระราชบัญญัติเรื่อง “ผัวขายเมีย บิดามารดาขายบุตร พ.ศ. 2410” ห้ามไม่ให้สามีขายภรรยาหากภรรยาไม่ยินยอม หลังจากนั้นก็มีการเรียกร้องสิทธิสตรีขึ้น มีหนังสือพิมพ์สตรีเกิดขึ้นหลายฉบับ สถานภาพของหญิงในสังคมดีขึ้นเป็นลำดับโดยเฉพาะหลังการปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475 รัฐธรรมนูญถาวรฉบับแรกได้ให้สิทธิแก่ชาย และหญิงการเลือกตั้ง หญิงได้รับเลือกเป็นผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นครั้งแรกใน พ.ศ. 2478 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 จำนวนสตรีในประเทศไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติมีมากขึ้น เนื่องจากสตรีในประเทศไทยมีความต้องการได้สัญชาติของคนต่างชาติ พ.ศ. 2525 มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้หญิงเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้ สตรีมีบทบาทในทางเศรษฐกิจค่อนข้างมาก โดยอัตราการมีงานทำของสตรีอยู่ที่ร้อยละ 44.1 ใน พ.ศ. 2547 ทำงานในภาคเกษตรกรรมสูงสุด (ร้อยละ 40.4) ตามมาด้วยภาคบริการและอุตสาหกรรม (ร้อยละ 40.2 และ 19.5 ตามลำดับ) สถิติสตรีเป็นนายจ้าง ลูกจ้าง และประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้างเพิ่มขึ้น และช่วยเศรษฐกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างลดลง สตรีมีการศึกษาระดับอุดมศึกษาสูงกว่าชาย สตรียังมีสถิติทำงานในแวดวงราชการสูงกว่าชายโดยอยู่ที่ร้อยละ 60.1 ในอดีตการจะเป็นเจ้าของกิจการการ เป็นหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ชายเสมอ แต่ปัจจุบันจะเห็นได้ชัดว่า เจ้าของธุรกิจ CEO เป็นผู้หญิงเยอะมากขึ้น รวมถึงสายอาชีพอื่นๆ ที่ในอดีตถูกมองว่าจะต้องเป็นผู้ชายเท่านั้น เพราะทุกวันนี้ผู้หญิงเก่งและฉลาดมากขึ้น และต้องการพึ่งตนมากกว่าจะรอพึ่งคนอื่น Working Women จึงกลายมาเป็นคำเรียกผู้หญิงในยุคปัจจุบันที่ทำงานเก่ง และประสบความสำเร็จด้านบริบทผู้หญิงผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก (ผู้จัดการออนไลน์, ttps://mgronline.com/entertainment/ออนไลน์, 2562)

ปัจจุบันประชากรครึ่งหนึ่งของโลกหรือเทียบเป็น 49.6% คือผู้หญิง ในหลายประเทศจำนวนประชากรผู้หญิงก็มีสัดส่วนที่มากกว่าผู้ชายอย่างชัดเจนจากผลการสำรวจจำนวนประชากรโลกของ World Bank พบว่าในปี 2016 ประชากรโลกมีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของผู้หญิงจะเพิ่มมากขึ้นกว่า ผู้ชายจะมีอายุเฉลี่ยที่สั้นลง และยังมีแนวโน้มอีกว่าจำนวนประชากรผู้หญิงจะเพิ่มขึ้นกว่าผู้ชายในหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วที่สำคัญ จำนวนผู้หญิงเหล่านี้เป็นผู้หญิงทำงาน เป็นแรงงานหลักในสังคม ทำให้ผู้หญิงเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโลกและกำลังเป็นกลุ่มเป้าหมายที่น่าจับตามอง ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจนั้น ไม่ได้มาจากจำนวนประชากรเท่านั้น แต่รวมถึงกำลังซื้อที่สูงขึ้น จากรายงานของ บลูมเบิร์ก พบว่าผู้หญิงเป็นกลุ่มที่มีการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค และมีกำลังซื้อสูงถึง 85% ของ

ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนทั้งหมด เช่น บ้าน รถยนต์ เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าสุขภาพ และอาหาร ตลอดจนบทบาทที่เปลี่ยนไปของผู้หญิงในสมัยนี้ ที่ผู้หญิงทำงาน และมีการสร้างรายได้ให้กับตัวเองได้มากกว่าในอดีต รวมทั้งมีสถานภาพทางการเงินที่มั่นคงขึ้น โดยบอสตัน คอนเซ้าส์ทิ้ง กรุ๊ป พบว่า ในปี 2559 มูลค่าทรัพย์สินทั่วโลกที่มีเจ้าของเป็นผู้หญิงคิดเป็นสัดส่วนกว่า 30% แสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้หญิงที่เติบโต และมีศักยภาพมากขึ้นกว่าแต่ก่อนมากที่น่าสนใจคือ การที่ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในทางเศรษฐกิจ และสามารถพึ่งพาตัวเองในทางการเงินได้มากกว่าแต่ก่อน ไม่เพียงแต่ทำให้อำนาจซื้อของผู้หญิงเพิ่มขึ้น แต่ส่งผลให้ความเชื่อ ค่านิยม รวมถึงพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไปอีกด้วย เช่น ความเป็นอิสระที่มากขึ้น ทั้งในแง่ของพฤติกรรมการใช้เวลาและการใช้จ่าย การวางแผนครอบครัวที่ผู้หญิงเลือกที่จะไม่มีบุตรหรือมีบุตรช้าลง แนวโน้มการวางแผนแต่งงานช้าลง หรือแม้แต่สถิติการหย่าร้างที่เพิ่มมากขึ้น นั่นก่อให้เกิดตลาดใหม่นั่นก็คือ กลุ่มสาวโสด ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดโอกาสในการทำการตลาดของแบรนด์สินค้าและบริการต่างๆ เพื่อจับกลุ่มลูกค้าผู้หญิงโดยเฉพาะ หรือที่เรียกกันว่า She Marketing หรือ She-Conomy กลุ่มผู้บริโภคหญิงจะกลายเป็นตลาดขนาดใหญ่ ที่ทรงอิทธิพลมากขึ้นเรื่อย ๆ และพฤติกรรมการบริโภคของผู้หญิงที่เปลี่ยนแปลงจะทำให้เกิดความต้องการใหม่ ๆ ตามมา มีสินค้าและบริการใหม่จำนวนมากเกิดขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการเหล่านี้ (ผู้จัดการออนไลน์, ttps://mgronline.com/entertainment/ออนไลน์, 2562)

ในประเทศไทยเรามีประชากรรวมทั้งหมด 65.9 ล้านคน เป็นผู้หญิงมากกว่าครึ่ง คือ 33 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นสาวโสดมากกว่า 31% ซึ่งถือว่ามีจำนวนเยอะที่สุดในเอเชีย คาดการณ์ว่า ในอีก 3 ปีข้างหน้า ไทยเราจะมีจำนวนประชากรผู้หญิงมากกว่าผู้ชายถึง 1.5 ล้านคน เห็นได้ชัดว่าในครัวเรือนต่าง ๆ อำนาจทางการเงินส่วนใหญ่จะตกอยู่ที่ผู้หญิง หรือแม้แต่สาวโสดเองก็ตามที่ยุคนี้มีกำลังซื้อมากขึ้น และพร้อมที่จะทำให้ตัวเองมีความสุขที่สุด

นอกจากนี้ ผู้หญิงยุคใหม่ยังมีความมั่นใจในตัวเอง พร้อมที่จะจับจ่าย ซื้อสินค้าที่ทำให้ตัวเองดูดี มีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจับจ่ายบนโลกออนไลน์ที่มีตัวเลขที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกๆปีเมื่อผู้หญิงกลายมาเป็นผู้มีอิทธิพลในการจับจ่ายใช้สอย ทำให้ปัจจุบันธุรกิจต่าง ๆ หันมาให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ หรือสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบโจทย์กลุ่มผู้บริโภคหญิงโดยเฉพาะ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น แพ็คเกจท่องเที่ยว โรงแรม รถเช่า ที่ตอบสนองเทรนด์ผู้หญิงยุคใหม่ที่รักความอิสระ ชอบเดินทางคนเดียว โดยการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวในแบบผู้หญิง โดยใช้เรื่องของความปลอดภัยเป็นจุดขาย นอกจากนี้ ในเรื่องของเทคโนโลยีผู้หญิงให้ความสนใจกับโลกเทคโนโลยีมากขึ้น มีการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการชอปปิงออนไลน์ ทำให้ผู้ให้บริการอย่างเราที่มีแอพพลิเคชั่นช้อปปี้ ก็ต้องทำการบ้านอย่างหนักเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มใหญ่นี้ แต่ยังต้องมีการจัดเวิร์คชอปเพื่อดึงดูดผู้ใช้ผู้หญิงให้มาเป็นผู้ขายสินค้าบนแพลตฟอร์มของเราซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้หญิงได้อีกด้วย

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ผู้หญิงได้กลายเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนโลกทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะในฐานะแรงงานหรือผู้บริโภค ที่จะทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตพร้อมส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงให้มากขึ้นตามไปด้วย (มณีรัตน์ อนุโลมสมบัติ, 2561)

2) บทบาทด้านการเมือง

ด้านการเมืองเป็นด้านที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน ว่าสิทธิและบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงต่างกันอย่างมาก ซึ่งหากมองให้ลึกลงไป การศึกษาเป็นรากฐานของส่วนนี้ เพราะเมื่ออดีตผู้หญิงเองก็ถูกจำกัดโอกาสในการศึกษาในบางสาขาวิชาและการทำงานในบางสาขา เช่น การทำงานด้านการเมือง การปกครองและกฎหมาย แต่ปัจจุบันเราจะได้เห็นว่ามีนักการเมือง เหล่าผู้บริหาร เริ่มให้โอกาสผู้หญิงมีสิทธิ์ มีเสียง มีโอกาสที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็นทางเมืองมากขึ้น และไม่เพียงแต่ผู้ใหญ่เท่านั้น แต่มีนักเรียน นักศึกษาวัยรุ่น เริ่มให้ความสนใจด้านการเมืองมากขึ้นด้วยอีกเช่นกัน ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี (Digitiv 21, 2021)

ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพความรู้ความสามารถและภาวะผู้นำของสตรีเพื่อให้มีบทบาทในทางการเมืองและการบริหารทั้งในระดับสากลระดับชาติและในระดับท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและกว้างขวาง (สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) เห็นได้ว่ารัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของสตรีควรต้องส่งเสริมความเป็นผู้นำโดยสร้างความเด่นชัดในวามสามารถ ความเก่ง ให้มีมุ่งมั่น มีความเพียรพยายามพร้อมที่จะก้าวไปสู่ชัยชนะจนประสบความสำเร็จ มีการตื่นตัวทางการเมืองและกล้าตัดสินใจในการลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกพรรคเพื่อสร้างผลงานที่โดดเด่น สร้างภาพลักษณ์ให้โดดเด่นทางที่ดี ให้มีสง่าราศี อาทิ การขึ้นเวทีปราศรัยการอภิปรายในรัฐสภา การให้ข่าวต่าง ๆ ทาง Social Media เป็นต้น แต่ที่ผ่านมามีเพียงยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นสตรีเพียงคนเดียวที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีการเข้ามาด้วยฐานของพี่ชาย ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนักธุรกิจ ไม่มีประสบการณ์ในการบริหารประเทศ และหลังการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2562 นักการเมืองหญิงบางท่านได้ใช้สื่อ Social Media ในการสร้างภาพ โพสต์ท่าทางการแต่งตัวหน้าผมที่ไม่เหมาะสม เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการให้คุณค่าของสตรียังถูกตีกรอบด้วยเรื่องเพศอยู่โดยไม่ได้ใช้ความสามารถหรือผลงานเป็นที่ประจักษ์ในสภาแต่อย่างใด เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ อย่างประเทศอินเดีย นายกรัฐมนตรีหญิงคนที่สองของโลกคือ นางอินทิรา คานธี เป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรก ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงการเป็นผู้นำในการบริหารประเทศและบริหารจัดการอำนาจ และได้สร้างผลงานอย่างเห็นได้ชัด โดยการนำอินเดียเอาชนะสงครามเหนือปากีสถาน และปลดปล่อย บังกลาเทศได้สำเร็จ (ไทยรัฐออนไลน์, ttps://mgronline.com/entertainment/ออนไลน์, 2563) หรือสหราชอาณาจักร นางมาร์กาเรต แธตเชอร์ ที่เป็นนายก-รัฐมนตรีคนแรกและคนเดียวที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำที่เก่งทั้งงานบริหารและการปกครอง และมีผลงาน ได้แก่ การใช้นโยบายปฏิรูปอย่างเข้มงวดสนับสนุนกิจการเอกชน ส่งเสริมการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและสาธารณูปโภค ลดบทบาทสหภาพแรงงาน ลดภาษีเงินได้ (ไทยรัฐออนไลน์, ttps://mgronline. com/entertainment/ออนไลน์, 2563) ส่วนประเทศเยอรมนี

นางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีหญิง ได้รับการสนับสนุนจากพรรคสหภาพคริสเตียนประชาธิปไตย และสร้างภาพลักษณ์ให้มีสง่าราศี มีบทบาทความเป็นผู้นำ คือ ความเด่นชัดถึงความสามารถในการพลิกฟื้นเศรษฐกิจของประเทศ (ไทยรัฐออนไลน์, 2563) ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมสตรีให้มีความเป็นผู้นำ ด้วยการให้สตรีได้แสดงถึงความเด่นชัดในความสามารถ การเสนอผลงานที่โดดเด่น การจัดตั้งกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกัน และการอบรมความเป็นผู้นำให้แก่สตรีให้มีบทบาททางการเมืองทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา เพื่อให้เป็นผู้นำสตรีเหมือนกับต่างประเทศ

2.1) แนวคิดบทบาทสตรีในทางการเมือง

ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์ และคณะ (2560) ได้สรุปถึงบทบาทสตรีในทางการเมือง ดังนี้

Good (1973) ได้อธิบายความหมายของบทบาทไว้ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ 1) ลักษณะแสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม 2) รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลตามความมุ่งหวังของสังคม และได้ให้คำจำกัดความของบทบาทไว้ 2 ประการ คือ 1) บทบาทที่ได้รับมอบหมายให้แสดง เช่น บทบาทของตัวพระเอก นางเอก เป็นต้น 2) หน้าที่ซึ่งความหมายของหน้าที่ก็คือ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย หรืออีกนัยหนึ่งคือ ตามลักษณะงานที่กำหนดไว้ อนงค์รัตน์ โรจน์สุรัญกิจ (2557) ให้ความหมายบทบาทของสตรีในทางการเมืองว่าเป็นความพยายามที่จะกำหนดทิศทางการคลี่คลายของสังคมจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในโครงสร้างเศรษฐกิจ การเมือง และการแบ่งงานระหว่างเพศ ที่จะเอื้ออำนวยให้กับสมาชิกในสังคม ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายได้รับผลประโยชน์จากการอยู่ร่วมกันในสังคมกันอย่างเท่าเทียมกัน ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ทั้งชายและหญิง ดังนี้ 1) การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ และ 2) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ได้แก่ การตั้งกระทู้ถามการเปิดอภิปรายทั่วไป การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

นอกจากนี้บทบาทสตรีทางการเมืองในฐานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง (ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา, 2561) ได้แก่ 1) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป 2) การรับฟังปัญหาความเดือดร้อนและความคิดเห็นในนโยบายสาธารณะจากสมาชิกและประชาชนในพื้นที่ 3) การเป็นสื่อกลางระหว่างพรรคการเมืองกับสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป ในการนำนโยบายของภาคมาสู่การปฏิบัติรวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในนโยบายของพรรคให้เป็นที่รู้จัก 4) ในการดำเนินกิจการทางการเมืองตามนโยบายของพรรค และ5) บทบาทอื่น ๆ เท่าที่เห็นสมควรและไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายรวมถึงนโยบายและข้อบังคับของพรรค

2.2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสตรีในทางการเมือง

2.2.1 ปัจจัยเกื้อหนุน

ปัจจัยเกื้อหนุนเป็นการอธิบายคุณลักษณะ แรงจูงใจสนับสนุนและแรงบันดาลใจของบทบาทสตรีในทางการเมือง โดยสถาบันพระปกเกล้า (2551) ได้เสนอคุณลักษณะของบทบาท

สตรีในทางการเมือง 6 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) ด้านทุนมนุษย์ 2) ด้านวิสัยทัศน์และลักษณะการทำงาน 3) ด้านภาพลักษณ์และการดำรงตน 4) ด้านประสบการณ์และผลงาน 5) การยอมรับจากชุมชนและสังคม และ 6) ด้านการมีเครือข่ายทางสังคม

ปัจจัยแรงจูงใจสนับสนุน มีดังนี้ 1) ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเมือง 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล ปัจจัยด้านลักษณะการเป็นผู้นำ และปัจจัยด้านสังคม 3) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัวและปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม 4) ปัจจัยด้านการศึกษา และปัจจัยด้านความเชื่อในสถานภาพของบทบาทสตรี 5) ปัจจัยด้านกฎหมายและกฎระเบียบ 6) แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ 7) แรงจูงใจจากการมีผลงาน 8) แรงจูงใจที่เกิดจากกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ นอกจากนี้สตรีมีบทบาทในทางการเมือง คือ ต้องสร้างภาพลักษณ์และมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี (ขวัญตา เบ็ญจะขันธ์, 2558, อัจฉราพรรณ สิ่วไธสง, 2562) บทบาทสตรีที่จำเป็นต้องมีก็คือแรงบันดาลใจ (Inspiration) หมายถึงความปรารถนาพิเศษซึ่งอยู่เหนือกว่าความปรารถนาพื้นฐานโดยทั่วไป จนก่อให้เกิดเจตจำนงอันแน่วแน่ว่าจะคิดหรือการทำบางสิ่งบางอย่างขึ้นมา เพราะต้องใช้ศักยภาพและความพยายามอย่างมากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จ (เอส.เอส.อนาคามี, 2555)

องค์ประกอบแรงบันดาลใจ ดุษฎี โยเหลาและคณะ (2556) ได้แก่

1) แรงบันดาลใจจากเป้าหมาย คือการตั้งเป้าหมายของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับความสามารถของตนหรือไม่ จะเป็นแรงบันดาลใจให้แต่ละบุคคลปฏิบัติและพยายามบรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้จนได้ซึ่งระดับ การปฏิบัติและความพยายามจะขึ้นอยู่กับระดับความสามารถและระดับเป้าหมายที่ตั้งไว้

2) แรงบันดาลใจจากต้นแบบ เป็นแรงบันดาลใจที่เกิดจากบุคคลที่แต่ละบุคคลชื่นชอบและชื่นชม ซึ่งเป็นได้ทั้งบุคคลที่รู้จักและบุคคลที่ไม่รู้จัก แรงบันดาลใจในลักษณะนี้จะเกิดจากการรับรู้ข่าวสาร การเข้าไปมีส่วนร่วมการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใด ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม จนเกิดความรัก ความศรัทธา ความเชื่อถือความประทับใจ และพัฒนาความรู้สึกที่ต้องการยึดถือไว้เป็นแบบอย่าง

3) แรงบันดาลใจจากแรงกระตุนเป็นแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันจากเหตุการณ์ สถานการณ์ช่วงจังหวะเวลาเงื่อนไขต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้ตั้งใจหรือเตรียมการเอาไว้ล่วงหน้า การใช้แรงบันดาลใจในลักษณะนี้อาจนำไปใช้ในการตัดสินใจ การเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจมีความสำคัญต่อวิถีชีวิต การสร้างแรงบันดาลใจ สุภาดา วิจักรชัยวงค์ (2562) ได้นำหลักอิทธิบาท 4 มาสร้างแรงบันดาลใจ ประกอบไปด้วย 1) ฉันทะความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2) วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น 3) จิตตะ การเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น 4) วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น หลักอิทธิบาท 4 นี้ ถือเป็นบันไดในแต่ละขั้นที่นำพาสตรีไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.2.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่มีต่อบทบาทสตรีในทางการเมือง ประกอบไปด้วย 1) ปัญหาด้านสรีระของร่างกายผู้หญิง 2) ปัญหาภาระครอบครัว 3) ปัญหาคู่แข่งทางการเมือง 4) ปัญหา

ด้านภาวะผู้นำ 5) ปัญหาด้านค่านิยม วัฒนธรรม และสังคม (อัจฉราพรรณ สิ่วไธสง, 2562) นอกจากนี้จุดอ่อนของสตรีในทางการเมือง คือ ขาดพลังอำนาจ ไม่เด็ดขาดและมีความอ่อนโยนนุ่มนวลมากเกินไป (ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์, 2560)

ปัจจัยที่เกื้อหนุนและอุปสรรคที่มีต่อบทบาทสตรีในทางการเมืองที่เป็นประเด็นสำคัญที่จะนำไปวิเคราะห์คือ วัฒนธรรมทางการเมือง กฎหมายและกฎระเบียบ รวมทั้งลักษณะบทบาทสตรีในทางการเมือง ได้แก่ ความเป็นผู้นำ และแรงบันดาลใจ

2.2.3 ส่งเสริมและผลักดันให้ผู้หญิงเข้าสู่การเป็นนักการเมือง

1) การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมือง เช่น การยอมรับในความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิง การปรับเปลี่ยนค่านิยมความเชื่อและการยอมรับ

2) การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง โดยการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น เช่น การกำหนดให้มีสัดส่วนของผู้หญิงในสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสภาพบังคับใช้ได้จริง เป็นต้นทั้งนี้เพื่อให้มีจำนวนนักการเมืองผู้หญิงเพิ่มมากขึ้น

ในขณะที่ข้อมูลสถิติที่น่าสนใจคือ ผู้หญิงไทยมีบทบาทในทางธุรกิจและองค์กรธุรกิจในฐานะผู้บริหารจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะที่สถิติของผู้หญิงในรัฐสภากลับมีจำนวนลดลง พื้นที่ทางธุรกิจและพื้นที่ทางการเมืองมีข้อจำกัดและเงื่อนไขที่แตกต่างกันข้อมูลจาก Techsauce ชี้ให้เห็นว่ากว่าร้อยละ 37 ของผู้หญิงในประเทศไทย อยู่ในตำแหน่งผู้นำในโลกธุรกิจ เปรียบเทียบกับทั่วโลกที่โดยเฉลี่ยมีเพียงร้อยละ 24 เท่านั้น โดยร้อยละ 40 ของผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้หญิง และร้อยละ 34 ของเจ้าหน้าที่สตรีได้ขึ้นมาอยู่แนวหน้าในแวดวงการเงิน (Techsauce, 2562) จุรี วิจิตรวาทการ มองว่าเหตุผลสำคัญที่สัดส่วนของผู้หญิงที่บทบาทในภาคธุรกิจกับภาคการเมืองต่างกัน เพราะ “ในด้านการเมืองกลับไม่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากมีเรื่องของโครงสร้างพรรคการเมือง จะเห็นได้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ทางการเมืองในอดีตเป็นที่ของผู้ชายมาแต่ไหนแต่ไร ต่างจากโลกธุรกิจที่ผู้หญิงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ตั้งแต่เริ่มต้น” (Techsauce, 2562)

3) บทบาทด้านสังคม

ปัจจุบันมีกฎหมายให้ผู้หญิงลาคลอดบุตร จากเดิม 90 วันเป็น 98 วัน และการลาเพื่อคลอดบุตร ซึ่งหมายความรวมถึงการลาเพื่อไปตรวจครรภ์ก่อนคลอดด้วย เป็นสิ่งเรื่องน่ายินดีที่ผู้หญิงจะมีสิทธิ์ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย (February 21, 2021)

ความเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคมพบว่า สตรีเข้าไปมีบทบาทในการป้องกันยาเสพติดคอยสอดส่องดูแลเรื่องยาเสพติดของเยาวชนในชุมชน สมาชิกในครอบครัวไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สตรีช่วยทำโครงการต่างๆของชุมชน เช่น สตรีช่วยกันดูแลเรื่องภูมิปัญญาของท้องถิ่น โครงการรวมพลคนรักแม่ โครงการวันสตรีสากล สตรีมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนในการฝึกอบรมด้านอาชีพแก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) ที่กล่าว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาไว้ว่า เป็นกระบวนการในการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตาม

โครงการที่ได้ตกลงกันไว้ โดยมีการแบ่งปันผลประโยชน์จากโครงการ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบประเมินผลโครงการด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระ แกล้วกล้า (2548) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหายาเสพติดเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างผู้ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนในระยะเวลาไม่นานนักเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมี โอกาสมากขึ้นในการเข้ามาติดต่อสอบถามกับชาวบ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ผู้นำหมู่บ้านควรแสดงบทบาทสำคัญในการเรียกประชุมให้ถี่ขึ้น เพื่อกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และเจ้าหน้าที่รัฐต้องให้ข้อมูลที่เป็นจริง ทันสมัยและเข้าใจง่ายให้กับประชาชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาแว มะแส (2554)

4) บทบาทด้านวัฒนธรรม

ผู้หญิงในยุคนี้ มีความกล้าที่จะแต่งตัว แต่งหน้ารวมไปถึงการทำผมมากขึ้น เพื่อแสดงออกถึงความชอบ รสนิยมส่วนตัว นอกจากจะเพื่อบ่งบอกความเป็นตัวเองแล้ว ยังช่วยเสริมความมั่นใจให้กับตัวเองในการออกไปใช้ชีวิตอีกด้วย

ดังนั้น เมื่อสังคมเปลี่ยนไป บทบาทและสิทธิสตรีก็เปลี่ยนแปลงตาม ผู้หญิงไทยรวมไปถึงผู้หญิงทั่วโลก มีความเก่ง กล้า และมั่นใจ อย่างชัดเจน Shutterstock เพื่อให้สังคมได้มองเห็นถึงความสามารถของผู้หญิง รวมไปถึงสิทธิต่าง ๆ ที่ผู้หญิงทุกคนควรได้รับ (February 21, 2021)

ความเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคมด้านวัฒนธรรม พบว่า สตรีผู้นำได้เข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาโดยเข้าไปเป็นผู้นำในกิจกรรมของชุมชน เพื่อรักษาศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้คงอยู่สืบทอดต่อไป เช่น การทำบุญตักบาตร กิจกรรมวันเข้าพรรษากลุ่มสตรีร่วมกับชาวบ้านช่วยกันหล่อเทียนพรรษาเพื่อถวายวัด การสรงน้ำพระ การรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์ซึ่งสอดคล้องกับจักรีศรี จารุเมธีญาณ (2556) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนถือว่าเป็นบุคคลที่ มีความรู้ความสามารถที่จะระดมพลและทรัพยากรในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการบริหาร การพัฒนาหรือร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้การพัฒนานั้นไปสู่จุดมุ่งหมายได้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ ชยาภรณ์ จตุรพรก ประสิทธิ และคณะ ที่พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรี อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ลำดับที่ 1 คือ ผู้นบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมท้องถิ่น และลำดับที่ 3 คือ ผู้นำสตรีสามารถ ประสานงานกับภาคราชการ เอกชน ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ และข้อค้นพบจากการศึกษาในเชิงคุณภาพนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้นำสตรีเป็นผู้นำที่สามารถเข้าถึงชาวบ้านได้ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคนในชุมชนมากกว่า ผู้นำที่เป็นเพศชาย อาจเป็นเพราะสตรีเพศมีอารมณ์ ความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน และยืดหยุ่น ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย (อุษณีย์ สุวรรณ์, 2558)

การเมืองหญิงทั้งในอดีตและปัจจุบัน มองว่าผู้หญิงสามารถเข้าสู่การเมืองได้โดย

1. การเข้าสู่การเมืองด้วยตนเอง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะคุณสมบัติและความโดดเด่นในวิธีคิด และการปฏิบัติ

2. การเข้าสู่การเมืองด้วยการรับมรดกทางการเมือง ซึ่งหมายถึงการสืบทอดตำแหน่งทางการเมืองแทน บิดา - มารดา – สามี – พี่ – น้อง

3. การเข้าสู่การเมืองด้วยการเป็น “ตัวแทน” ทั้งนี้เนื่องจากนักการเมืองเดิมซึ่งอาจมีความสัมพันธ์กันไม่สามารถเข้าสู่การเมืองได้จึงจัดให้มี ตัวแทน ทางการเมืองทำหน้าที่และรักษาพื้นที่ทางการเมืองแทนตน

4.1 แนวทางส่งเสริมและผลักดันให้ผู้หญิงเข้าสู่การเป็นนักการเมือง

1) การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมือง เช่น การยอมรับในความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิง การปรับเปลี่ยนค่านิยมความเชื่อและการยอมรับ

2) การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง โดยการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกท้องถิ่น เช่น การกำหนดให้มีสัดส่วนผู้หญิงในสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการบังคับที่ใช้ได้จริง ทั้งนี้เพื่อให้มีจำนวนนักการเมืองผู้หญิงเพิ่มมากขึ้น

3) สถาบันการศึกษาและสถาบันวิชาการต่าง ๆ ควรมีการกำหนดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับบทบาทหญิงชายในสถาบันอุดมศึกษา และในสถาบันวิชาการในกรณีที่มีกรรจัดการฝึกอบรมให้มีความรู้ให้ผนวกเรื่องบทบาทหญิงชายในหลักสูตร หรือเนื้อหาวิชา และทำหน้าที่เสริมสร้างความรู้ และโอกาสการเข้าสู่การเมืองของผู้หญิงในระดับชุมชน หรือ ผู้นำการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อให้ผู้หญิงกลุ่มนี้มีความมั่นใจในตัดสินใจเข้าสู่การเป็น “นักการเมือง”

4) ส่วนราชการ และภาคเอกชน ความนำแนวความคิดเรื่องมติชายหญิงเข้าสู่กระบวนการทำงานในกระทรวง ทบวง กรม และองค์กรต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิด และมุมมองต่อประเด็นมิติหญิงเพื่อให้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นการยอมรับต่อผู้หญิง

5) สถาบันทางการเมือง อาทิ พรรคการเมือง รัฐสภา สื่อมวลชนองค์กรอิสระต่าง ๆ ควรสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมโดยเฉพาะผู้หญิง เพราะการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาในระบบการเมืองและสถาบันทางการเมือง จะทำให้ผู้หญิงตัดสินใจเข้าสู่การเมืองมากขึ้น

6) ส่งเสริมผู้หญิงให้มีบทบาทในกลุ่ม องค์กร และการเมืองภาคพลเมือง เพื่อให้เกิดการยอมรับในสังคม และเป็นการเสริมสร้างประสบการผู้หญิงก่อนเข้าสู่การเมืองในระบบ

7) สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจใน

ความเป็น “ผู้หญิง” และนำเสนอความสำเร็จต่าง ๆ ของผู้หญิงเพื่อให้สาธารณชน และสังคมเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และยอมรับในความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง

ความเป็นหญิง (femininity) คือ คุณสมบัติ พฤติกรรมและบทบาทที่เกี่ยวข้องกับเด็กผู้หญิงและผู้หญิง ความเป็นหญิงส่วนหนึ่งสังคมเป็นผู้กำหนดและอีกส่วนจากลักษณะทางชีววิทยาแตกต่างจากนิยามของเพศหญิง ที่ทั้งเพศชายและเพศหญิงสามารถแสดงออกถึงความเป็นหญิงได้ (สารานุกรมเสรี, 2563)

สรุปได้ว่า ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นหญิงได้แก่ ความอ่อนโยน เห็นใจผู้อื่น และความอ่อนไหวแม้ว่าลักษณะความเป็นหญิงจะขึ้นอยู่กับสถานที่และสิ่งแวดล้อมและได้รับอิทธิพลจากทั้งสังคมและวัฒนธรรม ในประเทศที่ไม่ได้พูดภาษาอังกฤษ บางแนวคิดหรือสิ่งของก็ถูกมองว่าดูมีความเป็นหญิงหรือความเป็นชาย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กมลชนก สัจจาวัฒนา และ ฉัตรวรัญ องคสิงห์ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จ บทบาทหน้าที่และแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมของผู้นำสตรีที่เป็นอุปสรรคและปัจจัยเสริมในการพัฒนาท้องถิ่นงานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องนี้เก็บข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้นำสตรีผลการศึกษาวิจัย พบว่า ผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมเพิ่มขึ้น มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม มีการจัดตั้งกองทุนการเงินเพื่อพัฒนาคุณภาพสตรีคุณลักษณะของผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จจากกรณีศึกษาครั้งนี้คือ มีความสุขุมรอบคอบ ละเอียดอ่อน มีคุณธรรมจริยธรรม ใช้เหตุและผล กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ดำเนินงานโปร่งใส เคารพคุณค่าความเป็นมนุษย์และมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน บทบาทหน้าที่ของผู้นำสตรีคือปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เสริมสร้างอาชีพและรายได้ให้ชุมชน เป็นผู้นำขับเคลื่อนด้านสุขภาพและเป็นผู้ประสานเครือข่ายเพื่อการพัฒนาชุมชน ด้านพฤติกรรมของผู้นำสตรีพบวาความแตกต่างในรูปลักษณ์ อารมณ์ สังคม สติปัญญาและพฤติกรรม ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีการเรียนรู้ การพัฒนาตนที่แตกต่างกันโดยแสดงพฤติกรรมออกมาทั้งด้านบวกและด้านลบ ในฐานะที่เป็นผู้นำสตรีจึงต้องทำความเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเกิดการยอมรับนับถือ สร้างความศรัทธาในความสามารถของผู้นำ

วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมือง มุ่งศึกษาและวิเคราะห์บทบาทสตรีในทางการเมือง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสตรีในทางการเมือง และวิเคราะห์การส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมืองของไทยโดยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมืองของไทยให้มีความเหมาะสม ผลการวิเคราะห์พบว่าบทบาทสตรีในทางการเมืองของไทยมีข้อจำกัดในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีความเชื่อที่ว่าไม่มีความเสมอภาคทางเพศ และข้อจำกัดทางกฎหมาย กฎหมายพรรคการเมืองไม่มีบทบัญญัติรองรับถึงการมีบทบาททางการเมืองของสตรี รวมทั้งลักษณะบทบาทสตรีในทางการเมืองมีปัญหาความเป็นผู้นำและการขาดแรงบันดาลใจ เมื่อเทียบกับต่างประเทศ ประเด็นที่ควรส่งเสริมบทบาทสตรีใน ทาง

การเมืองของไทย ได้แก่ การยอมรับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสมอภาค ทางเพศ และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมกฎหมายโควตาสำหรับเพศหญิงในทางการเมือง และมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับบทบาทสตรีในกฎหมายพรรคการเมือง รวมทั้งส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำ และสร้างแรงบันดาลใจจากเป้าหมาย ผู้นำสตรีที่เป็นต้นแบบ และแรงกระตุ้น เพื่อให้สตรีไทยมีการยอมรับจากสังคม มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ตลอดจนให้สตรีเข้ามามีบทบาทการเป็นผู้นำสตรีในทางการเมืองมากขึ้นให้ทัดเทียมกับต่างประเทศ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ผู้นำสตรีทางการเมืองมีบทบาทหน้าที่พัฒนาและรับผิดชอบ ซึ่งประกอบไปด้วย การตัดสินใจมีความสุขุมรอบคอบ ละเอียดอ่อน มีคุณธรรมจริยธรรม ใช้เหตุและผล กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ดำเนินงานโปร่งใส เคารพคุณค่าความเป็นมนุษย์และมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาต่อประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและประชาชน

ชัยณรงค์ฤทธิ์ วาปีสิน (2563) ได้ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีให้มากขึ้น ของเทศบาลตำบลท่าพระ: กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองโข่ย ตำบลท่าพระ อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเงื่อนไขด้านสังคมทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมีน้อย และเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีให้มากขึ้น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล 25 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่าเงื่อนไขด้านสังคมเพราะค่านิยมสังคมไทยชายเป็นใหญ่ ชายเป็นผู้นำสตรีเป็นผู้ตาม สตรีไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวไม่สามารถทนต่อแรงเสียดทาน ต่อต้านของชุมชน สตรีทำงานหนัก ทั้งงาน ประจำงานบ้าน แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีให้มากขึ้น สตรีควรพัฒนาตนเอง มีการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต สตรีที่มีผลงานดีเด่น มีประสบการณ์ทางการเมือง ควรถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่สตรีคนอื่น ครอบครัวควรให้การสนับสนุน ควรใช้ระบบสัดส่วนให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ

บุญวดี มนตรีกุล ณ อยุธยา (2559) ได้ทำการศึกษา บทบาทของผู้หญิงในสังคมไทยที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบหลายอย่าง ต้องทำงานทั้งในและนอกบ้าน และยังมีความคาดหวังจากสังคมว่าจะต้องทำงานได้เป็นอย่างดีทั้งสองงาน ทั้งนี้บทบาทหน้าที่ตลอดจนการประเมินค่าล้วนมีที่มาจากวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสอนในเรื่องของจริยธรรม ที่เป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดระเบียบสังคมโดยการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนในการถ่ายทอดวิธีคิดต่าง ๆ เหล่านั้น ในสังคมไทยจะเห็นได้จากวรรณกรรมไทยที่สะท้อนภาพในอดีตให้เห็นบทบาทและความคาดหวังจากสังคมที่ต้องการจากผู้หญิง ในขณะที่ปัจจุบันนี้ มีข่าวปรากฏให้เห็นถึงความไม่ยุติธรรมดังกล่าว แม้ผู้หญิงจะมีการทำงานในชุมชนมาเป็นระยะเวลายาวนานแล้ว แต่จากการสัมภาษณ์ยังพบว่ายังมีความคาดหวังบางอย่างที่สังคมคาดหวังจากหญิงไทย ดังนั้น การสร้างความยุติธรรมดังกล่าวจึงไม่อาจเกิดขึ้นได้จากกระบวนการทางกฎหมายเท่านั้น แต่ยังต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดผ่านทางการอบรมเลี้ยงดูให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้คนในสังคมมีความเข้าใจในความยุติธรรมอย่างแท้จริง

ธัญญธร บุญอภัย (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง สตรีในการพัฒนาสังคม ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม

1) ด้านสังคม ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่

1.1) การมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือสังคม

1.2) การมีความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน

1.3) การมีอำนาจต่อรองโดยการจัดตั้งกลุ่มเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2) ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

2.1) การบริหาร จัดการเศรษฐกิจของครอบครัวทั้งรายรับรายจ่าย

2.2) การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ

2.3) ความสามารถในการเจรจาต่อรองด้านธุรกิจเพื่อสร้างความเป็นธรรมด้านเศรษฐกิจของชุมชน

3) ด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย

3.1) ด้านคุณลักษณะที่เอื้อต่อความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม

3.2) การประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดีและส่งเสริมศีลธรรมแก่ครอบครัวและชุมชน

3.3) การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

4) ด้านการเมืองและการปกครอง ประกอบด้วย

4.1) การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น

4.2) การมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองทำให้ สังคมยอมรับบทบาทสตรีมากขึ้น

4.3) การมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นเพื่อสร้างความตระหนักถึงสิทธิ บทบาทหน้าที่พลเมืองที่ดีของสังคม

5) ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

5.1) การเป็นผู้นำการพัฒนาและส่งเสริมโครงการต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

5.2) การรณรงค์ให้ชุมชนและสังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากร

5.3) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน 3. แนวโน้มบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม “ตามกรอบ 5 ส” ประกอบด้วย ส. 1: เสริมสร้างพลังจิตอาสา เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งสู่ชุมชน ประกอบด้วย ด้านจิตอาสา ด้านการศึกษา การได้รับการยอมรับ ในความสามารถ ส. 2: เสริมสร้างพลังสตรี นวัตวิถีสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

การบริหารจัดการเศรษฐกิจของ ครอบครัว ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการเจรจาต่อรองในด้านธุรกิจของชุมชน ส. 3: เสริมสร้างเอกลักษณ์ความ เป็นไทยรวมจิตใจ สืบสานภูมิปัญญาสู่สากล ประกอบด้วย เป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์วัฒนธรรม บทบาทในการ ถ่ายทอด จริยธรรม ศีลธรรม คุณธรรม บทบาทในการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ส. 4: เสริมสร้างความ สมานฉันท์เพื่อสร้างสรรค์ความปรองดอง ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้และเรียนรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้นเพื่อพัฒนา ตนเอง บทบาทการเป็นผู้นำด้านสิทธิมนุษย์ชน การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน ส. 5: เสริมสร้างความ ตระหนัก รักษ์ทรัพยากรตามวิถีพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การศึกษาเรียนรู้และเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อม การเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเป็นผู้นำในการรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

พระมหาณัฏฐานันท์ อนาลโย (กุลจรัสโภคิน) (2561) ได้ศึกษา บทบาทสตรีในการพัฒนาสังคมตามหลักพหุศาสนา ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทสตรีในการพัฒนาสังคมตามหลักพหุศาสนา (ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม) ผลการวิจัยพบว่า ทุกศาสนาได้เปิดให้สตรีมีบทบาทในกิจกรรมในแต่ละศาสนาเป็น อย่างมากและเปิดเผย อาทิเช่น ศาสนาพุทธได้ให้สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค กับสตรีมากที่สุด โดยมอบบทบาทสตรีในบางเรื่องเท่าเทียมกับผู้ชาย เช่น เป็นกรรมการ เป็นมัคนายก สัปเหร่อหญิง ไวยาวัจกร เป็นต้น นอกเนื่องจากการเป็นผู้นำในการทำบุญ การจัดงานต่าง ๆ ในวัด เป็นหัวเลี้ยวหัว แรงในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของทางวัด ส่วนศาสนาคริสต์ จะให้ความสำคัญกับสตรีเพียงการเป็น ครอบครัวรักกันดังพี่น้อง ดังนั้น การแสดงบทบาทของสตรีจึงเป็นลักษณะของการแสดงความคิดเห็น ในระดับครอบครัว และศาสนาอิสลาม มีความอิสระเช่นเดียวกับศาสนาพุทธ เพียงแต่ว่าไม่สามารถเป็นผู้นำทางศาสนาได้เท่านั้น

2. พหุศาสนามีการส่งเสริมบทบาทสตรี ผลการวิจัยได้พบว่าพหุศาสนาเปิดช่องให้มีการส่งเสริมสตรีให้มีบทบาทในสังคมปัจจุบันมากขึ้น เช่น 1) การสร้างภาวะผู้นำสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยให้สตรีมีการแสดงความเป็นภาวะผู้นำการจัดโครงการช่วยเหลือผู้ค้อยโอกาส โดยใช้วิธีการผสมผสานระหว่างเพศชายและเพศหญิง เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการมองกิจกรรมที่ปฏิบัติ มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้าร่วมในกิจกรรมทำให้การทำงานภายในกลุ่มมีความคล่องตัวเป็นอย่างมาก 2) มีการสร้างบทบาทสตรีในการตรวจสอบความถูกต้อง โดยทุกฝ่ายจะเห็นถึงความละเอียดอ่อน ความรอบครอบของเพศสตรี จึงได้มอบหมายหน้าที่ในเรื่องที่ต้องใช้ความรอบครอบและการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม 3) การสร้างบทบาทเกี่ยวกับการแสดงออกของผู้นำการแสดงความคิดเห็นในด้านกิจกรรมอาทิทางด้านการเงินของชุมชน และการพัฒนาทรัพยากรที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ออกไปตามความเหมาะสมของสภาพภูมิประเทศ 4) การสร้างผู้นำสตรีที่สามารถเข้าร่วมการบริหารในทุกด้าน ซึ่งในแต่ละชุมชนมีการจัดการอะไรก็ตาม จะเปิดให้สตรีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารด้วยทุกคณะ

3. วิเคราะห์บทบาทสตรีต่อการพัฒนาสังคมตามพหุศาสนามี ผลการวิจัยพบว่า สตรี เป็นด่านแรกที่สามารถพัฒนาสังคมได้เพราะใกล้ชิดกับครอบครัว ความพร้อมของสตรีก่อนที่สตรีจะ ออกไปสู่สังคมในปัจจุบัน ตามพหุศาสนาสิ่งแรก ๆ ที่ทำได้ก็คือ 1) จะเป็นเรื่องของการให้การ สนับสนุนในเรื่องของการศึกษา 2) เป็นเรื่องของสุขภาพอนามัยของสตรี 3) เป็นเรื่องของการ ประกอบอาชีพและรายได้ 4) ด้านการเมืองการปกครอง 5) การสร้างพลังและเครือข่ายสตรี เป็นต้น จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า บทบาทสตรีในการพัฒนาสังคม ตามหลักพหุศาสนาจะเน้นในเรื่องของการ เป็นผู้นำซึ่งสตรีสามารถทำได้ดีในทุกด้าน ในปัจจุบัน ได้เปิดให้สตรีมีบทบาทได้มากขึ้น เพียงแต่มีข้อกำหนดตามหลักศาสนาเท่านั้นที่ถูกบัญญัติเป็นข้อห้ามเท่านั้น สตรีมีการพัฒนาศักยภาพและความ พร้อมในทุก ๆ ด้าน และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ไปพัฒนาสังคม ปัญหาที่ควร สนับสนุน ควรให้สตรีได้มีโอกาสแสดงบทบาทของตนเอง เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชนก่อน และเริ่มในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้อื่นให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับบุรุษในสังคม และไม่จำเป็นที่สตรีจะต้องเป็นช้างเท้าหลังต่อไปอีกแล้ว

ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์ (2561) ได้ศึกษา บทบาทผู้หญิงในการสร้างความเสมอภาคทางการเมืองและงานอาสาสมัครพัฒนาสังคม บทบาทของผู้หญิงในสังคมไทย จำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจในบริบททางการเมืองและสังคมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระบบความเชื่อและวัฒนธรรมไทยซึ่งมีผลต่อการจัดโครงสร้างอำนาจระหว่างเพศชายกับเพศหญิง และมีต่อความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายในพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ผู้หญิงเผชิญอุปสรรคและข้อจำกัดทางสังคมวัฒนธรรม ผู้หญิงถูกกำหนดให้เป็นผู้รับความช่วยเหลือและมีหน้าที่เฉพาะตามเพศสรีระหรือร่างกายที่ปรากฏในหลายทศวรรษที่ผ่านมามีการถกเถียงเกี่ยวกับกับอำนาจ โอกาส และฐานะทางสังคมของผู้หญิง จุดเปลี่ยนสำคัญเรื่องความเสมอภาคทางเพศปรากฏให้เห็นในแนวทางการส่งเสริมการกระจายอำนาจที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2540 โดยเฉพาะในเรื่องของสิทธิและความเป็นธรรมที่ควรอยู่เหนือข้อจำกัดทางเพศ

ข้อมูลและสถิติได้แสดงให้เห็นจำนวนผู้หญิงที่เข้ามามีบทบาทในการเป็นอาสาสมัครทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคประชาชน รวมทั้งจำนวนของผู้หญิงที่ได้รับเลือกตั้งเพื่อทำหน้าที่ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นถึงแม้จะมีมากขึ้นแต่ก็เติบโตไปอย่างเชื่องช้า ความพยายามของรัฐในการกระจายอำนาจทางการเมืองในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมา ยังไม่สามารถกระจายอำนาจที่ก้าวข้ามอุปสรรคของความเชื่อ และวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับสถานะทางเพศที่แตกต่างกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชายได้ ประเทศไทยยังต้องผลักดันความคิดและปรับเปลี่ยนทัศนคติสังคม เรื่องการยอมรับความไม่เหมือนกันที่เท่าเทียมและเสมอภาคกัน การยอมรับและส่งเสริมผลักดันผู้หญิงให้เป็นกลไกในการพัฒนาสังคมและการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

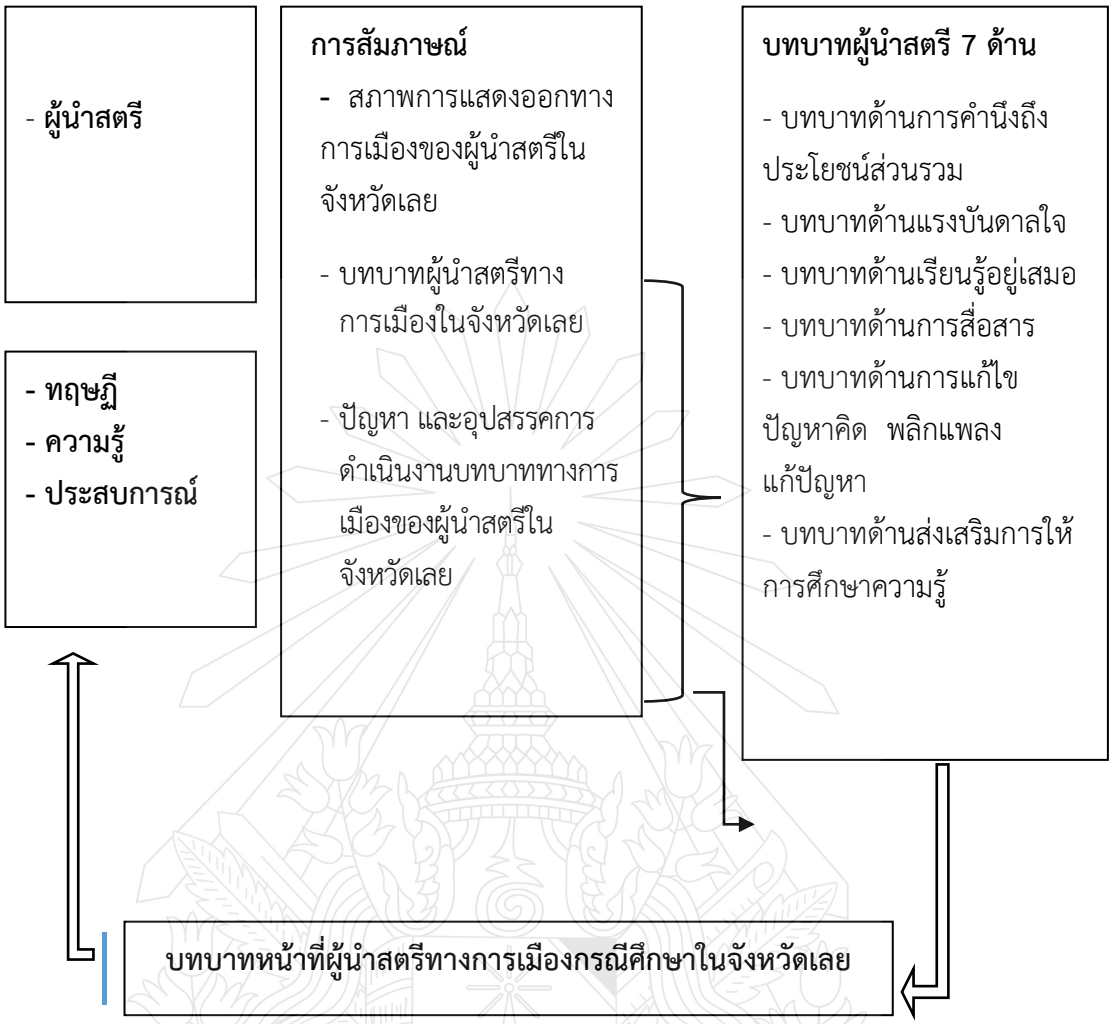
อัญธิษฐา อักษรศรี และวันชัย แสงสุวรรณ (2564) ได้ศึกษา บทบาทของสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้ศึกษาบทบาทของสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 พบว่า บทบาทของสตรีในยุคปัจจุบันเปลี่ยนไปเป็นอย่างมากในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นบทบาทนอกบ้าน และบทบาทในบ้าน

ผู้หญิงสมัยใหม่หลาย ๆ คนจะมีบทบาทหน้าที่การงานนอกบ้านมากกว่า ทำให้หลาย ๆ คนต้องมีการพัฒนาตัวเองแทบจะทุก ๆ เรื่องเพื่อให้ทันต่อยุคและเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะบทบาทการเป็นผู้นำในองค์กรที่ดี ผู้หญิงคนหนึ่งในนั้นที่ได้โอกาสเป็นสิ่งที่ท้าทายเป็นอย่างมาก เพราะการทำงาน ร่วมกับคนหรือ การบริหารบุคคลในองค์กรโดยเฉพาะการตัดสินใจสิ่งที่สำคัญ ๆ บทบาทของสตรีในประเทศไทยนั้นได้เพิ่มขึ้นกว่าในอดีตอย่างมากและพบว่า ผู้หญิงได้รับการยอมรับในสังคมมากขึ้น รัฐบาลได้มีกรอบทิศทางของยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งได้กำหนดกรอบความคิดไว้ 5 แนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ความจำเป็นในการดำเนินการเพื่อสร้างสังคมที่เท่าเทียมกัน และเผชิญกับประเด็นท้าทายต่าง ๆ ยุทธศาสตร์ 5 แนว คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมในประเด็นความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมพลัง เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตแก่สตรีทุกกลุ่มและทุกระดับยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาเงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสตรีที่มีประสิทธิผลและเสมอภาคยุทธศาสตร์ที่ 4 กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง ขจัดปัจจัยเสี่ยงป้องกันคุ้มครองช่วยเหลือและเยียวยายุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งของกลไก และกระบวนการพัฒนาสตรีดังนั้นกระบวนการทำการเพื่อให้สตรีมีบทบาททางสังคมในยุคปัจจุบันทำให้สตรีต้องแข็งขันกับการดำเนินชีวิตมากขึ้น

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สตรีมีบทบาทที่หลากหลายทางสังคม และล้วนเป็นกำลังสำคัญทั้งหลังบ้านและหน้าบ้าน และพัฒนามาจนยุคสมัยเทคโนโลยี ผู้หญิงยังมีบทบาทที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญอีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปพัฒนาเป็นกรอบแนวคิด และประกอบการอภิปรายผลต่อไป

2.5 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทหน้าที่ผู้นำสตรีทางการเมืองกรณีศึกษาในจังหวัดเลย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ เพื่อวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ผู้นำสตรีทางการเมืองกรณีศึกษาในจังหวัดเลย และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในจังหวัดเลย ตามที่จะกำหนดไว้ในขอบเขตกรณีการศึกษาของจังหวัดเลย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ ประชากร และกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้นำสตรีจำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จะมีหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมทั้งในด้านการใช้ระเบียบวิธีวิจัย และด้านทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล กล่าวคือในด้านระเบียบวิธีวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และแนวคำถามประกอบการเก็บข้อมูลแต่ละประเภทแล้ว ผู้วิจัยได้เตรียมอุปกรณ์การวิจัย เช่น เครื่องบันทึกเสียง แบตเตอรี่ กล้องถ่ายรูป สมุดโน้ต ปากกา รวมทั้งของที่ระลึกสำหรับผู้ให้ข้อมูลหลัก และของใช้อื่นที่จำเป็น เพื่อให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ที่ศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ราบรื่น และได้ผลสมบูรณ์ที่สุด เครื่องมือที่ใช้แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
2. แบบศึกษาชีวประวัติ

3.1 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือเชิงคุณภาพ ดังนี้

3.1.1 วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงคุณภาพ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยจัดทำดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ และการสร้างรูปแบบเครื่องมือเชิงคุณภาพของ ไพศาล วรคำ (2552, หน้า 211)

1.2 กำหนดประเด็นเนื้อหาและสร้างประเด็นเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่จะศึกษาขึ้นมาจำนวน 1 ฉบับ โดยครอบคลุมเนื้อหา

1.3 นำรูปแบบเครื่องมือเชิงคุณภาพเสนอต่อคณะที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษา เพื่อแก้ไขปรับปรุง

1.4 นำรูปแบบเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสำรวจสภาพปัญหาและพฤติกรรมอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 และให้คำแนะนำในการแก้ไขและปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในการภาษา

1.5 นำรูปแบบเครื่องมือเชิงคุณภาพปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในบันทึกการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้เครื่องมือ

คำตอบที่เป็นลักษณะการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุด โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งถือได้ว่าคนเราจะพูดหรือแสดงออกถึงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในกลุ่มหรือที่สาธารณะก็ต่อเมื่อเขารู้สึกสบาย ๆ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย (Stewart and Shamdasani, 1990, p. 144)

3.2.1 แบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำสตรี จำนวน 12 คน

3.2.2 ยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล คือการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลทั้งหมดในการวิจัยในครั้งนี้ โดยใช้รูปแบบการตรวจสอบแบบสามเส้า (Trianggulation) เป็นรูปแบบการเปรียบเทียบข้อค้นพบเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลต่างๆ ที่ไม่ใช่ผู้วิจัยได้ร่วมกันนำไปปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นทำการทบทวนข้อค้นพบ (Review triangulation) ทั้งด้านความแม่นยำ (Accuracy) ความสมบูรณ์ (Completeness) ความเป็นธรรม (Fairnese) และความน่าเชื่อถือ (Credibility) (สุภางค์ จันทวานิช, 2549, หน้า 45)

3.2.3 อุปกรณ์เทคนิค เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพเคลื่อนไหว กล้องถ่ายภาพ ทั้งนี้เพื่อใช้ในการประกอบการเขียนรายงาน และยืนยันการลงพื้นที่ในการวิจัย จังหวัดเลยพร้อมจัดทำคู่มือพร้อมประเมินประสิทธิภาพของคู่มือก่อนนำไปประยุกต์ใช้จริง

3.3 ประชาชากรกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

3.3.1 กลุ่มเป้าหมาย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง โดยคัดเลือกผู้นำทางการเมืองที่เป็นสตรีที่มีบทบาททางการเมืองในอดีต หรือในปัจจุบัน จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1. เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอเมืองเลย เลือกได้ จำนวน 5 คน ได้แก่

1.1 คลังจังหวัดเลย

1.3 ประชาสัมพันธ์จังหวัดเลย

1.4 นายกเทศมนตรีตำบลนาอ้อ

1.4 นายกเทศมนตรีตำบลนาด้วง

1.5 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย

2. เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอวังสะพุง เลือกได้ จำนวน 2 คน

2.2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาสามยอด

2.2 นายกเทศมนตรีเทศบาลปากปวน

3. เขตเลือกตั้งที่ 3 อำเภอภูเรือ เลือกได้ จำนวน 5 คน

3.1 นายอำเภอภูเรือ

3.2 พัฒนาชุมชนอำเภอภูเรือ

3.3 ประธานชมรมอาสาคุมประพฤติ จังหวัดเลย

(ประธานศูนย์คุมประพฤติภาคประชาชน อำเภอด่านซ้าย และอำเภอนาแห้ว)

3.4 หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลาดค่าง

3.5 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 เทศบาลตำบลภูเรือ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 ใช้สถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะมีขั้นตอน 3 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นต้นใช้ การลดทอนข้อมูล (Data reduction) ซึ่งหมายถึงการเฟ้นหาจุดที่น่าสนใจ ทำความเข้าใจง่าย สรุปย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บรวบรวมได้ ทดสอบแนวคิดรวมที่กลุ่มแบ่งเป็นหมวดหมู่หรือเป็นส่วน ๆ เขียนข้อสรุปชั่วคราว ทำให้เกิดความชัดเจนเป็นพวก เป็นประเภท เป็นรูปแบบ หาจุดที่น่าสนใจและปรับลดเพิ่มหาข้อมูลใหม่ จนกระทั่งได้ผลสรุปและพิสูจน์บทสรุปที่น่าพอใจ

2) ขั้นที่สองใช้ การแสดงข้อมูล (Data display) เป็นขั้นตอนการจัดการเลือกเฟ้นสรรหาตัวอย่างข้อมูลหรือสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นการสรุปจากรายงาน การสังเกต คำพูดจากการสัมภาษณ์ หรือการกระทำของผู้ให้ข้อมูล นำมาเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราวเสนอไว้ เพื่อแสดงให้เห็นและก่อให้เกิดความเข้าใจว่า อะไรเกิดขึ้น ทำไม อย่างไร อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์แล้วนำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสรุปต่อไป

3) ขั้นสุดท้ายใช้การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion and verification) เป็นการสังเคราะห์ข้อสรุปย่อย ๆ ในช่วงแรก ๆ เข้าด้วยกันเป็นบทสรุป และตรวจสอบยืนยันเป็นบทสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย การพัฒนาข้อสรุปย่อย ๆ และตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย การพัฒนาข้อสรุปย่อย ๆ ไปสู่รูปแบบที่เป็นนามธรรมที่เป็นทฤษฎี (Grounded theory) ตามวิธีการแบบอุปนัย (Induction) เพื่อให้บทสรุปมีความน่าเชื่อถือ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ในลักษณะที่แตกต่างกันไปได้แก่ การหาแบบแผนพฤติกรรม (pattern-matching) การให้คำอธิบาย (explanation-building) และการวิเคราะห์โดยแบ่งเวลาเป็นช่วง (time-series analysis)

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรม จากนั้นสร้างคำถามในการสัมภาษณ์

2. การจำแนกประเภทข้อมูล คือการจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่หรือประเภท โดยใช้เกณฑ์บางอย่างตามคุณลักษณะที่ข้อมูลนั้นมีอยู่ร่วมกันเป็นตัวจำแนก โดยผู้วิจัยจำแนกตามเกณฑ์ด้านอิทธิพลวัฒนธรรมของสตรีตามยุคสมัย และการจำแนกมี 2 ระดับได้แก่ 1) การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย 2) การศึกษาชีวิตประวัติสตรีทางการเมืองของเทศบาลตำบลนาอ้อ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิธี

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลย ดำเนินการวิจัย โดยใช้รูปแบบของงานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ การกำหนดไว้ในขอบเขตกรณีการศึกษาของจังหวัดเลย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ ประชากร และกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้นำสตรีจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จะมีหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมทั้งในด้านการใช้ระเบียบวิธีวิจัย และด้านทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล กล่าวคือในด้านระเบียบวิธีวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และแนวคำถามประกอบการเก็บข้อมูลแต่ละประเภทแล้ว ผู้วิจัยได้เตรียมอุปกรณ์การวิจัย เช่น เครื่องบันทึกเสียง แบตเตอรี่ กล้องถ่ายรูป สมุดโน้ต ปากกา รวมทั้งของที่ระลึกสำหรับผู้ให้ข้อมูลหลัก และของใช้อื่นที่จำเป็น เพื่อให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ที่ศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ราบรื่น และได้ผลสมบูรณ์ที่สุด เครื่องมือที่ใช้แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบศึกษาชีวประวัติ

ผลการวิจัยพบว่า

4.1 สภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย พบว่า การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

4.1.1 ผู้นำแบบแต่งตั้ง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ3 มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พบว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม สตรีของจังหวัดเลยมีความสนใจในการเป็นผู้นำมากขึ้นและ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางการเมืองในระดับประเทศ หรือผู้นำปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ เช่น เรื่องการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมสูงสุดในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง “ผู้นำ” ไม่ใช่เพียงแค่คำเรียกตำแหน่งหน้าที่แต่เพียงเท่านั้น แต่ยังต้องมี วิสัยทัศน์ และพฤติกรรมที่เหมาะสมกับองค์กร นอกจากการพัฒนาตัวผู้นำองค์กรให้ดีแล้ว ก็ควรมีเครื่องมือที่เหมาะสมในการทำงานเพื่อให้ทุกคนสามารถดำเนินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สัมภาษณ์กลุ่มผู้นำแบบแต่งตั้ง คนที่ 1, 2 และ 3 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566)

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบแต่งตั้งคนที่ 2 ว่า “.....การแสดงความเป็นผู้นำที่ดีนั้น ควรเอาในใส่ดูแล ยิ้มแย้มแจ่มใส ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนผู้ที่อ่อนแอ่กว่า กล้าพูดในสิ่งที่ถูกต้อง รู้จักให้อภัยและเข้าใจธรรมชาติการเป็นอยู่ของคนในสังคม ทำให้คนรอบ ๆ ข้าง ทำงานอย่างมีความสุข” (สัมภาษณ์ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง คนที่ 2 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566) และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบแต่งตั้งคนที่ 3 ว่า “.....การแสดงออกทางการเมือง ต้องเน้นแนวทางที่เป็นประชาธิปไตย คือ เสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ แต่ต้องให้ได้ประโยชน์สูงสุดกับส่วนรวมเป็นหลักมากกว่าประโยชน์ส่วนตน” ” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง คนที่ 3 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นใกล้เคียงกันคือ สตรีจังหวัดเลยมีการตื่นตัว และสนใจในทางการเมืองมากขึ้น มีบทบาทของสตรีในด้านต่าง ๆ เช่น เรื่องการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมสูงสุดในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีในหลายระดับ

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 2 ว่า “....เมื่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป บทบาทของสตรีในทางการเมืองในสังคมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ผู้หญิงหันมาสนใจการเมืองเมืองเพิ่มขึ้นกว่าแต่เดิม จึงทำให้เกิดการแสดงออกทางการเมืองมากขึ้น เช่น การลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น และการออกมาหาเสียงด้วยตนเอง...” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง คนที่ 2 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566)

และท่านอื่นๆ ก็มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า “...ในปัจจุบันสตรีถือเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่สำคัญเพิ่มมากขึ้น เชื่อว่าอำนาจทางการเมืองควรที่จะกระจายไปสู่ประชาชนโดยไม่จำกัดเพศ ชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนา ดังนั้นสตรีควรที่จะได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพและบทบาททางการเมืองของสตรี...” (สัมภาษณ์ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง คนที่ 1 และ 3 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566)

4.1.2 ด้านแรงบันดาลใจ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1,2 และ3 พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันและคล้ายคลึงกัน โดยผู้นำคาดการณ์เป้าหมายในอนาคตขององค์กร กระตือรือร้นในการใฝ่เรียนรู้เพื่อหาเครื่องมือและวิธีการให้มีความรู้ ความสามารถเพื่อยกระดับคุณภาพของงานและองค์กร เพราะปัจจุบันสตรีมีสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษ ดั้งนั้นสตรีจึงมีบทบาทการเป็น **“ผู้นำ”** ได้มาจากแรงจูงใจหลาย ๆ ด้านทำเป้าหมายที่วางไว้ให้ประสบความสำเร็จ โดยกระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จกระตุ้นให้มีการตอบสนองอย่างมีทิศทางและดำเนินไปสู่เป้าหมายตามที่ต้องการ มองการไกล มีวิสัยทัศน์ผู้นำจะต้องมีความสามารถที่จะสื่อสาร มีเทคนิคในการสื่อความ เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายให้กับทีมงานได้เข้าใจ และเห็นภาพที่ชัดเจนด้วยกัน มองเห็นภาพเหมือนกัน จะเป็นตัวที่ช่วยให้เกิด Focus ของทีมงานที่ดี และสามารถสร้างแรงจูงใจ สร้างพลังร่วมของทีมงาน เพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นด้วยกันมีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย มีการวางระบบงานได้อย่างรอบคอบรัดกุม

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบแต่งตั้งคนที่ 3 ว่า “.....แรงบันดาลใจทางด้านการเมืองต้องมีความเป็นประชาธิปไตย จึงเริ่มมีแรงบันดาลใจของผู้นำ สร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้องให้กับประชาชน การเมืองจะอยู่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง คนที่ 3 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ .... แรงบันดาลใจเกิดขึ้นจากตัวเอง คือความชอบในงาน และสถานะทางสังคม มีเป้าหมายให้สำเร็จด้วยพลังของตน มีแรงผลักดันสู่ความสำเร็จมองโลกในแง่ดีแม้ว่าจะเจอกับความล้มเหลวมีความมุ่งมั่นต่อองค์กรความรู้ความสามารถให้มีการตอบสนองอย่างมีทิศทางในทุก ๆ ด้านทางสังคม และดำเนินไปสู่เป้าหมายตามที่ต้องการสร้างเจตคติที่ดี มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการของผู้นำสตรีทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการทำหน้าที่ในการเข้าช่วยเหลือประชาชน ในชุมชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความเจริญก้าวหน้าในสังคม

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง “....หากรัฐยังไม่เน้นความเท่าเทียมของชายหญิง อย่างจริงจัง ต้องให้การส่งเสริม และสนับสนุนการสร้างผู้นำสตรีที่มีต้นทุนอยู่แล้ว เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับสตรีเพิ่มขึ้น” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

4.1.3 ด้านการเรียนรู้อยู่เสมอ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้งบุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันต้องการพัฒนาตนเองเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยตัวเอง เน้นการพัฒนาส่วนบุคคล โดยไม่เกี่ยงว่าจะอยู่ในวัยไหนก็สามารถเรื่องรู้ได้ต่อไปเรื่อย ๆ มีเป้าหมายที่ทรงคุณค่าสร้างแรงบันดาลใจให้เราก้าวต่อไปตั้งเป้าหมายใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ไม่หยุดที่จะเรียนรู้ และติดตาม และร่วมมือกับกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนราชการหน่วยงานต่าง ๆ การไม่หยุดพัฒนาตนเองด้วยการเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อนหรือการพัฒนาทักษะเดิมให้เชี่ยวชาญเพื่อตั้งรับกับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึง นอกจากจะช่วยให้เก่งขึ้นแล้ว ยังช่วยให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำ

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบแต่งตั้งคนที่ 2 ว่า “....การเรียนรู้ไม่มีวันสิ้นสุดโดยเฉพาะการเมือง เพราะระบบการเมืองของไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด ในด้านผู้นำ แต่ยังขาดการเข้าใจถึงระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ตามประเพณีและวัฒนธรรมของไทย” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ มุ่งพัฒนาตนเองให้มีเป้าหมาย โดยเฉพาะการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ไม่หยุดที่จะพัฒนาตนเอง เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อนหรือการพัฒนาทักษะเดิมให้เชี่ยวชาญเพื่อตั้งรับกับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึง นอกจากจะช่วยให้ผู้นำสตรีเป็นตัวอย่างที่ดีและต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเนื่องจากสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทันความเปลี่ยนแปลง” (สัมภาษณ์ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

4.1.4 ด้านการสื่อสาร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน พบว่า “.....การสื่อสารนั้นเป็นเรื่องสำคัญเพราะปัจจุบันปรับเปลี่ยนวิธีการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตและซอฟต์แวร์พบประกันได้งานมากขึ้น การทำงานต่าง ๆ ทำงานได้กว้างขวางขึ้นจึงทำให้ผู้คนเปิดโลกทัศน์ที่มากขึ้น” (สัมภาษณ์กลุ่มผู้นำแบบแต่งตั้ง คนที่ 1,2 และ 3 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า .....การติดต่อสื่อสารนั้นเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานรวดเร็ว เพราะเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันเอื้ออำนวยให้มนุษย์สามารถกระทำกิจกรรมได้เกือบทุกอย่างผ่านเครื่องมือสื่อสารในโลกดิจิทัล ทั้งกิจกรรมการทำงาน การติดต่อเพื่อนร่วมงาน การศึกษา การเรียนการสอน การประชุม สัมมนา การซื้อขายของและบริการ การให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ไปจนถึงกิจกรรมทางการเมือง การเงิน หุ้น เศรษฐกิจ ความมั่นคงของชาติ การทหาร และรวมกลุ่มจัดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านเครื่องมือสื่อสาร (สัมภาษณ์กลุ่มผู้นำเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566)

4.1.5 ด้านความฉลาดทางอารมณ์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า .....การเป็นผู้นำสตรีนั้น ต้องมีทักษะความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการทำงานที่ดีที่สุด ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมีสิ่งที่เหมือนกันอยู่หนึ่งอย่าง นั่นก็คือ “ความฉลาดทางอารมณ์” รับฟังเหตุผลมีทักษะทางด้านเทคนิค การทำงานที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในกลุ่มของผู้นำ ทำการสังเกตการแสดงอารมณ์ และใช้ความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงาน

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบแต่งตั้งคนที่ 2 ว่า “.....ความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญในการรับมือ มีประสบการณ์ในการทำงาน สามารถแก้ปัญหาได้รับมือทันเหตุการณ์” (สัมภาษณ์ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า .....ความฉลาดทางอารมณ์นั้น สำคัญอย่างยิ่งที่จะใช้มาเป็นผู้นำในการพัฒนาสู่นักการเมือง “ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)” เป็นทักษะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำอย่างมาก เพราะคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงมีโอกาสที่จะบริหารจัดการความคิดของตัวเองภายใต้ความกดดันได้ดีโดยไม่ทำลายบรรยากาศในการทำงาน วุฒิการเป็นผู้นำในการใช้อารมณ์ ความรู้สึก มีความมั่นใจในตนเอง และแรงขับเคลื่อนของตนเอง ” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

4.1.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพงแก้ปัญหา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า .....ผู้นำสตรีเป็นเพศที่เข้าใจบริบทปัญหาการคิดพลิกแพงแก้ปัญหาได้ดี และต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ ๆ แทบทุกวัน ทำให้ต้องคอยปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้เข้ากับสถานการณ์อยู่เสมอ ผู้นำจึงจำเป็นต้องมี

ระบบความคิดที่ยืดหยุ่นสามารถพลิกแพลงหาวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม สามารถมองเห็นปัญหาในภาพรวม (สัมภาษณ์ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า .....การแก้ปัญหาคิดพลิกแพงจะต้องอิงหลักข้อกฎหมายเป็นหลัก และใช้จิตวิทยาในการแก้ปัญหาพร้อมกับใช้กลยุทธ์ให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นผู้ที่สามารถมองเห็นปัญหาในภาพรวมมีความคิดสร้างสรรค์ และตัดสินใจแก้ปัญหาโดยไม่จำกัดการแก้ปัญหานกรอบเดิม ๆ ซึ่งเป็นจุดตั้งต้นสำคัญของการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส (สัมภาษณ์ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566)

4.1.7 ด้านการบริหารความเปลี่ยนแปลง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า .....เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเราไม่สามารถที่จะอยู่นิ่งได้เพราะสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลเพราะทุกวันนี้เราอยู่ในยุคที่ new normal ผู้นำสตรี จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง ทั้งการปรับปรุงโครงสร้าง และกระบวนการทำงานให้มีความเหมาะสมเพื่อให้องค์กรสามารถทำงานได้อย่างยืดหยุ่น การนำเทคโนโลยีมาเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานเพื่อให้องค์กรพร้อมปรับตัวได้ทันทีเมื่อความเปลี่ยนแปลงมาถึง (สัมภาษณ์ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า ..... ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และทุก ๆ ด้าน ภายใต้กฎหมายของการปกครอง ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ซึ่งส่งผลเป็นแรงผลักดันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในเชิงรูปแบบวิธีการดำเนินงานขององค์การเพื่อให้องค์กรอยู่รอด เจริญเติบโตและพัฒนาสู่การแข่งขันได้การรับมือกับสถานการณ์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้องค์การอยู่รอดเพิ่มขีดความสามารถขององค์กร และพัฒนาให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหาการเปลี่ยนแปลงขององค์กรจึงมีความสำคัญทั้งต่อผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชน (สัมภาษณ์ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566)

4.2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย ผู้นำสตรีแสดงบทบาททางการเมือง

4.2.1 การคำนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า “.....ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าโดยการแต่งตั้ง ตามระเบียบกฎหมาย ตามความสามารถ ความเชื่อมั่นในผู้นำ” เป็นหนึ่งปัจจัยสำคัญในผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ผู้นำสตรีเป็นบทบาทสำคัญของผู้นำในการบริหารและสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับองค์การ และเป็นจุดเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงประชาชน (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566) ก่อนบุคคลอื่นในองค์กรดังเช่น

พระบรมราโชวาท

“...ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องรู้ตระหนักแน่ในการสละ อันได้แก่ การสละสำคัญสองประการ คือสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ยิ่งใหญ่ และเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว ประการหนึ่ง กับสละความคิดจิตใจที่ต่ำทรามต่าง ๆ อีกประการหนึ่ง จึงจะเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของคนทั้งปวง และสามารถดำรงตำแหน่งหน้าที่อย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรี และมีความเจริญมั่นคงตลอดไป...”

พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือนเนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช 2548 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2548 ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า “.....สตรีนั้นมีความอ่อนโยนที่สามารถใช้แสดงบทบาททางการเมืองได้ดี สิ่งใดก็ตามที่ให้ประโยชน์สุขแก่กลุ่มบุคคลทั้งหลายในสังคม” หลักประโยชน์ต่อมวลสมาชิกในสังคม ประเภทของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 3 ว่า “.....การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมนั้น เป็นที่รัก และได้ความสำคัญ” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566)

4.2.2 ด้านแรงบันดาลใจ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า **“.....** ปัจจุบันสตรีมีสิทธิ์เท่าเทียมบุรุษ จึงมีแรงบันดาลใจในการก้าวสู่การเป็นผู้นำ ทั้งนี้ อิทธิพลต่อการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จ ได้แก่ อาชีพ สถานะทางสังคม อายุ” สิ่งจูงใจที่เป็นเงิน การได้ทำงานที่น่าสนใจ มีอุปกรณ์ที่ดีสำหรับการทำงาน มีค่าจ้างเงินเดือนที่ยุติธรรม มีโอกาสก้าวหน้าในการงาน สร้างแรงบันดาลใจให้ตนเอง โดยมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความศรัทธาในผลสำเร็จที่มุ่งหวังไว้ (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบแต่งตั้งคนที่ 3 ว่า.....แรงบันดาลใจของการเป็นผู้นำสตรีนั้น มาจาก “.....ผู้หญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และมีการสำเร็จทางด้านการศึกษาสูง มีความสามารถในการทำงาน แก้ไขปัญหาได้ สั่งการคนได้ ได้รับการเชื่อฟัง และยอมรับ” (สัมภาษณ์ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ความเท่าเทียมของชายหญิงนั้น ปัจจุบันได้สร้างแรงบันดาลใจให้กลุ่มสตรีที่มีความรู้ความสามารถในการการเลือกผู้หญิงเป็นผู้นำ กลายเป็นเทรนด์ใหม่ที่ให้ความสำคัญ สาเหตุหนึ่งเพราะความเชื่อมั่นว่า แนวคิดและมุมมองของผู้หญิงจะช่วยสร้างความหลากหลาย ทั้งความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้สามารถเติบโตไปยังทิศทางใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางการเมืองที่สตรีที่ได้รับเลือกมาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566)

4.2.3 ด้านการเรียนรู้อยู่เสมอ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่ามีความคิดเห็นไปใน

ทิศทางเดียวกันพบว่า “.....ผู้นำสตรีควรเป็นตัวอย่างที่ดี และการเรียนรู้อยู่เสมอนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่คุณต้องเรียนรู้ และฝึกฝน เพื่อให้พร้อมสำหรับตำแหน่งงานของตัวเอง เพื่อนำบุคคล องค์กร ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ โดยทักษะหรือคุณสมบัติที่ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นผู้นำที่ดี (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน .....การเป็นผู้นำนั้นต้องตามสถาณการณ์ พร้อมที่จะเรียนรู้ให้ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน เป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษาที่เริ่มต้นเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยตัวเอง เราต้องการหาความรู้หรือหาคำตอบด้วยตัวเอง “การเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ บนโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว” ถ้าลองสังเกตให้ดี จะเห็นว่าสิ่งรอบตัวมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดย เฉพาะในโลกของเทคโนโลยีและการสื่อสาร แล้วถ้าโลกเปลี่ยนไปทุกวัน

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 3 ว่า “...ในจังหวัดเลยบางเวทีให้ผู้นำที่เป็นสตรีในด้านต่าง ๆ หรือจากองค์กรต่าง ๆ ได้มีเวทีการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับผู้หญิงที่เป็นผู้นำได้นำเสนอ สิ่งใหม่ ๆ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาจะทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และการเตรียมความพร้อมที่จะตั้งคำถาม วิเคราะห์ ไตร่ตรอง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติหรือวิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

4.2.4 ด้านการสื่อสาร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า “.....การสื่อสารของผู้นำนั้นต้องมีความโดดเด่น ผู้นำจำเป็นต้องสร้างแรงบันดาลใจ ชักจูง สร้างความสัมพันธ์ แชร์ไอเดีย ถ่ายทอดค่านิยมของให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นในองค์กรของตน ทักษะการสื่อสารเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ผู้นำ/ผู้บริหารทุกคน ไม่ว่าจะระดับใดจำเป็นต้องมี เพื่อให้เข้าใจเป้าหมาย และสามารถเดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น ซึ่งผู้นำคนหนึ่งจะแตกต่าง จากผู้นำคนอื่นหรือไม่ หนึ่งในนั้นก็คือการดูว่าเขาคนนั้นมีทักษะการสื่อสารเป็นอย่างไร แน่นอนว่าผู้นำที่มีทักษะในการสื่อสารที่ดี ย่อมเป็นผู้นำที่ทุกคนต้องการ(สัมภาษณ์ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน การสื่อสารที่ดีหมายถึง เราสามารถเคลื่อนย้ายข้อมูลจากคนหนึ่ง ไปสู่อีกคนหนึ่งได้มากที่สุดด้วยความเข้าใจตรงกัน ผู้ที่มีทักษะการสื่อสารทรงพลังและโน้มน้าวคนกลุ่มใหญ่ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บริหารระดับโลก หรือเป็นนักพูดสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหาร ผู้จัดการและผู้นำทีมทุกระดับ ในองค์กร ก็สามารถเป็นผู้ที่สื่อสารทรงประสิทธิผลได้ (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 3 ว่า “.....ควรมีการสื่อสารเพื่อพบปะ หรือสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำหญิง ที่เป็นผู้นำด้วยกัน” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566)

4.2.5 ด้านความฉลาดทางอารมณ์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน “.....การเป็นผู้นำ หมายถึงการเป็นผู้มีอำนาจ ความคิดเห็นของผู้นำนั้นถือเป็นสิทธิ์ขาด โดยคำสั่งจะส่งมาจากหัวหน้าลงมาสู่พนักงาน ในปัจจุบัน ทักษะความเป็นมนุษย์ เช่น ความฉลาดทางอารมณ์ ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญมาก ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence หรือ EI) อาจเป็นสิ่งที่ว่าบุคคลหนึ่ง ๆ สามารถรู้เท่าทัน ประเมิน ควบคุม และแสดงอารมณ์ของตนเองออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด รวมถึงยังเป็นวิธีที่ใช้ดูว่าคนเหล่านั้น สามารถใช้อารมณ์เพื่อทำความเข้าใจ แสดงความเห็นอกเห็นใจ รวมถึงเชื่อมต่อกับพนักงานและทีมอย่างไร แม้ว่าความฉลาดทางอารมณ์จะเป็น “**ทักษะของการเป็นผู้นำ**” ที่เน้นในแง่ของ 'ลักษณะอุปนิสัย' แต่ความฉลาดทางอารมณ์ก็เป็นหนึ่งในกุญแจสู่ความสำเร็จในที่ทำงาน” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน “.....ความฉลาดทางอารมณ์เป็นเรื่องสำคัญเพราะเพศหญิงมักละเอียดอ่อนในเรื่องอารมณ์ความรู้สึก” จึงอ่อนไหวง่าย และมีอารมณ์ความรู้สึกกับทุกเรื่องจนบางครั้งอาจท่วมท้น และอยู่เหนือเหตุผลในการตัดสินใจใด ๆ แต่ก็ไม่ใช่ทุกคนจะเป็นเช่นนั้น เพราะไม่อย่างนั้นจะเป็นการเหมารวมและมีอคติแท้จริงแล้วความฉลาดทางอารมณ์นั้นสำคัญกับคนทุกเพศ โดยเฉพาะการทำงานที่ท้าทายและอยู่ในภาวะกดดัน มีเรื่องสำคัญต้องให้ตัดสินใจอยู่ตลอด หากคุณอยากเป็นผู้นำที่ดี การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ รวมถึงการฝึกการควบคุมอารมณ์ การตัดสินใจโดยไม่เอาอารมณ์มาอยู่เหนือเหตุผล การโน้มน้าวใจคนอื่น รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้กับตัวเองให้เป็นนั้นสำคัญอยู่ไม่น้อย และควรเป็นเรื่องที่คุณควรให้ความสำคัญอยู่ตลอด การรู้จักตนเอง การควบคุมตนเอง ความเห็นอกเห็นใจ ฝึกสงบสติอารมณ์และเป็นคนที่มีเหตุผล เมื่อคุณรู้สึกว่าความโกรธ ความผิดหวัง หรือความคับข้องใจเข้ามาครอบงำคุณ การถอยออกมาตั้งหลัก การใช้เวลาในการคิดไตร่ตรอง สื่อสารด้วยความเข้าอกเข้าใจ

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 3 ว่า “.....ควรมีการสื่อสารเพื่อพบปะ หรือสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำหญิง ที่เป็นผู้นำด้วยกัน” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

4.2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพลงแก้ปัญหา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน **“.....**ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ผู้นำที่ดีในยุคนี้จึงไม่ใช่ผู้นำที่เพียงแค่คอยทำตามระบบหรือคู่มือบริหารในช่วงเวลาปกติเท่านั้น แต่ต้องเป็นผู้นำที่รู้จักพลิกแพลง ปรับตัวตามสถานการณ์ สามารถแก้ไขวิกฤตหรือพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน .....การพลิกแพงแก้ปัญหานั้น “ผู้นำ” ต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ๆ แทบทุกวัน บ่อยครั้งแผนที่วางไว้ล่วงหน้าเมื่อถึงเวลาจริงก็อาจจะใช้การไม่ได้ ทำให้ต้องคอยปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้เข้ากับสถานการณ์อยู่เสมอ ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สามารถมองเห็นปัญหาในภาพรวม

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 3 ว่า “การแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพลงแก้ปัญหานั้น เป็นความสามารถเฉพาะตัวของผู้นำ อาจจะมาจากการฝึกฝน เรียนรู้ หรือจากพรสวรรค์ส่วนตัว ในการแก้ปัญหาของสถานการณ์ต่าง ๆ” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

4.2.7 ด้านการบริหารความเปลี่ยนแปลง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน .....การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันเป็นภาวะที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และถูกพัฒนาอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี และพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งหมดนี้เป็นความท้าทายที่ทุกองค์กรต้องเผชิญ ทำให้แม้ระดับผู้บริหารเองก็มองอนาคตไม่ชัด และไม่สามารถคาดการณ์อนาคตไกลๆ ต่อไปได้หากผู้นำองค์กรหยุดพัฒนาตัวเอง ยังใช้วิธีการแบบเดิม ๆ ทักษะเดิม ๆ ที่สั่งสมมาตั้งแต่อดีต ก็อาจก้าวพลาด ไล่ตามคนอื่นไม่ทันและยากที่จะไปต่อ สุดท้ายองค์กรจะพลาดโอกาสที่จะก้าวไปสู่เส้นชัย (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า .....เราต้องให้ “ผู้นำ” ลุกขึ้นมา “เปลี่ยน” เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถตามความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ทัน “ภาวะผู้นำ” สามารถนำองค์กร สู่การเปลี่ยนแปลง ที่สมบูรณ์ และตระหนักอยู่เสมอว่า โลกเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา พร้อมเปิดโลกแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองพร้อมสัมผัสประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดชีวิตปรับแนวคิดให้ทันโลก (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

4.3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมืองในจังหวัดเลย มีปัจจัยอะไรบ้างเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมือง

4.3.1 การคำนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน .....การจะเป็นผู้นำที่ดีนั้น “ประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อนประโยชน์ส่วนตน” ผู้นำที่ดีจึงต้องเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อส่วนร่วม

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบแต่งตั้งคนที่ 3 ว่า “.....การแสดงความคิดเห็นที่คนส่วนใหญ่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ไม่สร้างพวกพ้อง” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน .....ผู้นำที่ดีจะรับบทบาทเป็นผู้รับใช้ องค์กรและพร้อมสนับสนุนและ

ปกป้องพนักงานให้มีพื้นที่ปลอดภัยในการทำงาน ช่วยเหลือพนักงานให้พัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะนำมาสู่การปลดล็อควัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 2 ว่า “..... ผู้นำจะต้องเสียสละ รับผิดชอบทำหน้าที่ที่มากขึ้น คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ เป็นนักฟังที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจ รับผิดชอบแทนลูกน้อง” สร้างแรงจูงใจแทนการสั่งงาน แสวงหาความร่วมมือและแรงสนับสนุนจากรอบด้าน ผลักดันให้ลูกน้องได้เติบโต รวมถึงมีความสามารถในการมองภาพรวมและมองการณ์ไกล เพื่อนำทีมไปสู่เป้าหมาย ” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 3 ว่า “.....จังหวัดเลยยังเป็นพื้นที่ที่การเมืองยังไม่พัฒนาเท่าที่ควาร เริ่มตั้งแต่ภาครัฐจนถึงประชาชน อุปสรรค คือ 1. บุคลากรของภาครัฐยังคงรับใช้นักการเมือง 2. ประชาชนยังคงรับเงินจากการซื้อเสียงของนักการเมือง” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

4.3.2 ด้านแรงบันดาลใจ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า.....มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ..... ผู้นำสตรียุคใหม่เน้นหนักที่การสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เห็นว่ามีความเชื่อมั่นสภาวะแบบไหนที่จะทำงานออกมาได้ดี มีความหมาย อยากทำงานกับผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ อยากเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างสังคมที่น่าอยู่ และดีขึ้น (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน **.....**บทบาทขององค์กรจริง ๆ เป็นผู้นำที่กล้ากำหนด วัตถุประสงค์ กล้าจินตนาการถึงความเป็นไปได้ใหม่ ๆ เป็นผู้นำที่ทำให้พนักงานเห็นคุณค่าของงานที่ทำ และมีแรงบันดาลใจที่จะทำงานอย่างเต็มที่เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกให้กับตัวเอง องค์กร และสังคม สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2566)

ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 3 ว่า “ด้านแรงบันดาลใจ สร้างด้วยตัวเอง จากอุดมการณ์ส่วนตัว” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

4.3.3 ด้านการเรียนรู้อยู่เสมอ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า.....มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คนที่อยู่ในฐานะผู้นำจึงต้องพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และคอยพัฒนาตัวเองตลอดเวลา แม้ว่าจะมีประสบการณ์และความรู้มากแค่ไหน ก็ต้องกล้าโยนความคิด และประสบการณ์เดิม ๆ ทิ้งไป ยอมลดอัตตาเพื่อเรียนรู้ เปิดใจยอมรับไอเดียและฟีดแบคจากผู้อื่น ทั้งการเรียนรู้จากพนักงาน หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน “.....ปัญหาอุปสรรคสำหรับการเรียนรู้คือการปิดกลั้นตนเอง และต้องหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

4.3.4 ด้านการสื่อสาร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ทำตัวเป็นน้ำไม่เป็นเต็มแก้วเป็นคุณสมบัติของผู้นำ ไม่เปิดใจยอมรับฟังและเรียนรู้ และไม่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาตัวเอง นวัตกรรมที่จะทำให้องค์กรมีศักยภาพในการแข่งขันเหนือคู่แข่งและปรับตัวได้เร็วเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง

ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 3 ว่า “.....การสื่อสารทางการเมืองบางเรื่องบิดเบือนความจริง (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน .....การสื่อสารภายในองค์กรเองก็เป็นสิ่งสำคัญมากเช่นกัน เพราะจะช่วยทำให้พนักงานเกิดความเข้าใจในเป้าหมาย กลยุทธ์ ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติและพฤติกรรมเป็นไปในแนวทางที่องค์กรคาดหวัง แต่การสื่อสารในองค์กรมักจะล้มเหลว คือ สื่อสารไม่เข้าใจ สื่อสารไม่ถึงคนรับฟังไม่ครบถ้วนขาดความชัดเจน เพราะทำให้พนักงานสับสน

แต่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งคนที่ 3 ว่า “เป็นความสารมารถเฉพาะตัวของผู้นำ อาจจะมาจากการฝึกฝน เรียนรู้ หรือจากพรสวรรค์ส่วนตัว ในการแก้ปัญหา ของสถานการณ์ต่าง ๆ (สัมภาษณ์ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

4.3.5 ด้านความฉลาดทางอารมณ์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน **.....**อารมณ์ร่วมกับงานค่อนข้างสูง ทำให้หากลูกน้องทำงานไม่ได้ดั่งใจ อาจมีอารมณ์ที่รุนแรง และใช้คำพูดที่ไม่ดีออกไปจนทำให้ลูกน้อง เสียหาย เสียหน้า เสียใจ และเสียความรู้สึก รวมถึงการมีความมั่นใจที่สูงทำให้ขาดการรับฟัง จนทำให้การตัดสินใจเกิดความผิดพลาด“ความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างมากสำหรับผู้นำในการบริหารจัดการตัวเองและบริหารทีม” (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน **.....**การเป็นผู้นำในยุคนี้ต้องเจอกับความเครียด และบททดสอบมากมาย หากผู้นำไม่รู้จักบริหารจัดการอารมณ์ของตัวเองให้ดีก็จะส่งผลเสียต่อบรรยากาศในการทำงาน ขณะเดียวกันผู้นำก็ต้องมีความสามารถที่จะเข้าใจและรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นด้วย เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของผู้อื่น ยิ่งในวิกฤตที่ผู้คนมักรู้สึกไม่มั่นคง เครียด และกังวลใจ ผู้นำจะเป็นที่พึ่งสำคัญในการทำให้สภาวะจิตใจของพนักงานกลับมาสู่จุดสมดุลและพร้อมเดินหน้าทำงานเพื่อองค์กรต่อไป (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2566)

4.3.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพลงแก้ปัญหา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน .....การที่โลกเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดส่งผลให้การทำงานมีความเป็นรูทีนน้อยลง ผู้นำต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ ๆ แทบทุกวัน บ่อยครั้งแผนที่วางไว้ล่วงหน้าเมื่อถึงเวลาจริง

ก็อาจจะใช้การไม่ได้ ทำให้ต้องคอยปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้เข้ากับสถานการณ์อยู่เสมอ ผู้นำจึงจำเป็นต้องมีระบบความคิดที่ยืดหยุ่น เพื่อที่จะสามารถพลิกแพลงหาวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สามารถมองเห็นปัญหาในภาพรวม ขณะเดียวกันก็ต้องสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและไอเดียต่าง ๆ (connecting dots) เพื่อนำมาต่อยอดความคิดสร้างสรรค์และตัดสินใจแก้ปัญหาโดยไม่จำกัดการแก้ปัญหาอยู่ในกรอบเดิม ๆ ซึ่งเป็นจุดตั้งต้นสำคัญของการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2566)

4.3.7 ด้านการบริหารความเปลี่ยนแปลง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง บุคคลที่ 1, 2 และ 3 มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน .....ทุกวันนี้เราอยู่ในยุคที่ new normal หรือความปกติใหม่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเราจึงไม่สามารถที่จะอยู่นิ่งและหวังว่าทุกอย่างจะกลับสู่สถานการณ์เดิมได้ เพราะความปกติเดิมจะไม่มีอีกต่อไปแต่เป็นความปกติใหม่ที่จะเข้ามาแทนที่ ดังนั้นผู้นำจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งการปรับปรุงโครงสร้างและกระบวนการทำงานให้มีความเหมาะสมเพื่อให้องค์กรสามารถทำงานได้อย่างยืดหยุ่น การนำเทคโนโลยีมาเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน เพื่อให้องค์กรพร้อมปรับตัวได้ทันทีเมื่อความเปลี่ยนแปลงมาถึง (สัมภาษณ์ ผู้นำสตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566)

จากการศึกษาสภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย สามารถสรุปได้ว่า

แนวคิดของผู้นำสตรี แบบแต่งตั้งในจังหวัดเลยนั้น ในระบอบประชาธิปไตย จะสมบูรณ์ได้นั้นต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งระบบ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประชากร ให้มีเสถียรภาพ รวมทั้งต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้น ด้านการเมืองต้องเสริมสร้าง ระบบการเมือง รัฐบาลต้องมีนโยบายการบริหารและพัฒนาประเทศให้ ครอบคลุมถึงความต้องการของประชาชนอย่างรอบด้าน โดยสามารถนำ ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตย โดยปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึก มีความรู้เห็นคุณค่า ของระบอบประชาธิปไตย ด้านเศรษฐกิจ ต้องพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรัฐบาล ต้องบริหารให้มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น การกระจายรายได้เท่าเทียมกัน

โดยบทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในจังหวัดเลย สามารถสรุปได้ว่า ผู้นำสตรีแบบเลือกตั้งในการพัฒนาบทบาททางการเมืองการปกครองของสตรีในอนาคตนั้น ผู้นำสตรีส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งที่สตรีจะอาสาหรือสมัครเข้ามามีบทบาทการมีส่วนร่วม ทางการเมืองการปกครองในทุก ๆ

รูปแบบให้มากยิ่งขึ้น แต่จะต้องลบภาพพจน์ด้านค่านิยมที่มองว่า “สตรีเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าเพศชาย” เป็นเพศที่รักสวยรักงามมากเกินไป เป็นเพศที่ทำงานหนักไม่ได้ ให้หมดไปจากความรู้สึกของตนเองเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินบทบาทต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ไร้สิ่งบันทอนจิตใจ เพราะจากสื่อต่าง ๆ ที่เห็นในปัจจุบัน ก็บ่งบอกถึงศักยภาพของสตรีที่เปลี่ยนแปลงไป ในทิศทางที่ดีมากกว่าสมัยก่อนมาก เช่น ระดับพื้นฐานที่สูงขึ้น ทำงานตำแหน่งและประเภทเดียวกับเพศชาย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ ก็ถือเป็นการแสดงถึงศักยภาพที่เปลี่ยนไปอีกรูปแบบหนึ่งของสตรีไทยได้เป็นอย่างดี และจากการศึกษาปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีที่จะส่งเสริมบทบาททางการเมืองการปกครองของผู้นำสตรี ซึ่งจะทำให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดีนั้นประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมและจริยธรรม ตรงต่อเวลา มีความจริงใจสูง และที่สำคัญต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน จึงจะทำให้มีบทบาททางการเมืองไปในทางที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะโดยภาพรวมของการวิจัยพบว่า ควรมีการส่งเสริมให้สตรีมีความรู้ความสามารถทางการเมืองรวมถึงการสร้างความเข้าใจในการแสดงออกทางการเมือง ของผู้นำสตรีให้มีบทบาทในพื้นที่จังหวัดเลยให้มากขึ้นควรมีการสนับสนุนงบประมาณให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพหน้าที่ของพลเมืองรวมถึงสิทธิการแสดงออกของความเท่าเทียมของสตรีให้มากขึ้น เนื่องจากบทบาทของสตรีในปัจจุบันอาจจะมีมากขึ้น แต่ก็ยังไม่ดีเท่าที่ควรเนื่องจากสตรียังมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชายไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวจึงทำให้สตรีเกิดการไม่ยอมรับในบทบาทหน้าที่ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้สตรีได้รับความรู้เกี่ยวกับการบทบาททางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ สนับสนุนเสริมสร้างองค์ความรู้ในทางวิชาการให้มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้นอีกทั้งควรส่งเสริมให้สตรีในฐานะผู้นำทั้งแบบแต่งตั้ง และแบบเลือกตั้งให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองมีการพัฒนาบุคลิกภาพของความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจและกล้าเสียสละ ซื่อสัตว์สุจริต รวมทั้งมีมนุษย์สัมพันธ์ทางการเมืองพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองอันจะส่งผลให้บทบาทสตรีโดดเด่น และเกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5
สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในจังหวัดเลย” ผู้ศึกษาวิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ มานำเสนอโดยจะจำแนกการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนคือ สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการดำเนินตามขั้นตอนของการวิจัย เรื่อง “บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในจังหวัดเลย” ที่ได้นำเสนอแล้วนั้น ผู้ศึกษาจะนำผลการศึกษาแยกตาม วัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

5.1.1 การแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรี จากการศึกษาพบว่า การแสดงออกของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ พบว่า ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง และเลือกตั้ง ในสถานการณ์ปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้นใน สังคมไทย ในทุกครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง ผู้หญิงได้พิสูจน์ตัวเองจนทำให้สังคมยอมรับถึงเรื่องของความสามารถ ศักยภาพ ความรับผิดชอบ คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน คุณสมบัติที่ดีที่อยากทำงานให้ผู้หญิงมีครบ แต่ด่านที่ยากที่สุด คือ การพิสูจน์ว่าผู้หญิงเก่งจริง หรือไม่ แต่ในช่วงเวลาหลายปีที่มาผ่านพิสูจน์ได้ว่าผู้หญิงมีความสามารถมากขึ้น และมีอัตราส่วนในพื้นที่ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

5.1.2 บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง จากการศึกษา บทบาททางการเมืองของผู้นำสตรี ในจังหวัดเลย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ พบว่า ผู้นำสตรีแบบแต่งตั้ง และเลือกตั้ง ที่มีบทบาททางการเมืองมากมาย อันได้แก่ บทบาทในการลงสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้บริหารท้องถิ่น, บทบาทการร่วมรณรงค์ หาเสียงเลือกตั้งในทุก ๆ ระดับที่เกิดขึ้นใน, บทบาทการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในทุก ๆ ระดับและทุก ๆ ครั้ง, บทบาทการเข้าร่วมกับกลุ่มทางการเมืองในระดับชุมชน หรือบทบาทในการพูด ถกเถียงหรือวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์หรือบุคคลทางการเมือง โดยสรุปแล้ว บทบาททางการเมือง ผู้นำสตรีทุกคนได้ให้ความสำคัญมากที่สุด ก็คือ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิทธิ และหน้าที่ของตนเองในระดับต่าง ๆ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ เพราะถือ ว่าเป็นสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของทุกคน ในจังหวัดเลย

5.1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางการเมือง จากการศึกษาบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรี ในจังหวัดเลย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ พบว่า ผู้นำสตรีในจังหวัดเลยแบบแต่งตั้งและเลือกตั้ง ได้ประสบกบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางการเมือง สรุปได้ต่อไปนี้

1. การยึดติดกับค่านิยมหรือความเหลื่อมล้ำทางเพศแบบดั้งเดิม กล่าวคือ คนทั่วไปมักมองว่าสตรีเพศมีความอ่อนแอกว่าเพศชาย จึงเห็นวาไม่มีความเหมาะสมในตำแหน่งของผู้นำ ความเหมาะสมในบทบาทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกบการเมือง

2. สถานการณ์บ้านเมืองที่ผันแปรบ่อยครั้งยอมส่งผลทำให้นโยบาย และภาวะเศรษฐกิจผัน แปรตามไปด้วย จึงมีผลต่อแนวทางหรือเป้าหมายการทำงานของผู้นำที่ต้องปรับเปลี่ยนตามบริบทอยู่ตลอด

3. ผู้นำสตรีต้องใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้มากที่สุด ในการคิดทำแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ

4. ผู้นำสตรีจะต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ติดตามข่าวสาร บ้านเมืองที่เกิดขึ้น นำมาปรับปรุงและประยุกต์ใช้ในการทำงาน

5. ผู้นำสตรีจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ตรงต่อเวลา มีความจริงใจสูง และที่สำคัญต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน จึงจะทำให้มีบทบาททางการเมืองมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในจังหวัดเลย” มีข้อค้นพบที่นำเสนอการอภิปรายผล ได้ดังนี้

แนวคิดของผู้นำสตรี แบบแต่งตั้งในจังหวัดเลยนั้น ในระบอบประชาธิปไตย จะสมบูรณ์ได้นั้นต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งระบบ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประชากร ให้มีเสถียรภาพ รวมทั้งต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้น ด้านการเมืองต้องเสริมสร้าง ระบบการเมือง รัฐบาลต้องมีนโยบายการบริหารและพัฒนาประเทศให้ ครอบคลุมถึงความต้องการของประชาชนอย่างรอบด้าน โดยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตย โดยปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำ นึก มีความรู้เห็นคุณค่า ของระบอบประชาธิปไตย ด้านเศรษฐกิจ ต้องพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรัฐบาล ต้องบริหารให้มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น การกระจายรายได้เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อัญธิษฐา อักษรศรี และวันชัย แสงสุวรรณ (2564)** ได้ศึกษา บทบาทของสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0พบว่า บทบาทของสตรีในยุคปัจจุบันเปลี่ยนไปเป็นอย่างมากในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นบทบาทนอกบ้านและบทบาทในบ้าน ผู้หญิงสมัยใหม่หลาย ๆ คนจะมีบทบาทหน้าที่การงานนอกบ้าน มากกว่า ทำให้หลาย ๆ คนต้องมีการพัฒนาตัวเองแทบจะทุก ๆ เรื่องเพื่อให้ทันต่อยุคและเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะบทบาทการเป็นผู้นำในองค์กรที่ดี ผู้หญิงคนหนึ่งในนั้นที่ได้โอกาสเป็นสิ่งที่ท้าทายเป็นอย่างมาก เพราะการทำงาน ร่วมกับคนหรือ การบริหารบุคคลในองค์กรโดยเฉพาะการตัดสินใจสิ่งที่สำคัญ ๆ บทบาทของสตรีในประเทศไทยนั้นได้เพิ่มขึ้นกว่าในอดีตอย่างมากและพบว่า ผู้หญิงได้รับการยอมรับในสังคมมากขึ้น รัฐบาลได้มีกรอบทิศทางของยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. 2560-2564

ซึ่งได้กำหนดกรอบความคิดไว้ 5 แนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ความจำเป็นในการดำเนินการเพื่อสร้างสังคมที่เท่าเทียมกัน และเผชิญกับประเด็นท้าทายต่าง ๆ ยุทธศาสตร์ 5 แนว คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมในประเด็นความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมพลัง เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตแก่สตรีทุกกลุ่มและทุกระดับยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาเงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสตรีที่มีประสิทธิผลและเสมอภาคยุทธศาสตร์ที่ 4 กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง ขจัดปัจจัยเสี่ยงป้องกันคุ้มครองช่วยเหลือและเยียวยายุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งของกลไก และกระบวนการพัฒนาสตรี ดังนั้น กระบวนการทำการเพื่อให้สตรีมีบทบาททางสังคมในยุคปัจจุบันทำให้สตรีต้องแข็งขันกับการดำเนินชีวิตมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธัญญธร บุญอภัย (2562)** ได้ทำการศึกษา เรื่อง สตรีในการพัฒนาสังคม ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม 1) ด้านสังคม ประกอบด้วย3 ปัจจัย ได้แก่ 1.1) การมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือสังคม 1.2) การมีความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน 1.3) การ มีอำนาจต่อรองโดยการจัดตั้งกลุ่มเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต 2) ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 2.1) การบริหาร จัดการเศรษฐกิจของครอบครัวทั้งรายรับรายจ่าย 2.2) การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ 2.3) ความสามารถในการเจรจาต่อรองด้านธุรกิจเพื่อสร้างความเป็นธรรมด้านเศรษฐกิจของชุมชน 3) ด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3.1) ด้านคุณลักษณะที่เอื้อต่อความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม 3.2) การประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดีและส่งเสริมศีลธรรมแก่ครอบครัวและชุมชน 3.3) การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ด้านการเมืองและการปกครอง ประกอบด้วย 4.1) การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น 4.2) การมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองทำให้ สังคมยอมรับบทบาทสตรีมากขึ้น 4.3) การมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นเพื่อสร้างความตระหนักถึงสิทธิ บทบาท หน้าที่พลเมืองที่ดีของสังคม 5) ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 5.1) การเป็นผู้นำการพัฒนาและส่งเสริมโครงการต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน 5.2) การรณรงค์ให้ชุมชนและสังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากร 5.3) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน 3. แนวโน้มบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการพัฒนาสังคม “ตามกรอบ 5 ส” ประกอบด้วย ส. 1: เสริมสร้างพลังจิตอาสา เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งสู่ชุมชน ประกอบด้วย ด้านจิตอาสา ด้านการศึกษา การได้รับการยอมรับ ในความสามารถ ส. 2: เสริมสร้างพลังสตรี นวัตวิถีสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การบริหารจัดการเศรษฐกิจของ ครอบครัว ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการเจรจาต่อรองในด้านธุรกิจของชุมชน ส. 3: เสริมสร้างเอกลักษณ์ความ เป็นไทยรวมจิตใจ สืบสานภูมิปัญญาสู่สากล ประกอบด้วย เป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์วัฒนธรรม บทบาทในการ ถ่ายทอด จริยธรรม ศีลธรรม คุณธรรม บทบาทในการอนุรักษ์และสืบทอด

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส. 4: เสริมสร้างความ สมานฉันท์เพื่อสร้างสรรค์ความปรองดอง ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้และเรียนรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้นเพื่อพัฒนา ตนเอง บทบาทการเป็นผู้นำด้านสิทธิมนุษยชน การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน ส. 5: เสริมสร้างความ ตระหนัก รักษ์ทรัพยากรตามวิถีพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การศึกษาเรียนรู้และเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อม การเป็นแบบอย่างใน

โดยบทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองแบบเลือกตั้ง ในจังหวัดเลย พบว่า ในการพัฒนาบทบาททางการเมืองการปกครองของสตรีในอนาคตนั้น ผู้นำสตรีส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งที่สตรีจะอาสาหรือสมัครเข้ามามีบทบาทการมีส่วนร่วม ทางการเมืองการปกครองในทุก ๆ รูปแบบให้มากยิ่งขึ้น แต่จะต้องลบภาพพจน์ด้านค่านิยมที่มองว่า “สตรีเป็นเพศที่อ่อนแอกวาเพศชาย”เป็นเพศที่รักสวยรักงามมากเกินไป เป็นเพศที่ทำงานหนักไม่ได้ ให้หมดไปจากความรู้สึกของตนเองเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินบทบาทต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ไร้สิ่ง บันทอนจิตใจเพราะจากสื่อต่าง ๆ ที่เห็นในปัจจุบันก็บ่งบอกถึงศักยภาพของสตรีที่เปลี่ยนแปลงไป ในทิศทางที่ดีมากกวาสมัยก่อนมากเช่น ระดับพื้นฐานที่สูงขึ้น ทำงานตำแหน่งและประเภทเดียวกับ เพศชาย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ ก็ถือเป็นการแสดงถึงศักยภาพที่ เปลี่ยนไปอีกรูปแบบหนึ่งของสตรีไทยได้เป็นอย่างดี และจากการศึกษาปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาท ทางการเมืองของผู้นำสตรี ที่จะส่งเสริมบทบาททางการเมืองการปกครองของผู้นำสตรีซึ่งจะทำให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี นั้นประกอบด้วยการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมและจริยธรรม ตรงต่อเวลามีความจริงใจสูง และที่สำคัญต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน จึงจะทำให้มีบทบาททางการเมืองไปในทางที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัยณรงค์ฤทธิ์ วาปีสิน (2563)** ได้ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่าเงื่อนไขด้านสังคมเพราะค่านิยมสังคมไทยชายเป็นใหญ่ ชายเป็นผู้นำสตรีเป็นผู้ตาม สตรีไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวไม่สามารถทนต่อแรงเสียดทาน ต่อต้านของชุมชน สตรีทางานหนัก ทั้งงาน ประจำงานบ้าน แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีให้มากขึ้น สตรีควรพัฒนาตนเอง มีการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต สตรีที่มีผลงานดีเด่น มีประสบการณ์ทางการเมือง ควรถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่สตรีคนอื่น ครอบครัวควรให้การสนับสนุน ควรใช้ระบบสัดส่วนให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กมลชนก สัจจาวัฒนา และ ฉัตรวรัญ องคสิงห์ (2559)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมเพิ่มขึ้น มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม มีการจัดตั้งกองทุนการเงินเพื่อพัฒนาคุณภาพสตรีคุณลักษณะของผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จจากกรณีศึกษาครั้งนี้คือ มีความสุขุม รอบคอบ ละเอียดอ่อน มีคุณธรรมจริยธรรม ใช้เหตุและผล กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ดำเนินงานโปร่งใส เคารพคุณค่าความเป็นมนุษย์และมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน บทบาทหน้าที่ของผู้นำสตรีคือปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เสริมสร้างอาชีพและรายได้ให้ชุมชน เป็นผู้นำขับเคลื่อนด้านสุขภาพและเป็นผู้ประสานเครือข่ายเพื่อการพัฒนาชุมชน ด้าน

พฤติกรรมของผู้นำสตรีพบวาความแตกต่างในรูปลักษณ์ อารมณ์ สังคม สติปัญญาและพฤติกรรม ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีการเรียนรู้ การพัฒนาตนที่แตกต่างกันโดยแสดงพฤติกรรมออกมาทั้งด้านบวกและด้านลบ ในฐานะที่เป็นผู้นำสตรีจึงต้องทำความเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเกิดการยอมรับนับถือ สร้างความศรัทธาในความสามารถของผู้นำ และยังสอดคล้องกับ **วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ (2564)** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมืองมุ่งศึกษาและวิเคราะห์บทบาทสตรีในทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า บทบาทสตรีในทางการเมืองของไทยมีข้อจำกัดในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง ที่มีความเชื่อที่ว่าไม่มีความเสมอภาคทางเพศ และข้อจำกัดทางกฎหมาย กฎหมายพรรคการเมืองไม่มีบทบัญญัติรองรับถึงการมีบทบาททางการเมืองของสตรี รวมทั้งลักษณะบทบาทสตรีในทางการเมืองมีปัญหาความเป็นผู้นำและการขาดแรงบันดาลใจ เมื่อเทียบกับต่างประเทศ ประเด็นที่ควรส่งเสริมบทบาทสตรีใน ทางการเมืองของไทย ได้แก่ การยอมรับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเสมอภาค ทางเพศ และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมกฎหมายโควตาสำหรับเพศหญิงในทางการเมือง และมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับบทบาทสตรีในกฎหมายพรรคการเมือง รวมทั้งส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำ และสร้างแรงบันดาลใจจากเป้าหมาย ผู้นำสตรีที่เป็นต้นแบบ และแรงกระตุ้น เพื่อให้สตรีไทยมีการยอมรับจากสังคม มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ตลอดจนให้สตรีเข้ามามีบทบาทการเป็นผู้นำสตรีในทางการเมืองมากขึ้นให้ทัดเทียมกับต่างประเทศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการส่งเสริมให้สตรีมีความรู้ความสามารถทางการเมืองรวมถึงการสร้างความเข้าใจในการแสดงออกทางการเมือง ของผู้นำสตรีให้มีบทบาทในพื้นที่จังหวัดเลยให้มากขึ้นควรมีการสนับสนุนงบประมาณให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองรวมถึงสิทธิการแสดงออกของความเท่าเทียมของสตรีให้มากขึ้น ควรส่งเสริมให้สตรีในฐานะผู้นำทั้งแบบแต่งตั้ง และแบบเลือกตั้งให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองมีการพัฒนาบุคลิกภาพของความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจและกล้าเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีมนุษย์สัมพันธ์ทางการเมืองพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองอันจะส่งผลให้บทบาทสตรีโดดเด่น และเกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทสตรีกับความเป็นผู้นำทางการเมืองทั้งแบบแต่งตั้งและแบบเลือกตั้ง

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยของการตัดสินใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทสตรีของผู้นำทางการเมือง

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบบทบาทสตรีผู้นำทางการเมืองกับบทบาทผู้นำทางการเมืองของผู้ชายที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

กมลชนก สัจจาวัฒนา และฉัตรวรัญ องคสิงห์. (2559). บทบาทของผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จ ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2559*. (RSU National Research Conference 2016).

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2560). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. 2560-2564*. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่งคงของมนุษย์.

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา. 7 มีนาคม 2560*. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 89 ง .

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). *แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาสตรีระยะที่หนึ่ง พ.ศ. 2563 – 2565*. เข้าถึงเมื่อ 14 สิงหาคม 2565. จาก https://www.doa.go.th/human/wp- content/ uploads/ 2020/05.

กวี วงศ์พุฒ. (2542). *ภาวะผู้นำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพการบัญชี.

กาญจนา แกวเทพ (2541). *การวิเคราะห์สื่อ:แนวคิดและเทคนิค*. กรุงเทพมหานคร: อินฟินิตี้เพรส.

กาญจนา แก้วเทพ. (2545). สื่อและวัฒนธรรมศึกษากับสังคมไทย. *รัฐศาสตร์สาร*, 23(3), 50-94 .

กำจร หลุ่ยยะพงศ์. (2544). *ครอบครัวกับความสัมพันธ์ที่ไม่มีวันแปรเปลี่ยน?*. กรุงเทพมหานคร: หจก.อรุณการพิมพ์.

กิตติ์ธันญญา วาจาดี. (2562). *บทบาท “สตรีไทย” ในยุคปัจจุบัน*. เข้าถึงได้จาก https://mgronline.com/entertainment/detail/9620000021291.

_____. (2562). *บทบาท “สตรีไทย” ในยุคปัจจุบัน*. เข้าถึงได้จาก https://mgron

ขวัญตา เบ็ญจะขันธ์. (2558). *นายกเทศมนตรีหญิง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 – 2558*. ชลบุรี: คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). *ภาวะผู้นำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระถนัด วฑฺฒโน. (2561). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร* 6, ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม), 527-538.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2545). *แนวคิดในการศึกษาอัตลักษณ์ความเป็นไท*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา. (2561). *ผู้หญิงไทยพุทธกับการสร้างสันติภาพในจังหวัดปัตตานี (A Peace ovement by Buddhist Women in Pattani Provinces)*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาความขัดแย้งและสันติศึกษา, สถาบันสันติศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชญากนก จันทะฟอง, วีรนุช พรมจักร์. (2565). บทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในภาคอีสาน. บทความวิชาการ. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, ปีที่ 2 ฉบับที่ 5 (กันยายน-ตุลาคม 2565), 74-87.

ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์ และคณะ. (2560). บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครแหลมฉบัง จ.ชลบุรี. *วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย*, 9(3), 581-611.

ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์. (2551). นักการเมืองถิ่นจังหวัดเลย. *ชุดสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น*, นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.

ชัยณรงค์ฤทธิ์ วาปีสิน. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ (กพสอ.) : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดสิงห์บุรี. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

ไชยรัตน์ กลั่นสกุล. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ (กพสอ.) : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดสิงห์บุรี. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

โซเฟีย โพคา และ รีเบคก้า ไรท์. (2548). *หลัง-สตรีนิยม = Introducing postfeminism / โซเฟีย โพคา และ รีเบคก้า ไรท์ เขียน*. ไชยันต์ ไชยพร แปล. โครงการสรรพสาส์น: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก.

ณัฏฐ์ชุดา วิจิตรจามรี. (2558). *การสื่อสารในองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธัญญธร บุญอภัย. (2562). *สตรีในการพัฒนาสังคม*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธีระ แกล้วกล้า. (2548). *การมีส่วนร่วมขององค์กรณ์ชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

บุญวดี มนตรีกุล ณ อยุธยา. (2559). บทบาทสตรี: ในมุมมองความยุติธรรมในสังคมไทย. *วารสารบริหารปกครอง,* ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (2016) (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559).

ปราง ยอดเกตุ. (2556). *ประชาสังคมกับความเสมอภาคทางเพศและสิทธิสตรี : กรณีศึกษามูลนิธิเพื่อนหญิง (Civil society with gender equality and women's rights : a case study Friend of Women Foundation*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พนิดา ดามาพงษ์. (2535). *ผู้นำและภาวะผู้นำ*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2565. [ออนไลน์]. จาก https://www.gotoknow.org/posts/448420.

พระมหาณัฏฐานันท์ อนาลโย (กุลจรัสโภคิน). (2561). *บทบาทสตรีในการพัฒนาสังคมตามหลักพหุศาสนา*. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต| สาขาวิชาการพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เพ็ญประภา ภัทรานุกรม. (2549). *รายงานการศึกษา มิติชายหญิงชายในงานสวัสดิการสังคม*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2565. [ออนไลน์]. จาก http://www.library.swu.ac.th.

ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์. (2560). บทบาทผู้หญิงในการสร้างความเสมอภาคทางการเมืองและงานอาสาสมัครพัฒนาสังคม. *วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 141, (ก.ค. - ธ.ค. 2560).

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี. (2560). *ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี. (2564). สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2565. [ออนไลน์]. จาก http://www.womenfund.in.th/strategy-and-planning/strategic.html.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2551). *ภาวะผู้นำ Leadership*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

รุ่งทิวา แสงหิรัญ. (2541). *บทบาทของผู้นำสตรีทางการเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารทั่วไป, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์. (2564). การส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมือง : เปรียบเทียบกับต่างประเทศ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, ปีที่ 12 (ฉบับที่ 2.) (ก.ค.-ธ.ค.), 73-88.

สมิหรา จิตตลดากร. (2529). *ภาวการณ์เป็นผู้นำของสตรีในการปกครองท้องที่ของไทย*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันพระปกเกล้า. (2551). *ทศธรรม: ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2519). *การบริหาร*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.

สำนักประชาสัมพันธ์. (2562). *บทบาทสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0.* เข้าถึงได้จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/ac/download/article/article_20180517155757.pdf.

สุจิตรา ทรงมัจฉา. (2562). พัฒนาการความเสมอภาคทางการเมืองของสตรีในสังคมไทย พ.ศ. 2510 - 2560. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 9(1), 61-76.

สุนี ไชยรส. (2554). *เฟมินิสต์ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน : การต่อสู้บนเส้นทางแห่งความเสมอภาค*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิธรรมไทย.

อนงค์รัตน์ โรจน์สุรัญกิจ. (2557). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน (รัฐประศาสนศาสตร์). วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อัจฉราพรรณ สิ่วไธสง. (2562). สิทธิสตรีกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภูมิหลังแรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 9(2), 78-92.

อัญธิษฐา อักษรศรี และวันชัย แสงสุวรรณ. (2564). *บทบาทของสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตสิรินธรราชวิทยาลัย.

อัญธิษฐา อักษรศรี. (2560). บทบาทสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช. *วารสารวิจัยวิชาการ The Journal Research and Academics*, ปีที่ 4 (ฉบับที่ 1) (มกราคม-มีนาคม 2564).

เอส.เอส.อนาคามี. (2555). *พุทธรัฐ*. กรุงเทพมหานคร: นวสาส์น.

2. ภาษาอังกฤษ

Are computers masculine or feminine?. *orion.math.iastate.edu*. สืบค้นเมื่อ 23 March 2015.

Beasley. (1999). *What is Feminism?: An Introduction to Feminist TheoryChris Beasley*. Retried 1 June 2022 From https://philpapers.org/rec/BEAWIF-2

Sage Publications. (1999). Representation. Cultural representations and signifying practices. EDITED BY STUART HALL. Published online by Cambridge University Press. Retried 1 June 2022 From https://www.cambridge.org/ core/ journals/socialanthropology/article/abs/representation-cultural-representations-and-signifying-practices-edited-by-stuart-hall-london-thousand-oaks-and-new-delhi-sage-publications-in-association-with-the-open-university-1997-400-pp-pb-1295-isbn-0-7619-5432-5/3A77CE 1B3598F2E4E65671A8F16108EA

Cohen and Uphoff. (1980). *Representation Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity.* Retried 19 June 2022. From https://www.researchgate.net/publication/4897194_Participation's_Place_in_Rural_Development_Seeking_Clarity_Through_Specificity.

Digitiv. (2021). Representation. *Verkenning van plaaslike musici se reaksies op die nasionale inperking as strategiese handelingebinne veldteoretiese denke. Lugmayr, Seppo Kalli*. Retried 14 August 2022.

Dokthaisong. (1992). *Leadership and Leadership Theory*. Bangkok: Imprint. Gibson.

J.L., Ivancevich.J.M. & Donnelly. J. H. (1997). Organizations. Behavior. Structure. Processes. (9th ed.). Boston: Mc Graw –Hill.

Durkop. (2017). *Representation. Plug & Produce" als Anwendungsfall von Industrie 4.0*. Retrieved 29 August 2022. from: https://www.th-owl.de/elsa/record/4507.

Eisenstein. (1981). Representation. *The Radical Future of Liberal Feminism.* Retried 19 August 2022. Fromhttps://www.cambridge.org/core/journals/american-political-science-review/article/abs/radical-future-of-liberal-feminism-by-zillah-r-eisenstein-new-york-longman-198-pp-xi-260-1795/ B1BBDF99360B728E4034AA290535940. Ferrante, Joan. Sociology: A Global Perspective (7th ed.). Belmont, CA: Thomson Wadsworth. pp. 269–272. ISBN 0-8400-3204-8.From https://journals.co.za/doi/abs/10.10520/ejc-litnet-v18-n2-a10 Published Online:1 Sep 2021https://hdl.handle.net/10520/ejc-litnet-v18-n2-a10.

Gamble.ed. (1999). *Validation and verification of the remote agent for spacecraft autonomy Publisher*: IEEE DOI: 10.1109/AERO.1999.794352Gender, Women and Health: What do we mean by "sex" and "gender"?' The World Health Organization

Gibson, L. J., Ivancevich, J. M. and Donnelly, J. H. (1997). *Organizations, Behavior Structure Processes.* (9th ed.). United States: The McGraw-Hill Companies

Greenberg, J. and Baron, R.A. (1995). *Behavior in organization : Under standing and managingthe human side of work.* (5 th ed.) New Jersey: A Simon and Schuster.

Hale Martin, Stephen Edward Finn (2010). *Masculinity and Femininity in the MMPI-2 and MMPI-A. U of Minnesota Press*. pp. 310 pages. ISBN 0-8166-2445-3. สืบค้นเมื่อ June 3, 2011.

Katz, D., & Kahn, R.L. (1978). *The Social Psychology of Organization*. (2nd ed.). New York: John Wiley & Sons. line.com/entertainment/detail/9620000021291. Manifestations of Venus: art and sexuality pg 93 By Katie Scott, Caroline Arscott pg 93-"...began its consideration of Venus by describing her as .... who presided over all feminine charms, for..."

Marianne van den Wijngaard (1997). *Reinventing the sexes: the biomedical construction of femininity and masculinity*. Race, gender, and science. Indiana University Press. pp. 171 pages. ISBN 0-253-21087-9. สืบค้นเมื่อ June 3, 2011. Richard Dunphy (2000). Sexual politics: an introduction. Edinburgh University Press. pp. 240 pages. ISBN 0-7486-1247-5. สืบค้นเมื่อ June 3, 2011. The Pacific muse pg 49 By Patty O'Brien "The young beautiful Venus wringing water from her tresses was a configuration of exotic femininity that was...

Thomas, R. Murray (2000). *Recent Theories of Human Development*. Sage Publications. p. 248. ISBN 0761922474. Gender feminists also consider traditional feminine traits (gentleness, modesty, humility, sacrifice, supportiveness, empathy, compassion, tenderness, nurturance, intuitiveness, sensitivity, unselfishness) morally superior to the traditional masculine traits of courage, strong will, ambition, independence, assertiveness, initiative, rationality and emotional control. Vetterling-Braggin, Mary "Femininity," "masculinity," and "androgyny": a modern philosophical discussion

Witt, edited by Charlotte (2010). *Feminist Metaphysics: Explorations in the Ontology of Sex, Gender and Identity*. Dordrecht: Springer. p. 77. ISBN 90-481-3782-9. {{cite book; |first= มีชื่อเรียกทั่วไป (help) Worell, Judith, Encyclopedia of women and gender: sex similarities and differences and the impact of society on gender, Volume 1 Elsevier, 2001, ISBN 0-12-227246-3, ISBN 978-0-12-227246-2 Zillah R. Eisenstein. (1981). New York: Longman.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก Ph.D. (social Science), ปริญญาโท ศศ.ม. (รัฐศาสตร์),
ปริญาตรี ศน.ม. (พุทธศาสน์ศึกษา)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ร.ด.(รัฐศาสต์), ปริญญาโท รัฐประศาสศาสตรมหาบัณฑิต
(รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, ปริญญาตรี (ศษ.บ.) สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

3. ดร.กรรณิกา ไวโสภา

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ปร.ด.(วิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา), ปริญญาโท ศษ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา), ปริญญาตรี (ค.บ.) การประถมศึกษา

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๐๕๖

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบโครงร่างงานวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวิชโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

- ปรับตาม
- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญ ฯ

รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์
๑๙ ก.พ.๖๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๖๑๖

ที่ อว ๗๙๑๘/ ๖๖๑ **วันที่** ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น

ด้วยนางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยที่นักศึกษาสร้างขึ้น รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

ถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น
ตำแหน่ง รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง
- รับทราบ
- ตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา

ขอบคุณมากครับ
ผศ. ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น
๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๑๑๖

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๐๖๑ **วันที่** ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.กรรณิกา ไวโสภา

ด้วยนางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยที่นักศึกษาสร้างขึ้น รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

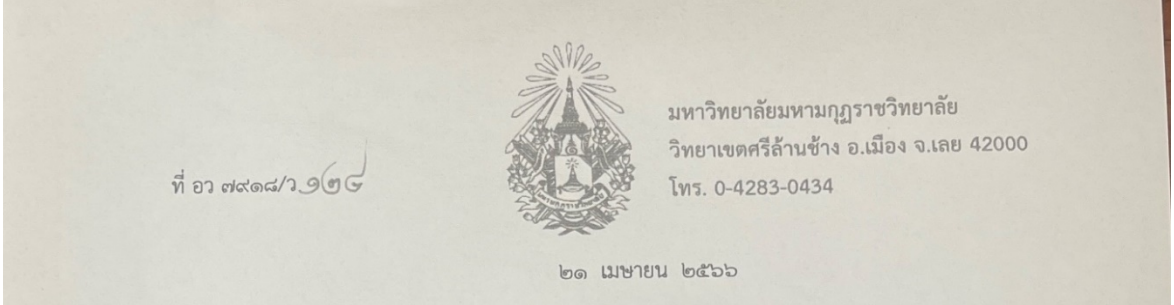
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

ลงชื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญ

(ดร. กรรณิกา ไวโสภา)

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระราชสิทธินายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๔

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลนาคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร สง.ทศฎา จันทะฟอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๔๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระสาทิตยมหามุนี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

๒๖/๕/๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๔

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

14/6/66

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระอาจารย์ที่เคารพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวิชโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

2 พ.ค 2566 -
เวลา 10.10.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พ่อมหาบุญหนา เอาสายสู่เอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

ปฏิเสธ
2 พ.ค. 66

0818225431

เสาร์. 10-13

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๔

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร หัวหน้าสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย
2/5/2566

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๔

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑ บ้านหลุมเอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

21/5/2566
10.39

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระอาจารย์สมรอาสาคามประพฤติ จ.เลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

2/5/2566

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เรื่อง

บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดเลย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในจังหวัดเลย และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อทุกตอน แบบสัมภาษณ์จึงจะสมบูรณ์ และใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้ คำตอบทุกข้อและความคิดเห็นต่างๆ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะไม่เกิดผลเสียต่อท่านแต่อย่างใด

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

(นางสาวชญากนก จันทะฟอง)
นักศึกษาระดับปริญญาโท
คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

เรื่อง

บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดเลย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ.....นามสกุล.....ตำแหน่ง.....

บ้าน.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....เบอร์โทร.....email.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

1. สภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลยเป็นอย่างไร

1.1 การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

.....

.....

1.2 ด้านแรงบันดาลใจ

.....

.....

1.3 เรียนรู้อยู่เสมอ

.....

.....

1.4 การสื่อสาร

.....

.....

1.5 ด้านความฉลาดทางอารมณ์

.....

.....

1.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพลงแก้ปัญหา

.....

.....

1.7 ด้านการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง

.....

.....

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

2. ผู้นำสตรีแสดงบทบาททางการเมืองได้อย่างไรบ้าง

2.1 การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

.....

.....

2.2 ด้านแรงบันดาลใจ

.....

.....

2.3 เรียนรู้อยู่เสมอ

.....

.....

2.4 การสื่อสาร

.....

.....

2.5 ด้านความฉลาดทางอารมณ์

.....

.....

2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพลงแก้ปัญหา

.....

.....

2.7 ด้านการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง

.....

.....

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมืองในจังหวัดเลย

3. มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมือง

3.1 การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

.....

.....

3.2 ด้านแรงบันดาลใจ

.....

.....

3.3 เรียนรู้อยู่เสมอ

.....

.....

3.4 การสื่อสาร

.....

.....

3.5 ด้านความฉลาดทางอารมณ์

.....

.....

3.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพลงแก้ปัญหา

.....

.....

3.7 ด้านการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง

.....

.....

ภาคผนวก ง

ภาพถ่ายประกอบในการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1

การสัมภาษณ์คลังจังหวัดเลย

(ที่มา : นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 22 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 2

การสัมภาษณ์ประชาสัมพันธ์จังหวัดเลย

(ที่มา : นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 22 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 3

การสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปากปวน

(ที่มา : นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 22 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 4

การสัมภาษณ์นายอำเภอภูเรือ

(ที่มา : นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 23 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 5

การสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีตำบลนาอ้อ

(ที่มา : นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 6 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 6

การสัมภาษณ์หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลาดค่าง

(ที่มา : นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 6 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 7

การสัมภาษณ์ประธานชมรมอาสาคุมประพฤติ จังหวัดเลย

(ที่มา : นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 6 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 8

การสัมภาษณ์ใหญ่บ้านหมู่ 1 เทศบาลตำบลภูเรือ

(ที่มา : นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 6 มิถุนายน 2566)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวชญากนก จันทะฟอง
ภูมิลำเนาเดิม	6 ถนนสถลเชียงคาน บ้านแฮ่ ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย
ที่อยู่ปัจจุบัน	133 หมู่ 11 ต.นาอาน อ.เมือง จ.เลย
สถานที่ทำงาน	ร้าน Hugphone
	191/183 หมู่ 11 ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น
หน้าที่การงาน	ผู้จัดการร้าน Hugphone
การศึกษา	พ.ศ.2536 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)
	โรงเรียนเทคโนโลยีเลย (บริหารธุรกิจการบัญชี)
	พ.ศ.2547 บริหารธุรกิจการบัญชี (บธ.บ.)
	สถาบันราชภัฏเลย
รางวัลที่ได้รับ	รางวัลแม่ดีเด่น ปี พ.ศ.2556 โรงเรียนแสงตะวันพัฒนา
	จังหวัดเลย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ภาสกร ดอกจันทร์

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก Ph.D. (social Science), ปริญญาโท ศศ.ม.(รัฐศาสตร์), ปริญาตรี ศน.ม. (พุทธศาสน์ศึกษา)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเชษฐ์ โทอื้น

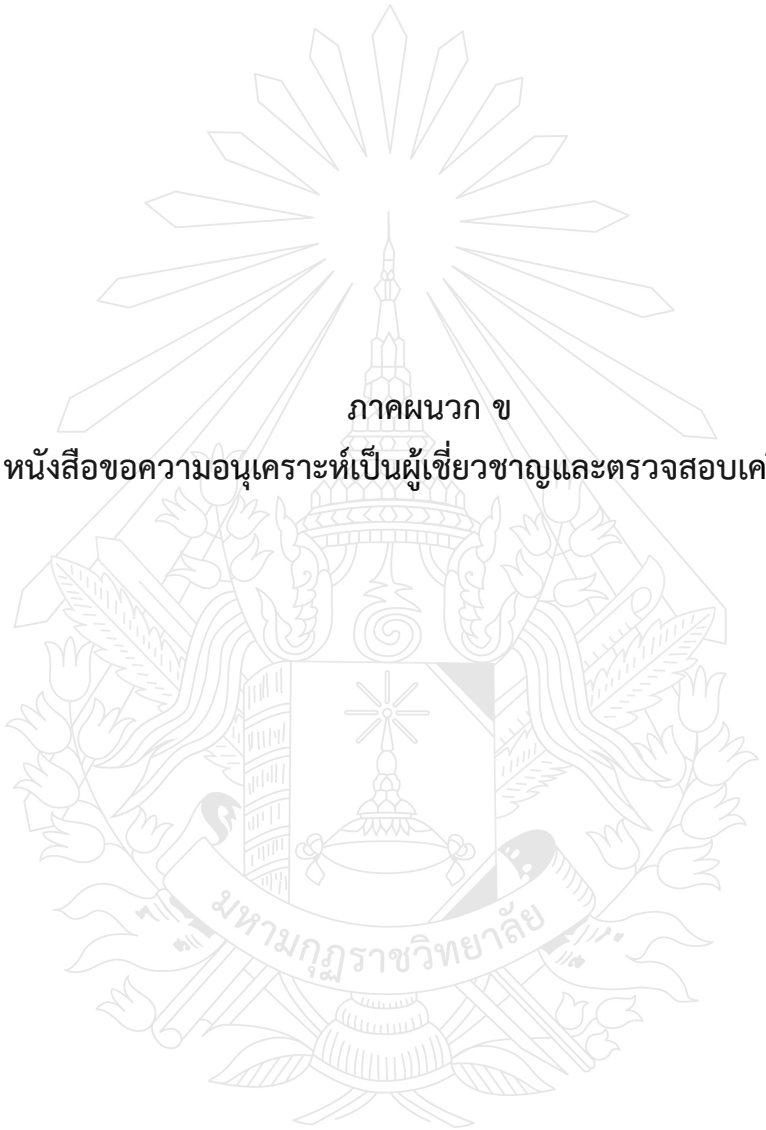
วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ร.ด.(รัฐศาสต์), ปริญญาโท รัฐประศาสศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, ปริญญาตรี (ศษ.บ.) สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โสธร

3. ดร. กรรณิกา ไวโสภา

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ปร.ด.(วิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา), ปริญญาโท ศษ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา), ปริญญาตรี (ค.บ.) การประถมศึกษา

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัญฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๐๕๖

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบโครงร่างงานวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

- ปรับตาม
- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญฯ

รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์
๑๙ ก.พ.๖๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๖๑๖
ที่ อว ๗๙๑๘/ ๖๖๖๑ **วันที่** ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น

ด้วยนางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยที่นักศึกษาสร้างขึ้น รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

กราบนมัสการ รองอธิการบดี วศ ศรีล้านช้าง
- รับทราบ
- ตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือ วิจัย ตามความนิมนต์ไป

ขอแสดงความเคารพ
ผศ. ดร.วรเชษฐ์ โทอื้น
๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๖๑๖

ที่ อว ๗๙๑๘/๖๐๖๑ **วันที่** ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.กรรณิกา ไวโสภา

ด้วยนางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลย โดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยที่นักศึกษาสร้างขึ้น รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

สมควรเป็นผู้เชี่ยวชาญ

(ดร. กรรณิกา ไวโสภา)

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๔

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๔

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระราชสิทธิวิเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๙

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๙

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลนาคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร สพ.ชัชฎา จันทร์สว่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๙

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

๒๖/๖/๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าสัมภาษณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

14/6/66

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระอาจารย์ที่เคารพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

2 พ.ค 2566
เวลา 10.10.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระมหาสมบูรณ์ ปญฺญาวุฑฺโฒ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

2 พ.ค. 66

0818225431

เสร็จ. 10-13

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๔

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร หัวหน้าสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2/5/2566

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๔

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร สุ เหล่าล้านช้าง ๑ เหล่าหลวง เอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

หว มาลัย ช่อง 13
2/5/2566
10.39

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๑๒๘

๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระอาจารย์ชมรมอาสาสมัครประชาชน จ.เลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง กรณีศึกษาในจังหวัดเลยโดยมี ดร.วีรนุช พรมจักร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการทำสารนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชญากนก จันทะฟอง เข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
นางสาวชญากนก จันทะฟอง ผู้วิจัย
โทร ๐๙๕ ๑๙๓ ๕๕๑๓

2/5/2565

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรื่อง

บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดเลย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในจังหวัดเลย และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อทุกตอน แบบสัมภาษณ์จึงจะสมบูรณ์ และใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้ คำตอบทุกข้อและความคิดเห็นต่างๆ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะไม่เกิดผลเสียต่อท่านแต่อย่างใด

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

(นางสาวชญากนก จันทะฟอง)
นักศึกษาระดับปริญญาโท
คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

เรื่อง

บทบาทผู้นำสตรีทางการเมือง : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดเลย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ.....นามสกุล.....ตำแหน่ง.....
บ้าน.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....เบอร์โทร.....email.....
วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

1. สภาพการแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีในจังหวัดเลยเป็นอย่างไร

1.1 การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

.....

.....

1.2 ด้านแรงบันดาลใจ

.....

.....

1.3 เรียนรู้อยู่เสมอ

.....

.....

1.4 การสื่อสาร

.....

.....

1.5 ด้านความฉลาดทางอารมณ์

.....

.....

1.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพลงแก้ปัญหา

.....

.....

1.7 ด้านการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง

.....

.....

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำสตรีในจังหวัดเลย

2. ผู้นำสตรีแสดงบทบาททางการเมืองได้อย่างไรบ้าง

2.1 การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

.....

.....

2.2 ด้านแรงบันดาลใจ

.....

.....

2.3 เรียนรู้อยู่เสมอ

.....

.....

2.4 การสื่อสาร

.....

.....

2.5 ด้านความฉลาดทางอารมณ์

.....

.....

2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพลงแก้ปัญหา

.....

.....

2.7 ด้านการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง

.....

.....

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมืองในจังหวัดเลย

3. มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานบทบาททางการเมือง

3.1 การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

.....

.....

3.2 ด้านแรงบันดาลใจ

.....

.....

3.3 เรียนรู้อยู่เสมอ

.....

.....

3.4 การสื่อสาร

.....

.....

3.5 ด้านความฉลาดทางอารมณ์

.....

.....

3.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคิดพลิกแพลงแก้ปัญหา

.....

.....

3.7 ด้านการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง

.....

.....

ภาคผนวก จ
ภาพถ่ายประกอบในการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1 การสัมภาษณ์คลังจังหวัดเลย

ที่มา: นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 22 มิถุนายน 2566

ภาพที่ 2 การสัมภาษณ์ประชาสัมพันธ์จังหวัดเลย

ที่มา: นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 22 มิถุนายน 2566

ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปากปวน

ที่มา: นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 22 มิถุนายน 256

ภาพที่ 4 การสัมภาษณ์นายอำเภอภูเรือ

ที่มา: นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 23 มิถุนายน 2566

ภาพที่ 5 การสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีตำบลนาอ้อ

ที่มา: นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 6 มิถุนายน 2566

ภาพที่ 6 การสัมภาษณ์หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลาดค่าง
ที่มา: นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 6 มิถุนายน 2566

ภาพที่ 7 การสัมภาษณ์ประธานชมรมอาสาคุมประพฤติ จังหวัดเลย
ที่มา: นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 6 มิถุนายน 2566

ภาพที่ 8 การสัมภาษณ์ใหญ่บ้านหมู่ 1 เทศบาลตำบลภูเรือ

ที่มา: นางสาวชญากนก จันทะฟอง นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วันที่ 6 มิถุนายน 2566

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวชญากนก จันทะฟอง

ภูมิลำเนาเดิม : 6 ถนนสถลเชียงคาน บ้านแฮ่ ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย

ที่อยู่ปัจจุบัน : 133 หมู่ 11 ต.นาอาน อ.เมือง จ.เลย

ประวัติการศึกษา : พ.ศ. 2536 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) โรงเรียนเทคโนโลยีเลย (บริหารธุรกิจการบัญชี)

พ.ศ. 2547 บริหารธุรกิจการบัญชี (บธ.บ.) สถาบันราชภัฏเลย

ประวัติการทำงาน : ปัจจุบัน ผู้จัดการร้าน Hugphone 191/183 หมู่ 11 ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น

รางวัลที่ได้รับ : พ.ศ.2556 รางวัลแม่ดีเด่น โรงเรียนแสงตะวันพัฒนา จังหวัดเลย